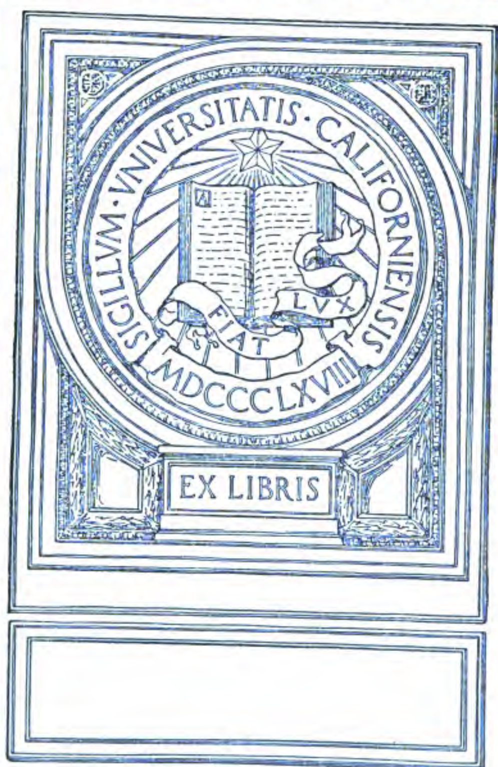

Carit Etlar:

Folkelige Fortællinger.

Smuglerens Sön.

SIGILLVM · VNIVERSITATIS · CALIFORNIENSIS
FIAT LVX
MDCCCLXVIII
EX LIBRIS

Hansine Rasmussen

Aarhus d. 29 December
1915

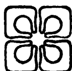
CARIT ETLAR:

SMUGLERENS SØN

MED 22 TEGNINGER

AF

POUL STEFFENSEN

KØBENHAVN
„HUS OG HJEM“S FORLAG
— CHR. ERICHSEN —
1915

DET HOFFENSBERGSKE ETABL KJØBENHAVN.

Drømmen paa Heden.

Liglagnet synker, den venlige Sommer
kalder Naturen fra Vinterens Grav,
Løvet og Storken og Sangfuglen kommer,
Blomsten sig bader i Solstraalens Hav.
Digteren vaagner af Vintersøvns Dvale,
rider paa Bølgernes hurtige Hest,
bort fra de støjende, kvalmfulde Sale,
flyver fra Staden til Heden mod Vest.
Henrykt og glad der hans Øje da skuer
skaldede Bakker og lyngklædte Strand,
og han ser Havet i Vaarsolens Luer,
legende Vover, som iler mod Land.

Atter han øjner den straatækte Bolig,
støttet mod Højen, med rørflettet Dør,
uden Forandring den ligger saa rolig,
Hytten blot hælder lidt mere end før.
Alt er saa stille, og mægtigt han føler
Barndommens Minder at hæve hans Bryst,
hører saa svagt kun, hvor Nordsøen brøler
hist, hvor den skummer mod revede Kyst.

Lærkerne synger, og Brokfuglen skriger,
Bonden gaar hjem fra sit Dagværk saa glad,
Stjernerne funkler, og Dagslyset viger,
Lyngblomsten dufter i Dugdraabens Bad.

Medens han stirred og drømte og tænkte,
læste paa Stenen, han støtted sig til,
fredlige Blund over Øjet sig sænkte,
slumrende sank han i Lyngene ned.
Se! da i Drømme en Yngling han møder,
venlig som Cimbrias skovkranste Kyst,
skøn som Guds Sol, naar i Purpur den gløder,
førend den synker til Havgudens Bryst.
Ynglingen standsed, han venligen smilte,
bøjed sig ned, der hvor Digteren laa,
og da han tyst ved hans Side sig hvilte,
vogted hans Slummer, han talte som saa:

»Jeg er din Skytsaand, paa mig kan du lide,
jeg er din Ven, sig! forstaar du mig ret?
Endnu som Børn gik vi Side om Side,
blæste Skalmejen, erindrer du det?
Husker du ikke de Ord, som jeg taled,
hvortil du lytted saa barnlig og glad,
naar det blev Aften, og Solen den daled,
og paa de lyngklædte Grave vi sad?
Dybt da jeg vakte Begejstringens Flamme,
aabned for Lynglandets Skønhed dit Bryst:
du dig forandred, jeg blev den samme,
mindes du slet ikke mere min Røst?

Husker du ikke, hvor ofte vi hvilte
her iblandt Lyngen og spøgte og sang?
Endnu naar Himmelens Stjerner nedsmilte,
gik vi blandt Højene mangen en Gang.
Svandt af dit Minde de venlige Drømme,
Lykken og Glæden, de tryllede frem?

Eller har Tidens den mægtige Tømme
holdt dig i Aaget, berøvet dig dem?
O, nej! jeg ved det, du Heden ej glemte,
glemte vel nogen det lynggroede Land?
Ovre i Staden din Lyre du stemte,
digted den skaldede Ørken en Sang.

Svag er din Stemme, men ivrig din Stræben,
lad kun det første ej dæmpe din Lyst,
mangler det stundom paa Ord endnu Læben,
frygt ej, de kommer, de bor i dit Bryst;
naar blot din Sjæl ret til fulde fornemmer,
hvad endnu Sproget et Navn ikke gav,
naar i dit Hjerte sig Følelsen gemmer,
kalder nok Tiden den frem af sin Grav.
End est du ung! Og derfor du ej mægted
Tanken at gribe i dristige Flugt;
tro dog blot ej, at dig Stemmen blev nægtet,
Blomsten, som plejes, gør Aar jo til Frugt.

Naar i din Sjæl da Begejstringen gløder,
Tankerne dvæler ved Vestlandets Kyst,
vaagner den Længsel, som Ordene føder,
varsler de Stemmer, der bor i dit Bryst,
grib da din Lyre og syng blot om Folket,
det, du end mindes af Fortidens Drøm,
syng, hvad jeg lærte og ofte dig tolked,
medens vi vandred ved legende Strøm.
Saa skal jeg løse dit Hjerte fra Sorgen,
du skal faa Livet og Mennesket kær,
da skal, som forhen i Barndommens Morgen,
Engelen komme og være dig nær.

Savner du Lykke, og Glæden forsvinder,
trætter dig Staden, er Skæbnen for mørk,
blegner af Smerte og Sorg dine Kinder,
vend saa tilbage til Cimbriens Ørk;

og du skal sikkert paa ensomme Hede
atter mig finde blandt Højene her,
ej du behøver om Englen at lede,
jeg er usynlig, men altid dig nær;
saa vil vi begge besøge de Steder,
der hvor vi legede sammen en Gang;
der iblandt Lyngen bor skyldfrie Glæder,
her skal du synge om Hjemmet din Sang.«

Saadan han talte, og Natten bortilte,
Maanen i Skyer sig hyllede ind,
Daglyset blinked, da Engelen smilte,
aanded et Kys paa den sovendes Kind.
Digteren vaagned, hans Skytsaand var svunden,
vildsomme Hede kun mødte hans Blik,
men hvad hin taled, imedens han blunded,
af hans Erindring dog altid forgik.
Drømmen han husker, mens Aarene svinder,
Englen og Heden er stedse ham kær.
Et af dens gamle, dens halvglemte Minder,
venlige Læser! han tolker dig her.

Henrettelsen.

Det er en vemodig Følelse, der griber Vandringsmanden, naar han, efter at have gennemrejst Jyllands Østkyst og iagttaget dens frodige Natur, dens store Skovstrækninger, de yppige, græsrige Sletter, som overalt fremstiller sig for Øjet, nærmer sig Alheden eller den Del af Vestlandet, som staar i Forbindelse hermed. Et særskilt Planteliv synes at tilhøre denne Egn. Skovene forsvinder, Lyng og Revling, som tidligere kun viste sig i smaa Buske, udvider sig efterhaanden i store, uoverskuelige Strækninger, paa enkelte Steder afvekslende med en lille Rug- eller Bygmark, indtil ogsaa denne til sidst forsvinder, jo længere man kommer frem. Intet Træ, ingen Busk skænker Skygge for den brændende Sol, som afsvider Græsset, gennemgløder Sandet og sender sine Straaler ned over Vandrerens Hoved. Lærken synger, Brokfuglens tungsindige Klageskrig lyder inde fra Lyngen, og undertiden i stille Vejr trænger et svagt Bulder, en hul og dybtonende Brummen af Vester-

havet hen over Egnen. Vandreren befinder sig nu midt i Ørkenen, overalt viser den vilde, mørkebrune Steppe sig for hans Blik; et enkelt straatækt Hus ligger hist og her adspredt paa den, og endda forveksles ofte dette med de utallige Kæmpebegravelser, der hæver sig over Lyngen, Gemmesteder for en Slægt, der har skrevet sig selv sit Minde, før Historien var i Stand dertil. Undertiden støder han ogsaa paa en gammel Offersten, som, halvt skjult af Lyng og Mos, endnu giver Stof for Opmærksomhed. Saaledes er Alheden, alvorlig, tavs og ophøjet, dens Ejendommeligheder afpræger sig paa Beboerne.

En varm Dag i Maj Maaned havde imod Sædvane en Mængde Mennesker forsamlet sig om en af de ovenfor omtalte Kæmpegrave, som laa i Nærheden af Landevejen, der fører fra Viborg til Holstebro. Højen var omgiven af en Rebline, befæstet til nedrammede Pæle, for at holde Mængden i en passende Afstand fra det, man der agtede at foretage sig. Kun paa den Side, som vendte ud mod Landevejen, var en Indgang aaben, og neden for denne stod nogle Bønder, bevæbnede med tykke Stokke. Lyngen, hvormed Pladsen forhen havde været beklædt, var oprykket og sammenhobet i en stor Bunke ved Siden. I Stedet derfor var Jorden overstrøet med et tykt Lag hvidt Grus.

Midt oppe paa Højen stod to Mænd, lige saa forskellige i det Ydre, som i de Forretninger, de ved denne Lejlighed havde at udføre. Den ene var en høj, mager Person i sorte Klæder, med et blegt og skummelt Ansigt. Han var i Færd med at rette en trekantet Blok, som hans Medhjælper gjorde fast paa to i Sandet nedrammede Pæle. Da dette var udført, gik han nogle

Skridt til Siden, bøjede sig ned mod Jorden og fremtog en stor, blanktskinnende Økse, der hidtil havde ligget skjult i en Trækasse.

En Gysen gennemfor Tilskuerne, som havde fulgt alle Forberedelser med Opmærksomhed, thi nu vidste enhver, at Manden maatte være Skarpretteren, der skulde udføre Dommen paa den Forbryder, de var komne for at se.

Uden at bryde sig om den Opmærksomhed, han vakte, betragtede Manden sin Økse nogle Øjeblikke meget omhyggeligt, lod Fingeren løbe langs hen ad Eggen for at prøve dens Skarphed og skjulte den derefter igen i Kassen.

Den anden Person var Egnens Sognepræst, en ærværdig graahaaret Olding. Han stod noget afsides og iagttog med en vis højtidelig Opmærksomhed de Tilberedelser, som de andre foretog sig. Af og til kastede han et Blik ud over Landevejen for at se, om Toget, der førte Forbryderen, som han var befalet til at forberede, endnu ikke lod sig til Syne.

»Det varer lovligt længe, inden de kommer med Knægten!« udbrød Skarpretteren og gik hen til Præsten. »Jeg blev tilsagt at møde her Klokken elleve, den er allerede en halv Time forbi.«

»Vejen er lang fra Arresten hertil, og den ulykkelige skynder sig vel ikke med at komme af Sted,« svarede den gejstlige koldt, som om han følte sig krænket over den ligefremme Tone, i hvilken Bødlen tiltalte ham.

»Det er besynderligt nok,« vedblev denne, »at Folk kan hænge saadan ved den Smule Liv; jeg har nu været med til at hjælpe en svær Mængde over i den anden Verden, men ikke har jeg ekspederet en eneste, uden at han jo blev glad over hvert Øjebliks Tillæg, jeg gav ham.«

»De har altsaa længe udført denne Forret-

ning?« spurgte Præsten og betragtede den anden med en kendelig Afsky.

»Naada! — meget længe, Højærværdighed!« svarede Manden med en tilfreds Mine, uden at mærke det ufordelagtige Indtryk, han gjorde. »Jeg tør nok sige, at jeg for hvert Aar, De tæller, har skilt to Hoveder fra Kroppen, ikke endda at tale om de mange andre aparte Tilfælde, som Kagstrygninger og deslige, hvorved jeg har fungeret. Jeg skal nemlig gøre opmærksom paa, at efter at jeg havde studeret Kunsten i mit Fødeland, kom jeg i udenlandsk Tjeneste i seksten Aar, og der har en af min Stand altid Guds Velsignelse med Arbejde. Tør jeg for Resten spørde Højærværdighed, hvem den domfældte egentlig er? Man fortalte i Gaar Aftes alle Haande om ham nede i Kroen, hvor jeg tog ind; nogle af Bønderne ytrede endog, at han var aldeles uskyldig i det, han dømtes for.«

»Det er en Bissekræmmer ved Navn Will,« svarede Præsten. »Han har forhen været tiltalt for at have dræbt en Grænsebetjent ved Foldingbro, som for flere Aar siden blev funden død af et Knivstik; af Mangel paa Beviser slap han dog fri igen. Nu er han jo atter greben i et Mord paa en ubekendt Person, som i lang Tid logerede nede i Kroen. Will var just i Færd med at berøve den dræbte hans Penge og Papirer, da en af Bønderne kom bag paa ham og anholdt ham. Hvorledes Folk kan tro, at han er uskyldig, ved jeg ikke; vedkommende maa vel have haft Vished i Sagen, før de dømte ham; men det gør mig ondt for Familien, ved hans Død bliver hans Kone, en gammel Fader og en lille Dreng brødløse, og Sognet faar saa tre til at sørge for.«

»Det blev fortalt, at den dræbtes Lig var forsvundet,« sagde Skarpretteren, da Præsten tav,

»og at ingen vidste, hvor det var blevet af; det er nok især af denne Aarsag, man erklærede sig for hans Uskyldighed.«

»Ja, alt dette kan jo være os fuldkommen ligegyldigt,« sagde Præsten paa en Maade, der tilkendegav, at han ønskede at ende Samtalen.

»Nej, ingenlunde, Højærværdighed! ingenlunde. Det er mig tværtimod højst magtpaaliggende at forskaffe mig paalidelige Oplysninger om Synderen, fra hvem det saa end sker, før jeg ekspederer ham; for en Mand som mig, der forstaar Kunsten fra Grunden af, gives der forskellige Maader at udføre den paa. Skal jeg f. Eks. i Lag med et Menneske, som er en skikkelig Fyr paa det nær, at han har begaaet en eller anden Lovovertrædelse, saa gør jeg ham færdig med et eneste Slag; er det derimod en af disse hersens udlærte, saa —«

Videre kom den ivrige Embedsmand ikke i sin Forklaring. Forsamlingen uden for Kredsen udstødte i det samme et Skrig, og man hørte dem raabe, at de kunde øjne Toget, der kom med Synderen.

Størstedelen af Tilskuerne bestod som sædvanlig ved saadanne Lejligheder af Fruentimmer, og just af den Grund var Larmen ogsaa større og mere overdøvende end ellers. Skrig og Latter, undertiden ogsaa Skældsord og Eder, blev vekslede mellem dem. Nogle havde taget deres smaa Børn med, og disse tronede med frydefulde Miner oppe paa de kraftige Kvinders Skuldre, for at de des bedre skulle kunne iagttage alt.

Langt inde i Heden kom nu det længe ventede Tog til Syne, men Hovedpersonen var skjult, fordi Sluffen, der kørte ham, paa alle Sider blev omringet med Mennesker, der led-

sagede ham paa den sidste Jordrejse. Da de naaede til Pladsen, hvor Eksekutionen skulde fuldbyrdes, rejste den ulykkelige sig op.

»Se saa!« udbrød han roligt, »det var da den sidste Gang, jeg agede over en Lynghede; det er mærkeligt nok, jeg han ikke ret faa det i mit Hoved.«

Det var en høj, stærktbygget og aldrende Mand, i hvis blege, men udtryksfulde Ansigt mindre saas Spor af Frygt end en fast og rolig Hengivelse. Hans Søn, en lille, smuk Dreng, var fulgt med til Retterstedet. Barnet havde kørt dertil paa samme Karre som Faderen og stod nu ved hans Side med hans Haand fast i sin, idet hans store Øjne fløj omkring blandt Mængden, som om han vilde opfordre dem til at frelse Faderen; men ingen gjorde noget Tegn dertil, en almindelig Stilhed hvilede over alle.

»Det er dog Synd af jer, Foged, at I lader mig undlive i saadant et kønt Vejr, jeg havde hellere set, det var bleven til Regn i Dag,« udbrød Will og kastede sine Øjne op mod Himmelen, ikke saa meget af Ligegyldighed for Døden som for at skjule to store Taarer, der ved Synet af den lille Søn randt ned over hans mørke, solbrændte Kinder. Han bøjede sig ned og klappede ham.

»Saa, min Dreng!« sagde han med en Stemme, som skælvede lidt, »gaa du nu hjem til Bedstefader og hils ham fra mig. Far vel, du! Vorherre holde sin Haand over dig.«

»Kommer du ikke med, Far?« spurgte Drengen.

»Jo, siden, siden!« svarede Will, idet han løftede ham op i sine Arme og kyssede ham.

Retsbetjentene bød Folkestimmelen gøre Plads og vinkede ad Will, som rev sig løs og skred med

faste og sikre Skridt gennem Rækken, der paa begge Sider aabnede sig for ham. Da han kom til Indgangen af Kredsen, standsede han noget, hans Ansigt blev blegere, han bævede, og det var tydeligt, at Rædsel for Døden først nu be-

mægtigede sig ham, da han saa Forberedelserne til den. Dog varede det kun et Øjeblik, før han igen havde vundet sin forrige Fatning, han vendte sig til Siden og lod Øjnene løbe hen over Mængden, som om han søgte en enkelt iblandt den. Han havde heller ikke taget fejl, thi en høj, bredskuldret Mand trængte sig frem med Magt, og da han kom til Will, greb han dennes

Haand og trykkede den med Heftighed mellem sine. Will omfavnede den fremmede og lagde sit Hoved tæt op til hans Øre, og de talte nogle Øjeblikke sammen i en saa sagte Tone, at selv de nærmeststaaende kun hørte de tre sidste Ord:

»Far vel, min Broder!«

Derpaa traadte han inden for Kredsen, Præsten ledsagede ham op paa Højen, men den fremmede tog Wills Søn i sine Arme og gik bort med ham. Man saa dem aldrig senere i denne Egn.

Oppe paa Højen stod Herredsfogeden, iført sin Embedsdragt. Han oplæste Dommen med en dæmpet og noget utydelig Stemme. Will hørte rolig derpaa, han nikkede stiltiende til alt. Da Fogeden tav, talte Præsten nogle Ord til ham; den lyttende Mængde kunde ikke høre dem, men de saa, at de rørte Synderen, hans Stemme bævede, da han vendte sig om mod Mængden og udbrød i følgende afbrudte Sætninger:

»Far vel, alle sammen! Saa vidt er det kommen med mig, — I ser en Drabsmand for jer, — endskønt jeg vel kunde sige, — dog det kan være det samme, — men dernede bag disse tre Høje mod Syd ligger min Hytte, en gammel Fader græder over mig, en Kone ogsaa, glem ikke dem, Folk! Vær lidt gode mod dem, den gamle er næsten hundrede Aar, han kan ikke selv bjerge Føden, og saa — jeg har ikke mere at sige.«

Han tav og foldede Hænderne, mens Skarpretterens Medhjælper bandt ham et Bind for Øjnene. Derpaa trak Will sin Trøje af, blottede Halsen og knælede ned i Sandet. En almindelig Tavshed herskede i dette Øjeblik overalt, man kunde tydeligt høre, at han bad sit Fadervor, skønt han kun udtalte Ordene hviskende. — Det glimtede i Sollyset. — Will sukkede, hans Ho-

ved rullede ned ad Kæmpehøjen, men Kroppen laa stiv og ubevægelig paa den anden Side af Blokken.

Dommen var fuldbyrdet. Herredsfogeden, Præsten og Skarpretteren begav sig hver paa sin Vej tilbage til deres Boliger. Kun Bødlens Svend blev paa Pladsen for at nedgrave den døde; men først uddelte han til Kvinder og Børn alt det Blod, som endnu randt ud af Ligets Krop, og man saa da disse, med dampende Skaaler, styrte skrigende ind over Heden og hjem, thi Blodet af en Misdæder helbredede for den faldende Syge, naar det blev drukket, mens det endnu var varmt.

En Juleaften.

Den, der ikke har set Vesterhavet eller hørt dets Hyl og Bulder, naar Orkanen driver Søerne ind paa Klitterne og Kysten, vil umulig kunne gøre sig nogen Forestilling om den ubeskrivelige Magt, der ligger i disse to Elementers Kamp. Det er paa dette Hav, paa den nøgne Kyst, det skummer imod, at der jævnlig foregaar Optrin, som bevæger og rører endog den koldeste Iagttager. Historien beskriver dem ikke, men spørg den mørke, solbrændte Fisker, hvis Haar er blevet graat mellem disse Skær, og som daglig vover Livet i Kamp med Storm og Sø for at aftvinge Havet en sparsom Føde til Kvinde og Børn, han alene kender dem, i hans Bryst slumrer Mindet og Bevidstheden om mangen Daad, mangt et rædselsfuldt Øjeblik, som kun Himmel og Hav og den, der er over begge, var stumme Vidner til.

Paa en kold og stormfuld Vinterdag sidst i December Maaned bedækkede Is og Sne Jorden. Nordsøen rullede hult, idet dens Bølger kæmpede med store, tykke Isflager, som svømmede omkring i brudte Masser.

Det var hen paa Eftermiddagen, Solen var endnu et Stykke oppe i Horisonten, den lignede en stor, rød Ildkugle i de tunge og blaagraa Skyer, der omfattede den. Noget borte fra Strandkanten paa en Bunke opskyllet Tang og

Søgræs, som skjult af Sneen dannede en lille Forhøjning, stod et ungt Menneske, lænende sig til en Baad, der var gjort fast paa Landet. Ved Siden af ham laa en stor, langøret Hund med korte, stærktbyggede Ben; den betragtede med kloge, spillende Øjne sin Herre, som om den vilde udforske Aarsagen til hans Dvælen paa dette ensomme Sted. Mennesket saa ud til at være en Sømand, i det mindste bar han samme Dragt, som Søfolk og Fiskere bruger paa Vestkanten af Jylland. Hans ene Haand hvilede under Pjækkerten paa Brystet, den anden i Lommen, og kun de fyrige, mørkeblaa Øjne, som lyste under hans laadne Hue og stirrede ud over Søen, bort mod det uendelige fjerne, hvor Himmel og Hav forenedes, vidnede om, at det smukke Billede havde Liv. Efterhaanden blev hans Ansigt mere levende, hans Læber bevægede sig, og han udstødte Ord:

»Ja,« hviskede han bestemt, »det er saaledes, som jeg tænkte: Skibet staar herind efter, om en Time er Solen nede, saa driver de paa Revene, de kan ikke klare sig længere.«

Langt borte saas det hvide Punkt, som var Genstanden for hans Betragtning; det hævede sig og sank med Bølgerne, og der maatte et øvet Øje til at skelne denne ubetydelige Prik fra de mange Maager og andre Strandfugle, som i alle Retninger med hæse og ængstelige Skrig søgte ind mod Landet. Efterhaanden, som Solen gled ned bag Havet, og Mørket tiltog, blev ogsaa Kulingen stærkere, det trak op til Uvejr. Store, tunge Skymasser samledes dybt nede paa Himmelen og udbredte sig med en ilende Fart. Hvide Skumtoppe fløj hen over Bølgerne, som hævede deres Rygge højere i Vejret og syntes at sukke

og klage, idet de væltede sig ind paa Revene. Havet blev mørkegraat. Orkanen begyndte.

Roligt havde Jan, saaledès hed det unge Menneske, været Vidne til Uvejrets Begyndelse, hans erfarne Blik saa den Fare, som den fremmede Sejler svævede i ved at nærme sig den ubekendte Kyst, han vidste, at den maatte gaa under mellem Revene, det var umuligt længere at holde sig ude fra dem; den hylende Storm, som bar ind mod Landet, tilintetgjorde alle Anstrengelser.

»Det er dog Skade, at saadan en køn Skude skal forgaa,« hviskede han. »Se blot, hvor stolt den rejser sig, og hvor let den fører det svære Pres af Sejl, som de for længe siden burde have bjerget. Var Fader om Bord, kunde han maaske klare dem endnu, men paa den Maade, de lader staa til, maa de nødvendigvis gaa under.«

Han løste Baaden og skød den med Kraft ud af det frosne Sand, ned i Søen. Endnu nogle Øjeblikke betragtede han den Retning, Skibet løb, trak sin Kofte af, steg om Bord og fløjtede ad Hunden. Det var, som om Dyret fattede hans Hensigt, thi det sprang op til ham og lagde sig med Forlabberne paa Toften ved hans Side, idet de funklende Øjne vekselvis betragtede ham og Bølgerne, som slog ind over Forstavnen. Jan klappede den store Hund og bandt en Line fast til Ringen i dens Jernhalsbaand. Derefter greb han en Aare og stagede sig med et agtsomt og spejdende Blik ud mod det første Rev.

Det fremmede Skib havde allerede nærmet sig Landet saa meget, at Besætningen om Bord mærkede til Grunden, og af og til hørte de frygtelige Drøn af Brændingen, naar Søen brødes inde paa Revet. Alt blev i en Fart beslaaet og opgivet, i Merssejlene toges Reb, og der ind-

traadte nu en tavs, forventningsfuld Stilhed paa Dækket, i hvilken ingen anden Lyd hørtes end Vinden, som peb igennem Takkelagen, og Søen, som tørnede mod Forstavnen. Matroserne vidste, at alt, hvad der stod i menneskelig Magt for at holde dem borte fra Kysten, var udført efter den sidste Manøvre, det gjaldt nu Liv eller Død.

Saaledes gik en Tid, da lød pludselig en Stemme, saa høj og gennemtrængende, at den syntes selv at overdøve Elementernes Kamp; det var Overstyrmanden ved Rattet, og de faa Ord: »Hun lystrer ikke længer,« trængte sig til Sjælen af alle. Skræk og Rædsel stod malet i de djærve Sømænds hærdede Ansigter. Skibets Undergang var vis. Der blev givet Ordre til at kappe. Master og Rundholter fløj i Søen, Varpankeret sank og borede sig ned i Sandkvagerne, men det kunde ikke holde. I samme Øjeblik kastede en Grundsø Skroget op mod det første Rev, en anden Bølge hævede det igen og satte det med et Stød, der bragte Tømmeret til at knage i alle Sammenføjninger, ind paa Grunden, og Vandet skyllede nu langs hen ad Dækket. Hver Tanke om Orden og Lydighed var forsvunden blandt Mandskabet. Storbaaden blev sat ud. Mandskabet styrtede sig hovedkulds ned i den fra Rælingerne; den kunde ikke rumme flere. Endnu en sprang ned; han blev kastet i Søen af de andre. En Mængde Bobler drejede sig i skummende Kredse over det Sted, hvor han sank.

Jan havde imidlertid kæmpet sig frem til Skibet, hvor Kaptajnen og to andre var blevet tilbage. Idet han nærmede sig, saa han dem hændervridende løbe frem og tilbage paa de vaade Planker, men deres Fortvivlelsesskrig forvandledes til et lige saa lydeligt Udbrud af

Glæde, da hans Baad løb ind under Siden af Skroget. Det slukkede Haab, den sidste Følelse, som forlader det menneskelige Hjerte, vaagnede atter hos dem ved den Udsigt til Redning, der viste sig. Han kastede Fangelinen op til Kaptajnen, og Baaden blev i en Hast gjort fast.

»Hurtig herned!« raabte han, »der er ingen Tid at spilde. Vraget kan synke hvert Øjeblik, saa er vi alle fortabte.«

En ung Dame blev hjulpen over Rælingen næsten halvdød af Kulde. Hendes vaade Klæder hang stivfrosne omkring hende. Dernæst steg Kaptajnen ned, og den sidste af de tilbageblevne stod allerede paa det nederste Trin af Falderebstrappen, da en Sø drejede Baaden med et pludseligt Ryk til Side, og Manden sank i Havet. Ved dette Syn udstødte den unge Dame et gennemtrængende Skrig og vilde være styrtet over Bord, hvis ikke Jan havde grebet hende i Klæderne og afværget det.

»Min Fader! o, min Fader!« udbrød hun i en Tone, hvoraf en saa inderlig Sjæleangst talte, at Sømanden studsende vendte sig om imod hende, men det dybe Mørke, der laa udbredt over alt, hindrede ham i at se hendes Ansigt.

»Vær rolig!« sagde han bevæget, »han kan frelses endnu, sid blot ned i Baaden, og De,« vedblev han, vendende sig mod Kaptajnen, »tag Fangelinen, men gør den for Guds Skyld ikke løs, mens jeg søger at hjælpe ham dernede.«

Alt dette skete i et Øjeblik; i det næste kaldte Jan paa sin Hund og styrtede sig med den ud i det fraadende Dyb.

Stormen hylede, Bølgerne piskede voldsomt mod Skibets Sider og slyngede det frem og tilbage paa Sandrevlen, Stykker af Tømmer og Planker drev rundt omkring og tørnede flere

Gange mod Baaden, i hvilken den blege Pige græd og jamrede sig for sin Fader.

Det varede ikke længe, før Kaptajnen saa et mørkt, laaddent Legeme hæve sig over Vand-

linien, og han hørte den modige Sømand raabe:

»Kap Hundens Line! hurtig, hurtig!«

Det skete, Dyret udstødte et Hyl, et Glædesskrig fra Jan forkyndte hans Held.

Lidt efter nærmede han og Hunden sig Baaden, de havde reddet den fremmede og lagde ham ned i Bunden af det lille Fartøj.

Da Jan kom op af Vandet, sad han et Øjeblik stille, og hans Blik hvilede takkende mod den mørke Himmel, hvorfra Maanen i det samme blinkede frem og lod et gulblegt Skær falde paa hans Ansigt. Hans tro Staldbroder rystede Vandet af sine lange Haar og lagde med en glad Tuden begge Forpoterne op paa sin Herres Skuldre. Sømanden klappede den kærligt, og da han vendte sig om paa Toften, saa han ved Hjælp af Maanens Skin den ubekendte Pige bøje sig ned over Faderen og kysse ham. Han greb Aaren, Fangelinen blev gjort los og Baaden for igennem Bølgerne. Da de var kommen noget bort, lød et hult, gennemtrængende Brag fra Vraget. Kaptajnen udstødte et Suk, han vendte sig om der imod, men saa kun det skummende Vandspejl, Skibet laa der ikke længere.

»Nu sank det!« ytrede Jan roligt, mens han mat og afkræftet trak paa Aaren. »I Morgen vil det knuste Tømmer ligge omkring paa Kysten.«

Lidt efter skød Baaden lykkeligt gennem den sidste Sø op i Sandet. Jan sprang ud; Faren var overstaaet; de var frelste. Til den anden Baad saas intet, men næste Dag laa elleve lemlæstede Lig drevne op paa Strandbredden.

Matte og afkræftede betraadte de skibbrudne Landet. Jan hjalp den unge Pige ud af Baaden.

»Gud være lovet!« udbrød hun og kastede sig grædende til Faderens Bryst. »Jeg har dig da endnu, du kære Fader! Hvor jeg er taknemmelig derfor; og Dem!« tilføjede hun i en ubeskrivelig blød Tone, henvendt mod Jan, »hvorledes skal jeg takke Dem? De har skænket mig et dobbelt Liv ved at redde min Fader.«

Faderen og Kaptajnen ytrede ogsaa deres

Tak, men Jan unddrog sig den, idet han gik tilbage for at trække Baaden højere op paa Land. Hunden derimod sprang omkring de tre skibbrudne under en vedvarende Gøen, som om den ogsaa vilde ytre sin Glæde over deres Frelse.

»Hvorhen skal vi nu vende os?« spurgte den fremmede mismodig, efter at de første Glædesudbrud var vegne for den Tanke, at han befandt sig med sin Datter i en ubekendt Egn. »Vil De endnu forøge vor Gæld til Dem ved at give os Husly og Hvile for i Nat?«

»Hos mig?« gentog Jan med et Smil, »det gik vel knap an.«

»Hvorfor ikke?« gentog den fremmede, »vi fordrer intet uden Husly og Varme til i Morgen.«

»Der er andre Grunde, hvorfor det ikke lader sig gøre,« svarede Jan, »men jeg ved et Sted, hvor De kan faa alt, hvad De trænger til. Et Par Bøsseskud herfra, der, hvor De ser to store Lys skinne ud gennem Vinduerne, ligger en Herregaard, og Generalinde Rosendal er en gæstfri Værtinde. De er ikke de eneste skibbrudne, jeg fører op til hende,« tilføjede han sagte.

»Rosendal!« gentog Fader og Datter forundrede. »Er det muligt?«

»De kender hende?« spurgte Jan.

»Vistnok!« var den fremmedes Svar. »Hun er endog en beslægtet af mig og kunde ikke bo paa et belejligere Sted, siden Skæbnen saa pludselig har ført os til Jylland. Du er vist ogsaa tilfreds dermed, Flora! Ikke sandt?«

»Jo!« svarede den unge Pige. »Jeg vilde blot ønske, at vi allerede var deroppe, det er meget koldt her, og jeg fryser.«

»Mit kære Barn!« hviskede Faderen i en ængstelig Tone. »Du befinder dig da vel?«

»Vær kun rolig, kæreste Fader!« sagde Flora sagte, »jeg er for lykkelig i Aften til ikke at befinde mig vel, jeg trænger blot til lidt Ro efter de sidste Timers Skræk, intet andet.«

»Gud være lovet!« mumlede Manden og bad Jan føre dem op til Herregaarden.

Noget oppe i Landet, inde paa Heden, laa en lille, ensom Bondehytte, kaldet Højhus, paa sædvanlig Maade tækket med Halm og Lyng. Dens ene Side støttede sig op mod en gammel Kæmpegrav, der paa en Gang tjente baade som Værn mod den kolde Vind, der blæste fra Søen, og til Bagklædning for Huset, hvis Tag ikke naaede højere end op til Toppen af Højen.

Det var i Skumringen, og Hyttens Beboere havde allerede tændt Lys. Midt for et stort, blanktskuret Egebord i den lave Stue sad en bleg og rystende Olding paa en Bænk. Han var i Færd med at undervise nogle Børn, som sad omkring Bordet. To Drenge og lige saa mange Piger lyttede til det, han fortalte dem om Gud og det Liv i Verden, de ikke kendte, og de smaas Blikke hang med kærlig Opmærksomhed ved Oldingens Læber. En dygtig Tørveild blussede paa Skorstenen, tæt ved denne sad en aldrende Kone og drejede flittigt den Rok, hun spandt paa. Ved et Bord noget længere henne var en høj og bredskuldret Mand i Færd med at ordne og gennemse en Del Papirer, som han havde udbredt foran sig. Saaledes var alt her et Billede paa stille, huslig Virksomhed, i hvilken den ene ikke afbrød eller forstyrrede den anden.

En lang Tid gik hen; Stueuret slog seks; da rejste Manden sig op, lagde Papirerne sammen og gemte dem meget omhyggeligt i Bordskuf-

fen, som han laasede for. Derpaa gik han hen til Oldingen og udbrød, idet han lagde sin Haand paa den gamles Skulder:

»Naa, Fatter! lad det saa være nok for i Aften, det er jo Hellig nu, og Børnene vil vel gerne have lidt Lov, før vi spiser.«

»Ja, ja, Jørgen!« svarede den gamle, »som du synes, vi kan jo holde op for denne Gang.«

Den Hurtighed, hvormed de smaa lagde Bøgerne sammen og rejste sig fra deres Pladser, viste, hvor kærkommen Faderens Ord var, og nu blev det mindre roligt i Stuen, idet de begyndte at lege med hverandre. Husmoderen satte sin Spinderok hen i Krogen og gik ud for at tilberede Aftensmaden; Jørgen hentede en Vadmels Kofte og nogle andre Klædningsstykker, som han hjalp den gamle Mand at iføre sig. Derefter bandt han ham en ren Krave og et hvidt Tørklæde om Halsen.

»Se saa, Tonne!« sagde han, mens han trak en ny, blaastribet Bomulds Hue ned over den gamles graa Lokker, »nu har jeg pyntet dig til Juleaften.«

»Tak for det, min Dreng,« svarede Tonne og trykkede hans Haand, »men du har dog glemt det vigtigste, ikke sandt?« Han pegede med en vis Alvor paa sit Bryst.

Jørgen fattede hans Mening, gik hen til Skabet og fremtog en gammel Orden i et blaat og rødt Baand.

»Du mente vel din Orden, Fatter?« spurgte han smilende og hæftede den fast i Koftens Knaphul. »Denne Jul oplevede du da alligevel,« vedblev han venlig og satte sig ned paa Bænken ved Siden af den gamle, »skønt du ikke troede det, da jeg forrige Aar ved denne Tid hjalp dig Stadstøjet paa.«

»Du har Ret, Jørgen! Vorherre har holdt mig i Live endnu, skønt jeg efter den sædvanlige Orden for længe siden burde have været borte. Jeg er vel snart over de fem Snese, ikke sandt?«

»Et Hundrede og tre, Tonne,« ytrede Jørgen og betragtede sin Fader med et kærligt Blik. — »Men hvad siger det! Du kan leve længe derfor, og jeg skal endnu mangen Juleaften pynte dig op, du gamle Fatter!«

»Sandt nok! hvorfor skulde jeg vel ønske at dø? Jeg har det jo godt her hos dig, og jeg vilde selv gerne leve, saa længe dine Børn kan have Gavn af min Undervisning.«

Lidt efter rejste Jørgen sig op og iførte sig en bedre Klædning end den, han gik til Hverdags med. Tonne sad paa sin Bænk og betragtede med et godmodigt Blik de smaa, som legede paa Gulvet, byggede Huse og sejlede omkring paa Skamler, mens Bedstefaderens Stok tjente dem til Aare.

»Hvor bliver Jan af i Aften?« spurgte han efter nogen Tids Tavshed. »Jeg har ikke set ham den hele Eftermiddag.«

»Jeg ved det ikke, kanske sig han er oppe i Forretninger hos Generalinden paa Herregaarden; han kommer vel snart.«

»Ja, han plejer sjældent at blive ude om Helligaftenen, og han ved jo, at vi spiser Klokken syv.«

»Paa Søen vilde jeg ikke ønske, han var,« sagde Jørgen og gik hen til det lille Vindue, som vendte ud mod Heden, og uden for hvilket Stormen peb og hylede med sin hele Voldsomhed. »Det er et haardt Vejr i Aften,« bemærkede han for sig selv, »hun blæser en Orkan fra Nordvest; gaar der Sejlere forbi Revet i Nat, saa har vi Fortjeneste i Morgen med Strandingsgods.«

»Det er en god Dreng, den Jan!« udbrød den gamle, som ikke havde hørt, hvad Sønnen sagde, »han volder dig megen Glæde, Jørgen! Du har Fornøjelse af dine Børn, og det vil sige store Ting i disse Tider.«

»Sandt nok, Tonne!« sagde Jørgen, »Jan er en rask Knøs, og det ærgrer mig blot, hver Gang jeg tænker paa, at han kunde have det langt bedre ved at fare som forhen end ligge her hjemme og slide Tiden for os; der stikker et godt Hjerte i den Dreng, og han glemmer sig altid selv, hvor det gælder hans Familie.«

»Jeg har opdraget ham,« hviskede Tonne med et tilfreds Smil, »jeg har lært ham at kende sine Pligter, naar jeg er død og glemt af alle andre, skal h a n i det mindste huske mig og takke mig i min Grav.«

Under denne Samtale havde Husmoderen anrettet Aftensmaden; et stort Fad Risengrød dampede paa Bordet; Børnene tog ivrige Plads omkring det, Jørgen hjalp den gamle hen paa hans bestemte Plads og satte sig saa stiltiende ned ved Siden af sin Kone, mens Bønnen blev læst.

Med højtidelig Alvor blottede Tonne sit Hoved og foldede Hænderne over den stribede Hue. Hans matte Øjne fik Liv og straalede, mens han læste de simple Ord. I Jørgens haarde, men ærlige Træk laa den største Andægtighed til Syne, og hans Kone gentog sagte og hviskende den velbekendte Bøn. Børnene havde ogsaa foldet deres smaa Hænder, men deres Tanker og Øjne var alene henvendte paa Risengrødsfadet, som stod paa Bordet.

Da tudede en Hund udenfor, et Slag lød paa Husdøren, den gik op, Jan traadte ind. Tonne kastede blot et Blik paa ham og fortsatte derefter Bønnen, men det unge Menneske blev staaende stille og hørte til, saa længe Bedstefaderen læste; da han tav, trak han sin drivvaade Kofte af, hængte den hen over Kakkelovnen og satte sig derpaa til Bords mellem sine smaa Brødre.

»Hvor har du været henne saa længe, min Dreng?« spurgte Tonne og betragtede sin Yndling med et velvilligt Blik; »Jørgen og jeg talte om dig før; vi vidste ikke, hvor du var bleven af.«

»Jeg har været ved Søen,« svarede han; »jeg stod nede ved Nørre Klitter hen paa Eftermiddagen og saa et Barkskib stævne herind efter;

det blæste haardt; da Orkanen kom, kunde han ikke klare sig for Kysten.«

»Løb han paa Grund?« spurgte Jørgen ivrigt.

»Han gik under med Top og Tavl,« bemærkede Sønnen i en Tone, som talte for, at saadanne Hændelser var almindelige nok til ikke at vække synderlig Opsigt i denne Egn.

»Ja, ja, det har været et strengt Vejr i den sidste Tid, og det vil igen blive en god Nat for os, denne; en Juleaften er de vist alle sammen hjemme, saa kan vi arbejde i Fred for d e m.«

»Skal I ud i Nat igen, Jørgen?« spurgte Moderen med en bekymret Mine, »lad det være! Det er dog Helligaften nu, og du gjorde bedre i at blive herhjemme hos os denne Gang.«

»Vist ikke, Karen!« sagde Manden i en bestemt Tone, »hvordan kan jeg blive hjemme, naar de sætter Godset over fra den anden Side af Aaen? De Varde Købmænd vilde nok se surt, om jeg ikke var rede til at tage imod det, saa snart Baadførerne kom. Men i Aften mener jeg, at vi hurtigt faar Tingene i Orden; vi kan godt køre den lige Vej over Heden tilbage med Vognene; Løjtnanten er oppe paa Herregaarden til Gilde hos Fogeden, og der er vel knap nogen af d e a n d r e paa Vagt derude.«

»Lad da Jan i det mindste blive her, at jeg dog kan have en af jer hos mig; dersom Betjentene bliver borte, behøver I jo ikke at være ude begge, og det er et slemt Varsel, naar man ikke er samlet med sin Familie en Juleaften.«

»Ja, det gaar an!« var Svaret. »Jan kan blive hjemme hos dig, og lidt over Midnat skal jeg nok være tilbage igen!«

»Nej, Fader!« sagde Jan, »jeg maa være med; det kunde dog hænde sig, at Kontrollørerne var ude, saa vilde det være farligt, hvis du alene

var dernede for at tage imod Godset; vi følges ad; men vær du kun rolig, Moder! det varer ikke saa længe denne Gang.«

Konen indsaa, at hendes Bønner ikke formaaede at rokke Mandens og Sønnens Beslutninger; hun tav med et Suk.

»Hvorfor er du saa vaad, Broder?« spurgte den lille Dreng, som sad ved Siden af Jan. »Se blot, hvordan Vandet drypper af dig ned paa den rene Dug. — Har du været i Søen?«

»Ja, næstendels!« svarede Jan smilende.

»Hvorledes, i Søen?« udbrød Jørgen og Tonne forundrede.

»Ja, da jeg saa Skibet løbe op mod Grundene, vidste jeg nok, at det maatte gaa under, saa løste jeg vor Baad og roede ud mod det, fordi jeg muligt kunde hjælpe nogle af Folkene i Land. Da jeg kom til Vraget, havde allerede Matroserne givet Storbaaden ud og var roet bort med den, men Kaptajnen og to Passagerer var endnu tilbage. Det holdt haardt, inden de kom ned, og den ene faldt i Søen fra det læ Vant. Jeg og »Tro« fik ham alligevel op igen, derved blev jeg vaad.«

Tonnes Øjne havde, mens Jan talede, dvælet paa ham med et Udtryk af den inderligste Kærlighed.

»Hellige Kors!« udraabte Moderen forskrækket, »hvad er det, Søn? Du bløder jo!«

Børnene udstødte et Skrig, Jan mærkede først i dette Øjeblik, at Blodet løb ham ned ad Armen.

»Det er vel blot en Rift, jeg har faaet paa Vraget,« sagde han rolig, »det har intet at betyde, et Begplaster vil gøre det godt igen.«

Han rejste sig op; lidt efter havde han standset Blodet og forbundet Saaret.

Efter at Risengrøden var fortæret, satte Moderen en stor Hjortebov frem paa Bordet og uddelte vældige Stykker til enhver især.

»Hm! hm!« mumlede Jørgen og strøg sig med Haanden omkring Munden med et polisk Smil. »Det skulde de vide oppe paa Gaarden, at vi har Hjortesteg hernede i Aften, saa fik vi vel knap Lov til at spise den saa rolig som nu.«

»Det har du Ret i, Jørgen!« svarede Karen, »siden den sidste Herredsfoged kom hertil, er det bleven rent forkert. I fordums Dage kerede ingen sig om, at Fattigfolk tog et Dyr paa Marken imellem Stunder, der er da nok af dem alligevel; nu derimod risikerer man baade Bøde og Arrest, saa snart de hører en Bøsse knalde. Jeg takker dog Vorherre for, at der findes Dyr, ellers vilde det mangen Gang se daarligt ud for os.«

»Tak ham heller, fordi din Mand og din Dreng har et sikkert Øje og en god Bøsse,« smaalo Jørgen; »uden dette vilde der kun sjældent komme en Hjortebov paa Bordet.«

Da Maaltidet var endt, beredte Manden sig til at forlade Hytten, trak en tyk, ulden Pjækkert over sin korte Trøje, knappede den tæt op i Halsen, tog et Par store Fiskerstøvler paa og stak i et Øjeblik, hvor ingen gav Agt paa det, to Pistoler til sig, der hang i et Skab i Væggen. Da Tonne rejste sig fra Bordet, gik han hen til Jan, som stod ved Kakkelovnen og vred Vandet af Ærmerne paa sin Vams.

»Søn!« hviskede Oldingen med en rørende Alvor. »Vorherre velsigne dig! Det er nu den niende Gang, jeg beder godt for dig, fordi du ni Gange har glemt dit eget Liv for dine Medmenneskers. Det vil bringe dig Lykke, en god Gerning lønner sig altid selv, min Dreng, og jeg

ser, at du en Gang vil bringe det til noget. Din Fremtid skal blive lys og venlig.«

Den gamles Øjne fik større Glans, mens han talte, hans Skikkelse hævede sig; som han stod der, lignede han en af Oldtidens Præster, der udlagde en dødelig sin Skæbne.

»Gaa nu med Gud, min kære Dreng!« vedblev han, »din Fader venter dig.«

Jan greb Bedstefaderens Haand og kyssede den. Lidt efter forlod han og Jørgen Huset og gik, fulgt af Hunden, ud til deres natlige Arbejde.

Da Stueuret slog ti, hjalp Moderen den gamle Tonne i Seng og tog saa igen fat paa sin Rok; men Arbejdet vilde ikke ret gaa fra Haanden denne Aften. Hun lænede sig tilbage paa Stolen og hensank i Grublerier. Det var deres Fattigdom, som i dette Øjeblik var Genstanden for hendes Tanker, og som til sidst bragte Taarer i hendes Øjne. Hun skød Rokken hen for sig, bøjede sig over mod Stoleryggen og græd.

Hendes lille Søn sad henne ved Bordenden med Haanden under Kinden; hans store, mørke Øjne hvilede paa hende.

»Hør, Moder!« udbrød han kærlig, idet han for ned fra Bænken og slyngede sine smaa Arme omkring hendes Hals, »du maa ikke græde mere; bi blot, til jeg bliver stor, saa skal du og Fader nok faa det godt herhjemme.«

Moderen smilede, hun græd ikke længere, men trykkede den lille tæt op til sit Bryst og gik saa hen til Vinduet for at se efter Vejret. Det var mørkt og sort udenfor, Maanen blinkede frem gennem Skymasserne som en Sørgefakkel i et Gravkapel.

»Blot de dog snart vilde komme igen, uden at der var hændet dem noget. Jeg er saa bange

i Nat,« hviskede hun sagte. Men Drengen havde hørt hendes Ytring.

»Hvor gik de hen, Moder?« spurgte han.

»De gik ud for at fortjene Brødet til mig og jer,« svarede Karen med et Suk.

En Time senere var Lyset slukket i Jørgens Hytte og Beboerne i Seng.

Herregaarden.

Et Stykke inden for Klitterne, mellem langstrakte og lyngbegroede Bakker, laa den Herregaard, til hvilken Jan havde ført de skibbrudne. Dens ene Façade gav en fri Udsigt over de nærmeste Heder, hvori smaa Græspletter og smalle, lysegule Rugagre indfattedes af Lyngens mørkebrune Ramme. Fra den modsatte Side saa man Havet komme til Syne bag den bugtede Linie, som de hvide Sandklitter dannede.

Herregaarden var en gammel, grundmuret Bygning, firkantet og plump, med et stejlt opløbende Tag og smaa, aflange Vinduer i Spidsbuestil. Tilforn havde den været forsynet med Volde og Grave, af hvilke der endnu paa enkelte Steder saas et utydeligt, halvt udslettet Spor. Den nuværende Ejerinde var Generalinde Rosendal, som siden hendes Gemals Død kun beboede den ene Fløj af Gaarden, mens Egnens Herredsfoged, Solberg, havde omdannet den anden til Bolig for sig. Paa Bygningens Ydre havde Tiden ikke haft stor Indvirkning, men derimod saa meget mere paa dens Indre. Den forrige Borgstue var forvandlet til en For-

hørssal, Kælderne bestængede og indrettede til Arrester. Riddersalen tjente til Herredets Tingstue, og de mange gamle Portrætter, som hang omkring paa Væggene, syntes med mørke og harmfulde Blikke at betragte Rolighedsforstyrrerne af deres fordums Herresæde.

Det var om Formiddagen. Inde hos Generalinden blussede en stærk Ild i Kakkelovnen og udbredte en behagelig Varme i Værelset, som alligevel ikke var stærk nok til at tilintetgøre de Blomster, Frosten havde malet paa Ruderne. Et smukt, figureret Tæppe skjulte Gulvet, og midt paa dette stod et dækket Frokostbord, foran hvilket Husfruen sad, et levende Billede paa de Revolutioner, tresindstyve Aar er i Stand til at frembringe i et smukt Ansigt. Foruden hende saa man endnu to unge Piger i Værelset. Den ene var Herredsfogedens Datter, et blidt og tilbageholdende Væsen, hvis Ansigts sædvanlige Udtryk var den Sørgmodighed, som uopfyldte eller skuffede Forventninger plejer at efterlade.

Ved Vinduet stod en anden ung Pige. Hun havde bragt Rudens Is til at optø ved sin varme Aande og stirrede nu uafbrudt ud paa Havet, som fra dette Sted laa udbredt for hende i dets ubegrænsede Storhed og Vælde.

Budskabet, at et Skib var strandet, havde allerede tidlig om Morgenen forsamlet en Mængde Mennesker for at bjerge de Sager, som om Natten var drevet i Land fra Vraget, hvoraf kun et Stykke af Stormasten endnu ragede op over Vandlinien. Den store, uoverskuelige Havflade laa udbredt i Morgensolens Lys. Stormen, som nylig havde blandet sit Hyl med de ulykkeliges Dødsskrig, var faret bort, Afgrunden havde modtaget sine Ofre og glemt dem igen. Bøl-

gerne rullede lette og rolige hen over Stedet, hvor de sank, og legede med Stumperne af det splintrede Vrag, mens man inde paa Landet saa de opfiskede Lig, henlagte i en Række og skjulte af et Stykke Sejldug.

Generalinden havde endt sit Maaltid. Hun traadte hen til Vinduet og udbrød, idet hun venligt lagde sin Haand paa Floras Skulder:

»Se mig en Gang til dig, du lille, hvor fordybet i dig selv du staar der og stirrer ned mod Søen og glemmer alt for at betragte den.«

»Det er ikke alene Søen, jeg ser ud paa,« svarede Flora, som ved Tantens Ord vaagnede af sine Drømmerier. »Du glemmer nok, kære Tante, at den i alt Fald i Dag maa have en særdeles Betydning for mig, siden vi saa nylig undgik at blive dens Ofre. Den har berøvet min Fader hans hele Formue, og det er egentlig alene min Skyld.«

»Din Skyld?« gentog Generalinden forundret, »hvorledes det?«

»Det var Omsorg for min Sundhed, der forledte ham til at rejse til Italien, og det var efter mit Ønske, at vi nu tog tilbage med det ulykkelige Skib; havde jeg ladet ham raade, og vi var taget over Land, vilde alt have været anderledes.«

»Snak om en Ting!« udbrød Generalinden i en godmodig Tone, »det var Vorherres Villie, der nu en Gang besluttede det saaledes, og i Grunden kan jeg slet ikke være saa misfornøjet dermed; thi i ethvert andet Tilfælde havde jeg nok ikke faaet jer at se min hele Levetid. De gode Københavnere har som oftest en Modbydelighed for Jyllands Vestkyst, og sandt at sige, jeg fortænker slet ingen deri, den kan ikke byde synderlig Erstatning for det glade, magelige Liv,

de er vant til at føre derovre. Nu er I her, Børnlille, og I kan stole paa, at jeg skal vide at holde fast paa jer. Hvad din Faders Ejendom angaar, saa er den Sag heller ikke saa slem, som du forestiller dig. Skibet strandede inden for det første Rev, og med en Nordvest bærer Søen altid indefter, det ved jeg af Erfaring, saa at det meste maa være drevet paa Land i Nat; giv dig derfor kun tilfreds, mit Barn; jeg har i Morges sendt mine Folk ned til Stranden; det er Karle, kan du tro, som ikke vil lade noget blive tilbage uden at bjerge det. Her findes dygtige Mennesker paa denne Kyst.«

»Dersom de alle er som han,« sagde Flora med en noget dæmpet Stemme, »saa maa det være en lykkelig Egn at bo i.«

»Aa ja!« vedblev Generalinden tilfreds, uden dog at forstaa hendes Mening. »Naar man blot har en Smule Helbred og nok at tage fat i fra Morgen til Aften, kan man jo i Grunden være lykkelig overalt. Lediggang derimod gør selv Paradiset kedeligt. Jeg gad dog nok vidst, hvem det egentlig var, som hjalp jer i Land fra Vraget. Det har været en dristig Karl, og I skulde have set at faa ham med herop paa Gaarden.«

»De kan tro, kære Frue!« udbrød Elise, »at det har været den unge Kruse fra Højhus, han er det modigste Menneske her paa Kysten, og jeg saa ham i Gaar nede ved Søen, som om han ventede noget derude fra. Han har jo allerede forhen vovet sig ud til de forulykkede Skibe, naar ingen anden turde; De husker nok sidste Efteraar, da vi paa een Eftermiddag saa ham redde fem Mænd fra Døden.«

»Ja, du har Ret, Elise, det maa bestemt have været ham; det er et herligt Menneske, den Kruse!«

»Og hvem er da denne Kruse?« spurgte Flora smilende; »jeg maa nødvendigvis have en nøjagtig Beskrivelse af ham.«

»Det er en ung Sømand,« sagde Generalinden, »og du skal nok faa Lejlighed til selv at se ham, du lille, han kommer ofte herop paa Gaarden, han og jeg har Forretninger sammen. Man siger her i Egnen, at hans Fader driver Smugleri, men jeg tror ikke paa Folkesnak; vist er det, at skønt Kruse er af simpel Slægt, saa besidder han dog en saa god Smag og et Begreb om det passende, som kunde gøre mangen Spradebasse ovre hos jer til Skamme. Han taler Fransk langt bedre end jeg, og man har dog sagt, at jeg just ikke er en Stymper i Sproget. Foruden dette,« tilføjede hun med et Smil, »er han det smukkeste Menneske, jeg i mit Liv har set, og denne Egenskab, der gælder mindst i mine Øjne, har maaske større Betydning i dine.«

»Men det maa jo være en højst mærkværdig Mand,« ytrede Flora leende; »jeg har endnu aldrig hørt dig ødsle saaledes med Ros paa nogen.«

»Det er heller ikke min Vane,« svarede Generalinden, »men du skal snart faa Lejlighed til at overbevise dig, om jeg har sagt for meget. Se, der gaar han jo ved Siden af din Fader og Vognen, som kører det bjergede Gods herop.«

Flora vendte sig mod Vinduet. Hun saa den betegnede og ønskede med en barnlig Nysgerrigheds Inderlighed, at det unge Menneske vilde følge med op paa Gaarden.

Hendes Ønske blev opfyldt. Lidt efter gik Døren op, Floras Fader traadte ind, Jan ved hans Side. Hans Hund var fulgt med; den trængte sig efter ham ind i Stuen.

»Se, Flora!« sagde Faderen, »her bringer jeg

dig det unge Menneske, hvis Mod og Dristighed i Gaar reddede vort Liv. Allerede i Morges tidlig traf jeg ham nede ved Søen i Færd med at bjerge det, som Bølgerne kastede ind fra Vraget. Han har i Dag gengivet mig den største Del af min Formue ved at redde det lille Skrin,

hvori mine Veksler og Papirer var gemt, og jeg bad ham følge med herop, for at du selv kunde ytre ham den Taknemmelighed, han har saa stor Fordring paa.«

Idet Jan traadte ind, røbede hans Ydre en vis Frygt og Forlegenhed, der maaske mindre gjaldt Selskabet end den Aarsag, Bramer nylig havde nævnt til hans Komme. Imidlertid varede det kun nogle Øjeblikke, før hans sædvanlige Frimodighed atter vendte tilbage. Han hævede Hovedet, kastede et flygtigt Blik omkring sig og lod derpaa sine mørke Øjne uafbrudt

dvæle paa Flora med en saa udtryksfuld og talende Beundring, en saa smigrende og ærbødig Hyldning, at han bragte hende til at sænke sine. Hun gik hen til ham og strakte ham begge sine Hænder i Møde med en Ytring af Taknemmelighed. Jan følte sig dybt bevæget over hendes hjertelige Hilsen og det straalende Blik, som ledsagede den, over den bløde Stemme, det dejlige Ansigt, den hele yndige, barnlige Skikkelse, der udtrykte langt mere end det rigeste Sprog.

»Og nu mit sidste Ord!« udbrød Bramer, idet han traadte hen til ham, »De maa og skal give mig Lejlighed til at ytre noget af den Taknemmelighed, vi begge føler. I Gaar frelste De vort Liv, det agter jeg ikke at betale, fordi jeg ved, at der ligger lige saa megen Lykke i at give som i at modtage en saadan Velgerning; men i Dag reddede De min Formue, og af den fordrer jeg, at De skal modtage Deres Del, jeg mener Findelønnen.«

»Jeg vil ingen Findeløn have,« svarede Jan smilende og rystede paa Hovedet.«

»Hvad skal det sige, Kruse?« udbrød Generalinden. »Naar min Svoger søger at ytre sin Erkendtlighed paa en saa smuk Maade, mener jeg, at De gør Uret i at vise den tilbage.«

»Ja, det kan gerne være; Deres Naade har uden Tvivl Ret,« svarede Jan, idet han saa ned for sig og drejede paa sin blanke Hat, mens han syntes at søge efter Ord; »men alligevel — De maa beholde Deres Penge, jeg tager ikke imod dem. Det er vel sandt,« vedblev han i den dybe og dæmpede Tone, som var ham egen, »jeg har reddet Dem; uden min Hjælp vilde De i Dag maaske ikke have set Solen skinne saa kønt ind til os gennem Ruden, men De var i Nød, Herre, i et saadant Tilfælde gør man sit

bedste, og jeg er glad over at have frelst Dem og endnu mere over at have frelst Deres Datter.«

»Endnu mere?« gentog Generalinden.

»Ja, Deres Naade,« svarede han, idet han undselig sænkede sine Øjne, »for jeg tænker, Vorherre glæder sig over, at de fromme bliver tilbage paa Jorden.« — Flora blev blodrød. Generalinden svarede paa denne ligefremme Ytring med et Smil.

»Men var det da ikke muligt paa en anden Maade at gøre noget for Dem?« spurgte Bramer. »De synes at være bestemt til en bedre Stilling end den, hvori De her befinder Dem.«

»Det er ogsaa nok troligt, at jeg udsøgte mig en anden Lod, hvis jeg var min Skæbnes Herre,« svarede han smilende, »men det lader sig ikke gøre. Havet er stort nok til at finde Brød paa, og synderligt højere gaar mine Ønsker ikke. Der gives desuden en Grund, hvorfor jeg maa foretrække de Vilkaar, jeg her lever under, for alle andre.«

»Og hvilken?« spurgte Flora.

»Det skal jeg sige Dem,« svarede Jan roligt. »Jeg har en Fader, som jeg maa arbejde for, og fire smaa Søskende, som ikke kan undvære mig.«

»Men hvis nu Deres Fader blev sat i en saadan Stilling, at han mindre savnede Deres Hjælp,« ytrede Bramer.

»Min Fader vil ikke passe for nogen anden Stilling; jeg tror, Naturen har bestemt ham til dette Liv, han fører. De ser altsaa, Herre!« tilføjede han smilende, »at der intet er at gøre med os.«

»Men De maa ikke forlade os saaledes,« sagde Bramer, som følte en levende Deltagelse for

den unge Sømand. »De maa i det mindste komme igen; det vil glæde os at fortsætte Deres Bekendtskab, mens vi opholder os her.«

»Men vilde dette ogsaa passe sig for Dem?« sagde Jan, bevæget over den synlige Deltagelse, som vistes ham. »De, Herre, har et Navn. De er formodentlig meget anset i Verdens Øjne. Jeg derimod er ingenting, og selv herovre kunde det ikke gaa an, om De vedligeholdt Bekendtskabet med mig, — med Smuglerens Søn.«

Under den Overraskelse, som disse Ord frembragte, gjorde Jan en dyb Hilsen og forlod Værelset. Lidt efter saa de ham med lange, hurtige Skridt gaa ned til Stranden, fulgt af sin store Hund.

Der laa noget i Jans Tone, i hele hans Adfærd, som rørte Flora; hun følte en høj Grad af Interesse for ham. Han var længe Genstanden for hendes og Faderens Samtale; de gennemgik derpaa de sidste Dages Hændelser og følte sig tilfredse og lykkelige ved deres gensidige Redning.

»Hvorledes befinder du dig nu, mit kære Barn?« udbrød Bramer kærligt. »Jeg listede mig ind til dig i Morges, før jeg gik ned til Stranden, men du sov endnu saa roligt, at jeg ikke nænnede at vække dig.«

»Jeg drømte om dig, min kære, gode Fader!« hviskede hun med sagte Stemme og klyngede sig til ham. »Jeg har det godt, meget godt, der fattes mig intet, jeg er gladere og lykkeligere end nogen Sinde før.«

Bramer betragtede hende, mens hun talte, med den inderligste Kærlighed; thi Flora selv var den, som mindst kendte sin egen Tilstand. I hendes barnlige Tankegang stod Døden stedse langt tilbage; hun følte for meget af det nu-

værende Øjebliks Fryd til at beskæftige sig med andet. Ungdommens smilende Forhaabninger, dens blændende Drømme udøvede deres Trylleri i hendes Sjæl og holdt hende i Ubevidsthed om alt uden for disse. Bramer gik det ikke saaledes, han var fortrolig med Faren, som svævede over hans eneste Barns Liv; han vidste, hvor lidt hun var i Stand til at trodse Følgerne af et saadant Optrin som det sidste; men han tav. Udvortes rolig gemte han sine Anelser, sin Frygt dybt i sit Indre og lod ingen mærke det, som stillede sig mellem ham og Glædens korte Øjeblikke.

Bramer havde naaet sit Livs Middagshøjde; Verden, Glæden havde kun faa Tillokkelser for ham. En Række af Aar henlevede han i en uafbrudt huslig Lykke med et Væsen, der gjorde hans Liv til et Paradis; da hun døde, og Flora alene var det Minde, han havde tilbage fra hin lykkelige Tid, sluttede han sig til hende, skænkede hende udelukkende sin hele Kærlighed, og hun blev det Baand, der endnu bandt ham til Livet; for hendes Skyld havde det Værd og Betydning for ham.

Derfor skælvede han ved den Tanke at miste dette elskelige Væsen, som saa rigeligt gengældte hans Kærlighed. Hovedstadens dueligste Læger stod ved Barnets Leje, da det meget ungt faldt i en langvarig Sygdom. Bramer selv forlod det aldrig. Med Ængstelse lyttede han til hvert Aandedrag, dets Stønnen bragte ham til Fortvivlelse; men naar det tilsyneladende befandt sig bedre, naar Flora med et kærligt Smil omslyngede hans Hals, naar hendes blege Kinder rødmede af Glæde over Faderens Omsorg, og hun fortalte ham, at det var godt med det daarlige Bryst, da kendte hans Glæde intet

Maal, ingen Grænse; han var ude af sig selv, og den stærke Mand lo og græd i samme Øjeblik.

Lægerne tilraadede en Rejse mod Syden. Da næste Fóraar kom, hævede den rige Bramer alle sine Forbindelser i Hovedstaden og rejste med Flora og en Tjener gennem Tyskland, besøgte Badene, tog gennem Tyrol til Italien, og det var paa Tilbagevejen med et dansk Skib fra Neapel, at Skæbnen førte dem til Jyllands Vestkyst.

Smuglerkroen.

En halv Mils Vej borte fra Kongeaaen laa et lille Hus, som udvendig fra saa i den Grad brøstfældigt og forfaldent ud, at man skulde tro det umuligt for Mennesker at bo i det. Lervæggene var revnede; paa nogle Steder, hvor de var faldne sammen, havde man bødet paa dem med Straa eller Lyngtørv. I de uregelmæssige Vinduer fandtes næsten ikke en hel Rude, derimod var de ituslagne Stykker sammenklistrede med Papirstrimler, som stadig bragte frisk Luft ind i Stuen igennem de mange Huller og Aabninger, som Regn og Blæst havde gjort i dem. Taget var bedækket med Lyngris og Halmrør, og for at hindre det i at blæse bort havde Beboerne paa enkelte Steder lagt store Græstørv og Kampesten. Den hele Bygning saa højst elendig ud, men desuagtet kunde den rose sig af et talrigere Besøg end de fleste andre Huse i Nabolaget; den tjente nemlig som Asyl og Samlingsstue for Smuglere, Taterne og Fiskere

i Omegnen, og Ejeren drev uforstyrret Krohold for alle saadanne Gæster.

En sildig Aften var et talrigt Selskab forsamlet derinde. Paa Bænkene omkring Bordet sad Mænd af et vildt og temmelig tvetydigt Udseende, og der herskede en munter Larm og Stemning blandt dem. Ølkrusene og Brændevinsflasken blev flittig tiltalt, og Tobakspiberne indhyllede Stuen i en saa tyk Damp, at man paa et Par Skridts Afstand neppe kunde kende hverandre. Udenfor var det et raat og uhyggeligt Vejr. Vinden larmede og blæste heftigt ind fra Søen; ved ethvert stærkt Stød rystede Hytten i dens Grundvold, og Bjælker og Lægter knagede saaledes, at man maatte befrygte dens Fald, men Hedens vilde Sønner agtede ikke stort herpaa; de var alle fortrolige med Storm og Uvejr.

»Hm! hm!« udbrød en af dem i en ligegyldig Tone for at bringe en Samtale paa Bane, »det er strengt Vejr udenfor i Nat, det er længe siden, at hun har kulet saa haardt og holdt saa stadig ved som nu.«

»Aa Snak!« ytrede hans Sidemand, »det har ingen Ting at sige med den Smule Pust; paa somme Steder spiller hun anderledes op, naar det laver sammen til en Storm; Ras derhenne maa nok kunne fortælle noget derom, hvis han vil; han har set sig om i Verden, den Fyr, og oplevet meget i sine Dage. Talte jeg Løgn, Ras?«

»Om hvad?« udbrød den tiltalte, en lille firskaaren Person med et ildrødt Ansigt, omgiven af sorte og stride Haar.

»Jeg mente,« vedblev den anden, »at du nok havde oplevet en Storm paa en af dine mange Rejser, der havde mere at sige end den, som kuler i Aften.«

»Det kan du lide paa,« svarede Ras uden Betænkning. »Jeg har oplevet alt muligt i denne Verden. Har jeg nogen Sinde fortalt jer den Historie om Stormen, vi drev for i spanske Sø?«

»Nej!« svarede alle enstemmigt.

»Naa, saa skal I bare høre, det er en morsom lille en, og det skal være den sidste, jeg fortæller jer i Aften.«

Mændene rykkede sammen paa Bænkene, og Ras vedblev:

»Det kan ved det Lav være, — lad mig se, — naa, Annoen husker jeg ikke saa lige, hvad kommer det ogsaa jer ved. Jeg for da med en engelsk Kuf paa Rio. Vi havde passeret Kanalen, og gik for en Nordvest ud i spanske Sø; der begyndte hun at skralle op med en Melodi, som man kunde forstaa sig paa var Alvor. Hille den lynende Syge! Det var et Vejr, saa man ikke kunde se ud af sine egne Øjne. Spir og Stænger, Tallier og Blokke fløj i et væk omkring Ørerne paa os, men vi var Folk om Bord, som inte lod os gaa paa, og saa snart noget gik af Lave, var vi straks til Rede og klarede det igen paa Minutten. Vi diktede og splidsede i en syndig Tid, og det gik lystigt til. Hvad nu Søgangen anbelanger, saa kan I omtrent gøre jer et Begreb om den, naar I tænker, at vi imellem Stunder havde Søer, som naaede flere Favne højere end vor Stormast, og de Bølger, I ser paa Vesterhavet, var kun at ligne ved en Rendestens mod dem, vi tørnede mod derude. Hvert Minut hed det: een Mand over Bord! fem Mand over Bord! — ti Mand over Bord! — saa I kan nok slutte jer til, at vi havde fuldt op at tage vare paa.«

Her tav Fortælleren et Øjeblik og saa sig om blandt Tilhørerne med et tilfreds Smil.

»Herre Jøsses!« udbrød en ung Bondekarl forbavset, »det maa have været en Storm.«

»Ja, det kan du tage Forgift paa,« vedblev Ras, »det var en Storm, og det en af de allervoldsomste paa hele Jordkloden, men hør nu videre, nu kommer først det rare ved Historien.«

Han gjorde et Par Drag af Ølkruset, som stod foran ham, og vedblev at fortælle:

»Da nu Stormen og Vejret havde holdt ved saadan en otte Dage, kanske fjorten, og de fleste af vore Folk var gaaet over Bord, kunde vi ikke længer klare os og maatte derfor lade staa til, som det vilde bedst. Paa Brændevin og Rom blev der ikke sparet, vi havde fuldt op deraf. Kaptajnen nægtede vel at udlevere det, men det betød ikke stort, vi tog det med Gevalt. En Mand over Bord! hed det, og Kaptajnen var væk. Saa drak vi da alle Mand og drak igen, til vi til

sidst blev saa lyksalige, at vi ikke kunde staa paa Benene. Herre Jesus! hvad det var for et dejligt Liv! Styrmand og Kvartermester, Kahytsdreng og Matroser var alle lige, og det gik saa ugenert til imellem os, at den ene glat væk kunde slaa den anden i Hovedet, uden at nogen sagde et Ord derom. Skuden kerede vi os kun lidt efter, den passede sig selv og blev ved at sejle sin egen Kaas, hvorhen den vilde. Nu! en Nat, ligesom vi havde stuvet os sammen i Køjerne og laa i den bedste Søvn, hørte vi pludselig et morderligt Rabalder. Det rumlede i hele Skibet, ligesom naar man kører paa en Stenbro. Vi sprang da op for at se, hvad der nu var paa Færde, men oven paa var den saa sort som i Helvede, og vi kunde ikke se en Tomme forud. Den næste Morgen, da det blev Dag, — Folkens! hvad mener I, at det Bulder havde at sige, som jeg nylig talte om?«

»Nu!« udbrød alle Tilhørerne forventningsfulde.

»Da saa vi,« vedblev Ras med højtideligt Alvor, »at hele Skuden med Mand og Mus var bleven furet midt over en stor Ø, som laa i Havet. Saa kan I selv regne efter den Magt, Storm og Sø den Gang havde.«

»Over en Ø!« gentog Forsamlingen med et Forundringsraab.

»Over en Ø!« gentog han rolig, »og jeg tør nok forbande mig paa, at den holdt over en Snes Favne i Bredden. Der laa vi da paa den anden Side i god Rolighed. Stormen var dreven bort, og det var bleven det nysseligste Vejr af Verden.«

»Og hvad blev saa Enden, Ras?« spurgte en.

»Enden!« gentog Fortælleren; »at vi reparerede den Smule Lækage, som vi havde faaet;

synderlig Skade var der just ikke sket, for det gik af i saadan en urimelig Fart, og saa sejlede vi videre igen. Men I kan tro, det var en Storm den Gang, som havde anderledes Næb og Klør end den, som tuder her til Lands.«

Ras tav og lænede sig tilbage mod Væggen, mens han lod sit Blik glide hen over Tilhørerne for at iagttage den Virkning, hans Fortælling havde gjort.

Lidt efter aabnedes Døren, og en høj Skikkelse traadte ind. Det var Jørgen Kruse. Han hilste Forsamlingen, løste sin laadne Hue af og satte sig op for Bordenden, hvor Værten straks stillede et stort Ølkrus for ham.

»Nu, Folkens!« udbrød han efter nogle Øjeblikkes Tavshed, »i Nat gælder det at være forsigtig; de har mærket til Vognene paa Slesvigs Siden og meldt det til Kontrolløren, han vil nok være paa Færde denne Gang og passe os op, hvis vi ikke bærer os klogt ad.«

»Den Qvist er en Hund af et Menneske,« ytrede Ras med et harmfuldt Blik. »Jeg kunde have en besynderlig Lyst til at putte ham en halv Alen koldt Jern i Livet, dersom jeg en Gang kom ham saa nær.«

»Det skal du ikke gøre, Ras,« svarede Jørgen alvorligt, »i det mindste ikke, saa længe jeg saa derpaa. Qvist er i Grunden en ærlig Karl, han gør blot, hvad han skal, og han har Ære i Kroppen.«

»Ja, det kan vel være sandt,« bemærkede Ras, »men tror du da, Jørgen Kruse, at han lod være at pirre dig over Ende, naar han en Nat kom nær nok dertil?«

»Nej, vel ikke; men det har han Ret til at gøre ved os alle; vi bliver jo betalt for at lade dem skyde paa os, og uden for Forretningerne

er han en flink Mand. Forgangen Dag var jeg klavret over Hegnet til Skoven for at hente mig et Dyr derinde, det saa han paa; han kunde have undlivet mig, hvis han vilde, for jeg havde intet Skud i Bøssen, og Hjorten paa Ryggen, men i det Sted varede han mig blot for Terkel, truede ad mig med Fingeren, lo og sagde, at jeg skulde tage mig i Agt for Herregaardsskytten, han havde tilsvoret mig en Ulykke, dersom han nogen Sinde fik mig at se i Hjortehaven. Saa lod han mig gaa igen, det kalder jeg at handle som en brav Karl. Jeg vilde rigtignok ønske, han var mindre striks nede ved Aaen, men gøre ham noget ondt derfor, det skal ingen af os. Imidlertid vil vi se at lave os til, mens vi er her i Rolighed, kanske at der længere ud paa Aftenen kunde komme Gæster, som ikke taalte at høre vore Planer. Hvor er Math Hjeil,« vedblev han og saa sig forgæves om i Stuen efter den nævnte. »Er der ingen af jer, som har mærket noget til ham i Aften?«

»Nej, ikke et Korn!« lød Svaret, »han driver vel sagtens omkring ude paa Heden med sine Snarer efter Fuglene.«

»Det gør han ikke,« sagde Jørgen, »Vejret er nu for mørkt dertil.«

»Justement en Aften for os!« raabte en sværlemmet Smugler fornøjet og slog i Bordskiven. »Maanen kommer ikke frem før Klokken to, til den Tid kan vi alt længe have Godset forvaret.«

»Hvor sætter de over Aaen denne Gang?« spurgte Ras, idet han gabede og strakte sig.

»Ved Klyvsod,« svarede Jørgen dæmpet. »Der maa vi vente dem; ved Midnat vil der komme Vogne fra Byen for at hjælpe os. Tre Baade fulde skal vi have af Sted i Nat.«

»Hurra! det giver noget af sig,« raabte et lille Tykhoved, som hidtil havde set stille hen for sig med begge Hænder under Hovedet, og som ved Tanken om den ventede Vinding pludselig fik Liv og greb efter Brændevinsflasken.

»Vi vil ikke dele os i Nat,« vedblev Jørgen; »sidst, da vi gjorde det, kom der Uorden i Tingene, og der manglede et Anker paa Listen. Jeg kan tro, at det har været en af disse Natmændsfolk, som har stukket det bort, og derfor skal der ingen af dem med oftere.«

»Hvad, Jørgen?« udbrød Ras, som vidste bedre Besked om det bortkomne Anker end nogen anden, og med en Mine, der røbede fejlslagne Forventninger. »Skal vi blive samlede paa eet Sted, saa kan du lide paa, at det ikke vil vare længe, før vi har alle Kontrollørerne paa Nakken af os. Klyvsod ligger jo paa et Strøg, der er saa skaldet som et Hønseæg. Det er langt bedre, vi skilles, for paa anden Maade at lede dem vild.«

»Jeg mener nej!« svarede Jørgen og udtalte disse Ord med et Blik og en Bestemthed, der ingen Modsigelse taalte. »Grænserytterne tager Vejen op ad Stenbæk i Nat, og det ligger over en halv Mil norden for os, de skal slet intet mærke til, før alt er i Orden.«

»Gør for mig, hvad du vil,« ytrede Ras stødt, fordi han nødig opgav Udsigten til at fortjene lidt paa egen Regning; »men naar en gammel Ulk som jeg, der i de sidste femten Aar ikke har drukket andre Varer end dem, jeg selv smuglede over, gad lukke Munden op til et godt Raad, tykkes jeg, man burde lægge Mærke dertil, ikke sandt, Folkens! hvad synes I?«

»Det er lige meget, hvad I synes,« sagde Jør-

gen alvorlig, »det bliver, som jeg har sagt; ingen Indvendinger, Ras! forstaar du?«

I dette Øjeblik lød et svagt Slag paa Husdøren, og en lille Hyrdedreng, indsvøbt i et gammelt, pjaltet Hestedækken, stak Hovedet indenfor. Da han saa, at der ingen var i Stuen, som han behøvede at frygte, lod han Dækkenet falde og traadte med en stille Latter hen til Jørgen.

»Guds Fred, Far!« udbrød han glad, »naa, nu har jeg gjort alt det, som du sagde til mig i Morges. Det gik godt.«

»Vel, min Søn!« svarede Jørgen tilfreds og klappede Drengen paa hans krøllede Hoved, »fortæl, hvad du fik at vide.«

»Først gik jeg ned til Willes,« begyndte Drengen, »og krøb i Mørkningen igennem hans Have, ind ad Lugen paa Staldloftet, fordi jeg hørte ham selv tale derinde; han sagde til sin Karl, at Løjtnanten havde givet Ordre til, at de skulde op til Stenbæk, naar Klokken var tolv, for fra den Kant ventede man de forbandede Smuglere. Ja, det sagde han, Far, med de samme Ord. Saa løb jeg derfra ned over Marken til Berkes. Han var endnu ikke kommen hjem fra Kondoløren, men da jeg hørte hans An Mari tale ude i Køkkenet om, at hun ventede ham, krøb jeg gennem Vinduet ind i Skorstenen og stak mig ind under Sengen, for jeg vidste, at Berkes ingen Hund har, »Tro« har bidt den ihjel, det har Jan set. Da saa lidt var gaaet, kom han hjem og sagde, at Qvist havde sagt, at der ikke kunde tages Bestemmelse om, hvor de skulde hen, før de var samlede; de skulde møde ham ved Midnat. Da han gik ud, vilde jeg liste mig bort igen, men der kom to af hans Børn, og jeg vidste ikke, hvad jeg skulde gøre, saa gav jeg mig til

at tude og tog paa som en Bussemand; saa snart Børnene hørte det, blev de bange og løb ud af Stuen, men jeg krøb ud af Vinduet og løb herhen til Kroen.«

Smilende havde de tilstedeværende hørt paa den fiffige Drengs Fortælling. Jørgen var stolt af sin Søn, han betragtede ham med den inderligste Kærlighed.

»Det var godt gjort, lille Søren!« sagde han, »gaa nu hjem til Mutter og sig hende, at jeg kommer snart bag efter, saa skal hun faa Penge, og til dig skal jeg købe en Fløjte. Du saa vel ingenting til Math Hjeil undervejs?«

»Math Hjeil!« gentog Drengen, »jo, jeg mødte ham lidt oven for Diget, han bad mig sige dig, at du ikke skulde kere dig om ham før ved Midnat, saa var han der, hvor du nok vidste.«

»Godt, min Dreng! gaa du nu hjem.«

»Ja, Fader!« ytrede den lille nølende, »men du lovede mig jo, at naar jeg havde gjort mine Sager godt, saa skulde jeg faa Lov at følge med dig og Jan en Aften, og nu i Nat —«

»Ja, ja, Søren, en anden Gang skal jeg tage dig med, i Aften ikke.« Drengen bød derfor Faderen god Nat, svøbte sig igen ind i sit Dækken og forlod Stuen.

Lidt efter traadte et Menneske ind, som vilde have tildraget sig almindelig Opmærksomhed, hvis han ikke havde været saa godt bekendt for alle Gæsterne; nu derimod værdigede man neppe hans Hilsen et Svar.

Det var Skriveren hos Herredsfoged Solberg paa Herregaarden. Han lod sig selv kalde Herr Nils, men Folk i Omegnen kaldte ham sædvanlig Lalle Niels paa Grund af en Lamhed i hans venstre Arm. Undertiden gav nogle ham Navnet

Niels Dyrtid, kort sagt, Personen havde langt flere Navne, end han selv skøttede om.

Niels var et lille skævt, forvokset Menneske med en Pukkel saa stor, at man, naar han vendte Ryggen til, næsten skulde tro, at han manglede Hovedet, thi denne Del af hans Legeme sad indeklemt mellem Skuldrene og omgaves af røde, strittende Haar. Han havde tykke, hvide, sammengroede Øjenbryn, smaa, livfulde Øjne, en smal, kantet Pande, indfaldne Kinder og en stor, brandgul Bakkenbart. Det hele Ansigt viste et særdeles lavt og forslagent Udtryk.

Da han var kommen ind i Krostuen og havde lagt sin Hat fra sig, tog han Plads nede ved Bordet, forlangte et Krus Øl og lod derefter sine smaa, plirrende Øjne glide hen over de tilstedeværende. Hans Ankomst endte Samtalen mellem Smuglerne, og flere mørke Blikke, som lynede ham i Møde, talte for, at han var en højst uvelkommen Gæst i denne Kreds. Men Niels agtede ikke derpaa, han tog ligegyldig nogle Tærninger op af sin Lomme og vejede dem betænksomt i Haanden.

»Vil du spille, Niels Dyrtid?« raabte den lille tykhovede henne fra sin Krog af, med et spottende Smil.

»Nej Tak, Ulle!« svarede Niels hurtigt, »med dig ikke, du snød mig sidst for seks lybsk' Skilling, dem faar jeg da aldrig mere. Kom, Ras!« vedblev han og vendte sig om til ham, »lad os to gøre et Par Kast sammen, du er en reel Mand.«

»Gaa til Helvede med dine Tærninger,« ytrede Ras foragteligt, »jeg vil ikke spille.«

Jørgen var ikke synderlig tilfreds med, at

Niels var kommen, men han skjulte sin Uvillie og udbrød i en ligegyldig Tone:

»Hvoraf kommer det, at du saa ofte besøger denne Kro, Niels Lalle? Jeg kan ikke forstaa mig paa, at du kan have Lyst til at spille i denne Tid; Folk siger jo, at du er forlovet med Herredsfogedens smukke Datter deroppe, er det sandt?«

»Det kunde vel træffe sig, at det var saaledes,« ytrede Niels med et tilsyneladende betydningsfuldt Smil.

»Man mener dog,« bemærkede Værten, som hidtil ikke havde talt et Ord, men fra sit Sæde ved Skorstenen studeret de forskellige Afvekslinger i Tørveildens Flammer, »at siden Carl Qvist er kommen op paa Herregaarden, saa kerer hun sig ikke stort efter jer, Niels!«

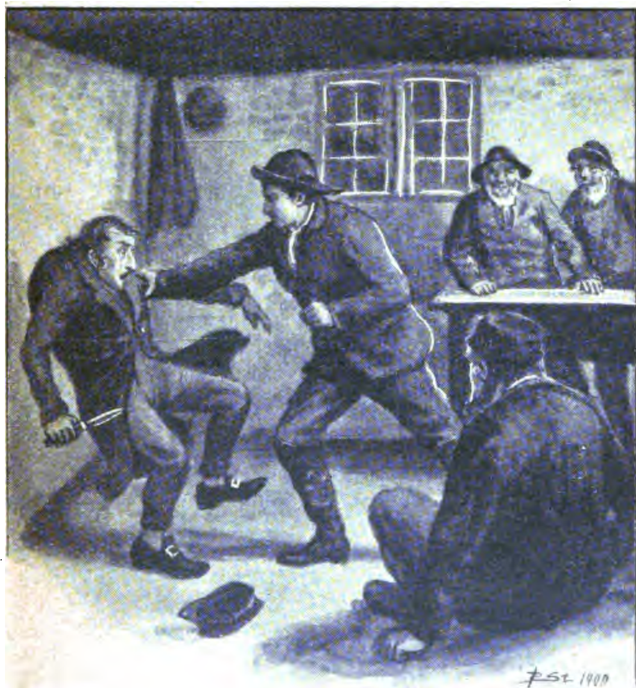
»Aa!« svarede Skriveren med en modbydelig Latter, »ham frygter jeg just ikke meget for. Carl Qvist skulde blot se til at hytte sig selv, hans Fader vil ikke vide noget af ham at sige, han har forskudt ham, fordi han ikke vil lystre, og han lever af Generalindens Naade og Barmhjertighed, der er ingen, som kan lide ham, det maa jeg vide bedre.«

»Nej, naar Herredsfogdens Datter har at vælge mellem dig og ham,« sagde Jørgen, »saa kan jeg vel tænke, at du maa vinde Partiet, ikke sandt, Niels?«

»Spot kun, Jørgen!« svarede han ligegyldig, »men husk paa, at den ler bedst, som ler sidst, vi vil nu se til.«

»Og mener du da virkelig,« vedblev den anden, uden længere at skjule den Foragt, han følte, »mener du, at der findes et eneste Fruentimmer i hele Verden, som kan komme til at holde af dig, saa ussel som du er? At du er styg og

mere ligner en Bjergtrold end et kristent Menneske, det vil jeg tie stille med, det er jo ikke din Skyld, men at du er en Gnier, at du med Glæde lader pante ud hos en fattig Bonde, naar

du blot ser den mindste Profit for dig selv derved, at du for at tjene en Skilling lader Folk behandle dig som et Dyr, se, det taler jeg om, derfor skammer man sig for at sidde paa Bænk med dig, derfor er du hadet og afskyet som Pest.«

Niels blev bleg, alle hans Lemmer skælvede,

hans Øjne skød Flammer og funklede som en Kats, han kunde ikke tæmme sig længer. I samme Øjeblik Jørgen tav, sprang han op med et undertrykt Skrig, snappede en Kniv fra Bordet og for saa pludselig ind paa ham, at Kruse ikke anede hans Hensigt, før Nils havde revet ham omkuld. I det samme gik Døren op, Jan traadte ind. Med et Skrig stod han ved Siden af Niels, greb fat i ham og kastede ham hen mod Muren saa ublidt, at Skriveren længe blev liggende paa Gulvet uden at give en Lyd fra sig. Jørgen rejste sig rolig op og udbrød:

»Du tager et godt Tag, naar man ikke venter det, men hvad jeg nylig sagde, var ikke for at gøre dig vred, det var blot min Mening, og den maatte frem. Du kan dog heller ikke nægte, at du har sat ondt for Qvists Søn til hans Fader; jeg har selv hørt paa det engang, da du mindst troede Trediemand i Nærheden, men det er nu det samme, rejs dig op, Niels, og gaa din Vej.«

Niels hævede sit Hoved og strakte Armene i Vejret med en skrigende Latter.

»Jørgen!« skreg han, »jeg forbander dig. Jeg vil ønske alt ondt over mig selv, hvis jeg ikke hævner mig saaledes, at du aldrig glemmer denne Aften.«

Han udstødte endnu et Skrig og styrtede ud ad Døren.

»Det er en slem Fyr, den Niels!« udbrød Jørgen, da han var borte. »Det havde set galt ud, hvis du ikke var kommen mig til Hjælp, min Søn. Nu, hvad nyt bringer du ellers, hvor du kommer fra?«

»Jeg ved med Vished, at de i Nat skal patrouillere ved Stenbæk,« svarede Jan; »jeg har

hørt dem tale derom, og Klokken tolv drager de ud.«

»Godt!« ytrede Jørgen tilfreds, »vi er altsaa sikre for dem denne Gang. Og nu, Folkens! det er paa Tide, at vi bryder op; vi skilles ad her og gaar hver for sig ned ad Aaen til for ikke at vække Opsigt; ved Klyvsod træffer vi sammen igen.«

Smuglerne tømte deres Glas og gjorde sig rede til Opbrud. Jørgen bandt sin Hue fast og vilde just forlade Stuen, da hans Søn, den lille Søren, styrtede ind og for hen til ham med de Ord:

»Dersom du har aftalt noget, Far, saa gør det om igen. Niels Lalle lurede uden for Vinduerne efter, hvad der blev sagt. Da jeg gik bort før og saa ham komme herind, anede jeg straks, at han havde noget ondt i Sinde, jeg skjulte mig derfor bag Grøften og ventede paa ham, til han kom tilbage. Jeg saa ham liste omkring Vinduerne og lægge Øret til, og derpaa stak han i flyvende Fart ind over Heden til Kondelørens Hus.«

»Godt, min Dreng!« sagde Jørgen leende, »det var klogt gjort af dig, gaa du nu hjem og sig, at det i Aften ikke har nogen Fare for os, jeg skal spille dem et Puds.«

Søren gik; kort efter forlod Smuglerne Krostedet og drog hver sin Vej over Heden ned til Aaen.

Grænsekontrolløren.

Det var ved Aftenstid, da Grænsekontrollør Qvist sad inde i sin Dagligstue i Færd med at

holde Maaltid. Alt i Huset tydede paa Velstand og en Orden, som vidnede om en god Husmoder. Denne sad i dette Øjeblik lige over for ham, paa den anden Side af Bordet, beskæftiget med sit Sytøj.

Det var en venlig gammel Kone, tarvelig klædt; hendes fromme, godmodige Træk, hvori kun Hengivenhed og Hjertensgodhed spejlede sig, stod i Modsætning til Mandens mørke og jernhaarde Miner, der gav hans Ansigt et barsk og frastødende Udseende. Han sad længe foran Bordet uden at tale; engang imellem kastede han sit Blik hen paa det gamle Sejerværk, som stod i Krogen, for at lægge Mærke til Tiden og vendte sig derefter om mod Vinduet for at betragte Vejret udenfor.

»Det er et slemt Vejr, lille Godtfred!« udbrød hun endelig, »jeg vilde ønske, at du ikke behøvede at tage ud i Nat; de smugler vist ikke, naar det stormer saaledes.«

»Aa, Snak!« svarede Qvist i en tvær Tone, »hvor kan du tro sligt? Mener du, at saadanne Karle bryder sig om en Smule Sne eller en vaad Trøje, naar de ser Lejlighed til at fortjene noget? Det er just, fordi vi lige siden Jul har haft et saadant Vejr, at de benytter Lejligheden saa vel. Der gaar næsten ingen Nat forbi, uden at de sætter Varer over i Læssevis, og altid er de heldige nok til at undgaa os. Det har aldrig været saa galt som nu. Forhen mærkede man sjældent til noget, en enkelt Gang imellem blev vel et Anker eller en Sæk Kaffe hentet over Aaen, nu derimod fører de tre, fire Baade over, og vi træffer undertiden paa Bander af tyve til tredive bevæbnede Smuglere.«

»Men hvad har du vel for saaledes at trælle og vove dit Liv ved at hindre disse vilde Menne-

sker fra at begaa Toldsvig?« ytrede Konen i en stille, klagende Tone. »Du risikerer at blive lemlæstet en Gang, og jeg har aldrig en rolig Time, saa længe du er borte; du kunde tage dig det hele langt lettere, end du gør.«

»Hvad jeg har derfor?« gentog Qvist og tilkastede sin Kone et mørkt Blik. »For Djævlen! kan du spørge om det? Jeg har den Bevidsthed, at jeg handler som en ærlig Mand, der opfylder sin Pligt, og det er dog noget, skulde jeg tro; dersom min Formand i Embedet havde handlet saaledes, vilde det være bedre nu, men han lod sig underkøbe og blev hjemme, fordi han selv stod i Ledtog med Købmændene; det mener jeg ikke, at nogen skal kunne beskylde mig for. — Tænkte de alle som jeg, saa skulde vi snart bringe dette Uvæsen til Ende; men man begunstiger Smuglerne overalt, selv Generalinden deroppe har en Aktie med i det, de fører over, og paa den Maade bliver det umuligt for en enkelt at virke med Kraft. Nu ikke mere derom, gaa ud og giv Hundene deres Æde; det er paa Tiden, at jeg kommer af Sted.«

Konen kastede, idet hun gik, et smerteligt Blik over mod Qvist, men han lod, som han ikke bemærkede det.

Lidt efter traadte Niels, Herredsfogedens Skriver, ind i Værelset. Hans Ansigt havde et Udtryk af Skadefryd, da han vendte sig mod Qvist og med dæmpet Stemme udbrød:

»Nu, Hr. Løjtnant! Jeg har i Aften endelig fortjent den Daler Kurant, De lovede mig forleden. Jeg har set alle Smuglerne samlede i Kroen, Kruse og hans Søn var blandt dem, lidt efter Midnat har de i Sinde at sætte over ved Klyvsod.«

»Klyvsod!« gentog Kontrolløren og stampede

i Gulvet, »det er da fordømt, saa uefterrettelige Folkene derovre er i deres Angivelser; man har meldt mig, at Smuglergodset vilde blive baadet over ved Stenbæk. Og hvoraf ved De, Niels, at det ikke forholder sig saaledes?«

»Det skulde jeg vel tro, jeg maatte vide,« svarede Skriveren vigtig; »jeg har staaet uden for Vinduerne den hele Aften og lyttet efter hvert Ord, de talte; jeg hørte dem lægge Planer og bestemme Tiden. Jeg var ogsaa inde i Kroen,« vedblev han, »Jørgen drillede mig, og da jeg vilde tage fra mig, har hans Søn pryglet mig i Vidners Overværelse, men det skal de komme til at undgælde for begge to, det skal de. Jeg faar altsaa den Belønning, De lovede mig, ikke sandt, Hr. Qvist?«

»Jeg maa først have Vished for, at Deres Angivelse er rigtig,« svarede Kontrolløren med et foragteligt Blik, »er det saa, kan De i Morgen hente Daleren hos mig.«

»Jo vist!« ytrede Niels fortrydelig, »nu skulde jeg vel løbe to Gange herover for en Daler. De kan jo lige saa godt lade mig faa den straks; dersom ikke hvert Ord, jeg har sagt, er den rene Sandhed, saa —«

Her tav han, men erstattede det manglende i Meningen ved at fare med Haanden over Halsen, som formodentlig tilkendegav, at han satte denne Del af sit Legeme til Pant derpaa. »Det er det samme,« tilføjede han, »skal vi rafle om Pengene, kvit eller dobbelt?«

Han tog Tærningerne op af Lommen og holdt dem hen for Kontrolløren. Qvist blev vred. Aarerne svulmede i hans Pande, og hans Øjne skød Lyn mod den forbløffede Niels, som straks fik de ulykkelige Terninger skjult igen.

»Gaa til Helvede med Deres Terninger, hjerte-

løse Gnier!« raabte han, »tror De, at jeg vil rafle med Dem? Kom, som jeg siger, igen i Morgen, og gaa nu, jeg har ikke Tid til at tale længere med Dem.«

Taalmodig tog Niels sin Hat og udbrød:

»Godt, Hr. Qvist, godt! De behøver jo ikke at blive hidsig for saa lidt, i Morgen kommer jeg altsaa her ned efter Pengene, men det bliver tidlig, thi jeg vilde dog nødig have, at De skulde tro —«

»At De var saa ussel en Karl, som De virkelig er, Folk kunde let faa ufordelagtige Tanker om Herredsfogedens Skriver.«

»Ikke fordi man ser mig gaa ind til Dem,« svarede Niels, »men det er nu ikke værd at tale mere derom. Jeg gaar, spar blot ikke Jørgen Kruse og Jan, naar De træffer paa dem, skyd dem Arme og Ben i Stykker, slaa dem ihjel, hvis De kan komme til det. De har fortjent det.«

Med disse Ord for han ud ad Døren og smækkede den til efter sig, og Kontrolløren hørte ham endnu længe tale med sig selv, mens han gik tilbage over Heden.

Samme Nat, da Klokken i Kirketaarnet slog tolv, travede to Ryttere bort fra Løjtnant Qvists Hus hen over den frosne Sti, som førte ind ad Skoven til; begge var bevæbnede, og det saas nok, at de var Grænseopsynsmænd, som drog ud paa deres natlige Poster.

De red længe tavse ved hinandens Side uden at tale et Ord og gjorde blot et lille Ophold en Gang imellem, mens de svøbte sig tættere ind i deres Kapper, til Værn mod den skarpe Vind, som blæste dem i Møde fra Havet.

Det var meget mørkt i Vejret, og der skimtedes ingen Stjerne paa Himmelen; desuagtet brød Rytterne sig kun lidt om Vejen, men overlod

den til deres Heste, og disse havde ogsaa gjort Turen for ofte til at forfejle den.

Da de kom til Udkanten af Skoven, holdt de stille ved et gammelt Stendige, som engang havde gjort Skel mellem Skov og Hede, men nu laa nedbrudt og adspredt paa forskellige Steder, og som var bestemt til den fælles Samlingsplads for Grænserytterne.

»Det varer længe, inden de Herrer finder for godt at komme,« udbrød Qvist, den ene af Rytterne. »Klokken er over tolv, og til den Tid burde de have været her. Saaledes gaar det altid,« mumlede han for sig selv, »der hersker en skøn Orden i det hele.«

Han vendte sig flere Gange tilbage paa Hesten, og hans Øjne stirrede spejdende over til den Kant, hvorfra han ventede sine Staldbrødre. Den anden Rytter var imidlertid steget af for at stramme Buggjorden paa sin Sadel, og der herskede en uhyggelig Stilhed over alt omkring dem, som kun forstyrredes af Stormen, der peb inde mellem de bladløse Træer i Skoven. Qvist blev utaalmodig over den lange Venten; han brummede og udstødte flere Gange en kraftig Ed.

Da lød en langtrukken Fløjten som af en Hjejle i Nærheden. Noget forundret over denne usædvanlige Lyd saa sildig om Natten vendte han sig om paa Hesten; i samme Nu hævede to mørke Skikkelser sig i Vejret paa den anden Side af Stengærdet. Øjeblikkelig for hans Haand ned til Pistolhylstret, men en stor, svær Mand sad med et pludseligt Hop paa Ryggen af Hesten og omklamrede ham med sine Arme. Efter at Mennesket paa denne Maade havde sikret sig sit Bytte, lod han sig glide ned ad Dyrets Ryg, og neppe naaede de Jorden, førend et tyndt Reb

var slynget om Kontrollørens Liv og Hænder. Da han kastede et Blik hen til sin Ledsager, saa han til nogen Trøst for sig, at denne havde haft en lignende Skæbne og laa bunden og snøret paa Jorden. Hidtil havde ingen af Voldsmændene talt et Ord; det hele Optrin var gaaet stille og lydløst af. Nu brød den ene af dem Tavsheden, idet han vendte sig til sin Kammerat med det Spørgsmaal:

»Hvad nu, Jørgen?«

»Nu til Hest igen,« var Svaret, »og saa derhen, hvor jeg sagde.«

De fangne maatte atter bestige deres Heste, derpaa sprang de ubekendte op bag paa, og saa gik det i fuldt Løb af Sted over Mark og Hede.

»Det er altsaa dig, Jørgen Kruse,« udbrød Qvist undervejs, »der behandler mig saaledes. Hvorledes mener du at slippe fra dette Vovestykke? Jeg kender dig bedre, end du tror,« vedblev han, da den anden ikke svarede, »og jeg ved godt, at du er Anføreren for alle Smuglerne her i Egnen; jeg har imidlertid aldrig tilføjet dig nogen Fortræd og ladet dig gaa, fordi jeg ikke traf dig i Gerningen, men nu bliver det for galt.«

Jørgen sukkede, men tav og drev blot Hesten hurtigt fremad gennem Lyngen.

»Hvorfor driver du det saa vidt i denne Tid, Jørgen?« spurgte Qvist, »du smugler jo næsten hver Nat; forhen gik det langt sjældnere paa end nu.«

Jørgen mærkede nok, at han uagtet sin Tavshed var kendt, og svarede derfor:

»Det er sandt, hvad De siger, Løjtnant! De har ikke været saa streng imod mig, som De vel kunde være, jeg ved nok, at jeg to Gange har været inden for Deres Bøsselængde, og De

holdt dog tilbage. Det er jo ogsaa blot af den Grund, at jeg lægger Haand paa Dem i Nat; der vilde ellers blive spildt Blod til Unytte; der er

Folk ved Haanden nede ved Aaen, som er vant til at maale alle, der kommer dem i Vejen, med skarpe Knive, og jeg vilde nødig have, at det skulde gaa saa vidt med Dem.«

»Men hvorfor smugler I i denne Tid langt oftere end før?« gentog Qvist i en mildere Tone.

»Fordi jeg har en gammel Fader hjemme, som mangler Klæder til Vinteren, den Stakkel! og foruden ham fire Børn, der hver Dag raaber paa Brød. Kontrollør! De er jo selv Fader og har heller ikke Sindelag til at glemme Deres eget Kød og Blod, naar De saa Midler til at afværge Nøden. Hvorved skal jeg tjene Penge, naar jeg ikke maa smugle imellem Stunder? Og hvad Synd er der vel i Grunden deri? Der gaar dog langt flere Tyve omkring i Landet end dem, man hænger. De kunde nu føre mig en Ulykke paa Halsen, om De vilde, Løjtnant! men jeg ved nok, at hvis jeg var i Deres Sted, saa gjorde jeg det ikke, og saa maatte jo gamle Tonne og Ungerne derhjemme krepere af Sult. Ikke sandt, det var dog Synd at gøre?«

»Ja, ja, Jørgen!« ytrede Qvist, som følte sig bevæget ved det aabenhjertige og godlidende i hans Ord; »men hvem er din Medhjælper? Han ser mig for særlemmet ud til at være din Søn.«

»Det er det heller ikke, Løjtnant! det er ikke min Søn, det gør jeg en Ed paa, men jeg kan alligevel ikke sige Dem, hvem det er.«

»Heller ikke, naar jeg lovede dig at hendysse Sagen, saaledes at der ingen kom i Ulempe derfor?«

»Nej!« svarede Smugleren bestemt, »heller ikke da! Jeg er en ringe og uanselig Mand, men jeg plejer at holde, hvad jeg lover, og jeg har givet mit Ord paa ikke at nævne min Kammerats Navn.«

De standsede nu uden for et lille Hus. Jørgen og hans Kammerat sprang ned og hjalp deres Fanger af Hestene, som de indstaldede i et Skur i Nærheden, hvorefter de førte Grænse-

betjentene ind i en mørk Stue. Det var Hundekroen, men den Støj og Larm, som for en Time siden havde hersket der, var ophørt; nu var det stille og tyst rundt omkring dem. Ingen talte et Ord, hverken Fangerne eller deres Bevogtere, og først et Par Timer senere steg Qvist og hans Staldbroder igen til Hest og forlod Krostedet, ført af deres selvbudne Ledsagere, som, da de var redet en Stund og kommet midt ud paa Heden, pludselig sprang af og forsvandt, uden at det var muligt at opdage den Vej, de havde taget.

Fastelavns Mandag.

Fra gammel Tid har den Skik vedligeholdt sig i Jylland at tilbringe den første Mandag efter Fastelavns Begyndelse med en eller anden Lystighed og Fest. I nogle Egne rider Bønderkarlene omkring gennem Byerne i alle mulige komiske Forklædninger og affordrer Husmødrene Bidrag i Æg, Smør og andre Fødevarer, hvilke de siden leverer en af Sognets Bønder til Erstatning for det Gilde, denne samme Aften foranstalter for dem. Paa andre Steder rider de Ring, stikker efter en udpyntet Straamand eller skyder til Maals efter en opstillet Fugl; og saaledes er Fastelavns Mandag vedbleven at være en almindelig Festdag for Landalmuen, som forsamler de forskellige Egnes Beboere, hver paa sit Sted, uden at enten Vejr eller Forretninger formaar at hindre gamle og unge fra at deltage i den.

Paa Jyllands Vestkyst, hvor denne Historie foregaar, havde man den Skik at skyde efter en Fugl paa en høj Stang. Alle de, der deltog heri, maatte betale et vist Bidrag for hvert Skud, og det indkomne Beløb blev saa givet den, der nedskød Fuglen.

Dette Aar begunstigede et meget godt Vejr Festen og hidlokkede allerede fra den tidlige Morgen en Mængde af Omegnens Beboere, der vilde være med, enten som Tilskuere eller som selve Deltagere.

Nede for Enden af Skoven var Fuglen og Stangen opstillet mod en stor Kæmpegran; dertil rettede Bønderfolkene deres Gang. Efter Middag begyndte Skydningen, og en Mængde smaa Bønderdrenge, som stod i Klynger rundt omkring, med røde Næser og røde Øren, oplivede Scenen ved at udbryde i et vældigt Skrig for hvert uheldigt Skud, som faldt.

Da raslede det ned ad Herregaardsvejen, en let Tospænderkane kom kørende, og alles Øjne var for et Øjeblik henvendte herpaa. En ungdommelig og meget smuk Dame, tæt indhyllet i en mørk Silkekaabe, foret med Pelsværk, sad ved Siden af en aldrende Mand. Det var Bramer, som havde overtalt Flora til at følge med til Festen. Da de kom ned til Pladsen, holdt de og steg ud, og nogle af Bønderne var straks til Stede og tilbød at vogte Hestene, for at Herskabet noget nærmere kunde tage alt i Øjesyn.

Der var omtrent forløbet en Time, siden de begyndte, og endnu havde ingen gjort Fuglen anden Skade end hist og her at berøve den nogle Fjer. Flora følte sig meget oprømt ved at betragte dette Skuespil; hendes Latter lød ret hjerteligt for hvert Fejlskud, de gjorde. Rundt om hende og Bramer havde en Mængde Til-

skuere forsamlet sig, der vekselvis betragtede snart de fremmede, snart Fuglen.

Noget længere borte stod en Klynge omkring en Mand, som Læseren allerede har gjort Bekendtskab med under Navnet Ras. Hans store, hvidmelerede Kofte og nye Bramdugs Benklæder gav ham i Dag et festligt Udseende. Desuden var Ras i sit Es denne Eftermiddag og havde derfor ogsaa en større Mængde Historier til Rede; Samtalen maatte falde paa hvilken Genstand, den vilde, Smugleren forstod altid at tilføje en Blomst, et eller andet utroligt Eventyr, som han havde oplevet. Han var desuden særdeles skikket til at være Fortæller, thi hans Stemme var skarp og gennemtrængende, og for at glæde saa mange som muligt, dæmpede han den aldrig, men talte med fuld Kraft.

»Aa, Smaating! Ingenting!« udbrød han, efter en Tid lang at have lyttet til en Begivenhed, som en ung Bondekarl fortalte, »det er alt sammen kun at regne som Vand imod en Skiveskydning, jeg har været til engang paa mine Rejser; men kanske I ikke har Lyst til at høre denne Fortælling, Folk?« tilføjede han med en Mine og et Blik paa de omkringstaaende, som tydeligt talte for, at han var overbevist om det modsatte.

»Jo, naturligvis,« raabte Mængden, »fortæl du, det er nok værd at høre paa.«

Flere kom til; Ras kastede et talende Blik omkring sig og begyndte saaledes:

»Det var da i en lille By i Vestindiens Land, som ingen af jer nogen Sinde har hørt Tale om, og derfor gør Navnet intet til Sagen; men der skulde skydes til en Fugl, og hvis I kanske mener, at det var med saadanne Lommepufferter som dem, de bruger her i Dag, saa tager I band-

sat fejl; det var med ordentlige Skibskanoner, vi fyrede.«

»Skibskanoner?« ytrede Tilhørerne med et Forundringsudbrud.

»Skibskanoner,« gentog Smugleren med Betoning, »og den Tingest af Fugl var hverken større eller mindre end Enden af min Lillefinger. Vi fyrede da væk, og der var mellem Skytterne en braksnudet Karl af en Hollænder, der hoverede noget bandsat, fordi han langede til at nappe Stjærten bort fra Dyret. Saa kom jeg; nu skal I høre! jeg fik en Kanon lagt an, viskede og ladede den selv, rettede den, og der laa Næbbet af Fuglen paa Jorden. Næbbet var at se til som en almindelig Knappenaal, lidt mindre. Jeg laante den Herren Hollænder et Blik, der var bedre end en hel Skok Ord, ladede paa ny, rettede Kanonen, og fut! der skød jeg begge Benene bort under Tingesten. Benene var paa Tykkelse som en almindelig Spindelvæv. Da Hollænderen saa det, luskede han af, og jeg tog Gevinsten til mig.«

Med disse Ord stak Taleren begge Hænder i sine uhyre Lommer og drejede sig omkring mellem Tilhørerne med det ene Ord:

»Hvad!«

Mængden tiljublede ham Bifald og bortfjernede sig kort efter, da Ras ved sin Tavshed gav til Kende, at han ikke havde mere at fortælle.

Bramer havde hørt Historien; Flora kunde ikke tilbageholde sin Latter og vendte sig til Siden for at skjule den.

»I maa nok være en god Skytte,« ytrede Bramer og vendte sig om til Ras, som nu stod nogle Skridt fra ham.

»Det lader jeg andre sige mig paa,« svarede Smugleren med en dyb Kompliment. »Jeg plejer

ikke at rose mig selv, men der er rigtignok dem, som haandterer Krudt og Bly slettere end jeg.«

»Har I ikke Lyst til at prøve et Skud i Dag? Jeg har nu staaet her saa længe og set dem skyde fejl, at det skulde glæde mig, om jeg blev Vidne til et Mesterskud af eder.«

»Nej!« svarede Ras, »jeg har andet at bruge mine Penge til; desuden skyder jeg bedst med Rør af større Omfang end dem, de bruger her. Kanoner er de rette Tingester for mig! Herren og den kleine Madame der hørte kanske den lille Historie, som jeg nys fortalte?«

»Lidt af den,« svarede Bramer; »men jeg gad dog gerne set Bevis paa eders Kunst; naar jeg nu betalte Indskuddet, vilde I saa prøve et Skud?«

»Det skulde da blot være for at gøre Herren en Fornøjelse,« ytrede Ras med et Buk. »Nu, lad gaa! det er vel længe siden, jeg sidst omgikkes Bøssen, men jeg mener dog, at et sikkert Øje og et godt Haandelag endnu skal gøre mig Ære. Men angaaende Gevinsten, i Fald jeg skyder Fuglen i Mas, hvad saa?«

»Den tilfalder naturligvis eder,« svarede Bramer, »det er blot for at have den Fornøjelse at se eder skyde, at jeg betaler et Nummer.«

»Godt!« sagde Ras tilfreds, »saa er vi enige, jeg vil føje Herrens Ønske.«

Bramer gik hen til Sognefogeden efter et Nummer til Smugleren, mens denne begav sig ind mellem Skytterne og skreg med høj og lydelig Stemme:

»Af Banen, Karle! her kommer jeg! Hvem vil laane mig en Bøsse og Krudt, saa skal jeg gøre et Skud.«

Straks tilbød en ham sit Gevær, og Ras traadte ind i Kredsen. En forventningsfuld Stil-

hed indtraadte, skønt kun faa havde Tro til hans Færdighed. Skuddet knaldede, men Fuglen sad urørt paa sin Pind som før. Fortrydelig traadte den uheldige Skytte tilbage.

»De har tabt Deres Penge, Herre!« udbrød

han, »men det var mindre min end den djævleblændte Bøsses Skyld, den stødte saa umanerligt, som om Løbet havde været boret i Slangegang. Der har du din Puffert igen,« vedblev han og rakte Ejermanden Bøssen, »det er ikke Tøj at levere mig.«

Bramer saa paa Flora og smilede; da han lidt efter vendte sig om efter Ras, havde denne forladt Stedet og var gaaet hjem.

»Han blev fortrydelig over sit Uheld,« ytrede Sognefogeden, som stod hos ham, »dog har han

godt af saadan en Streg engang imellem, han er bandsat stor i Munden. Ser jeg ret, saa kommer dernede to Bøsser, som vil udrette mere end alle dem, der hidtil har forsøgt sig.«

Bramer og Flora saa tre Mænd komme gaaende nede paa Vejen, hvoraf de to bar Geværer. Da de nærmede sig, kendte de Jørgen Kruse og Jan.

»Nu vil det snart være forbi med Skydningen for denne Gang,« bemærkede Fogeden. »Naar Jørgen eller hans Søn har skudt, plejer der sjældent at komme nogen efter.«

»Men hvem er den tredie af dem?« spurgte Bramer, forundret over det sælsomme i Mandens Klædedragt og Person.

»Saamænd!« svarede Bondemanden, »det er en af Førerne for Natmændene, som opholder sig her i Vinter. Math Hjeil er ellers hans Navn; han er Fuglefænger af Profession og en skikkelig Fyr, som intet ondt gør.«

Math Hjeil var en meget høj og bredskuldret Mand. Han var i Dag iført et Par korte Lærreds Benklæder, som ikke naaede længere end til Knæene, og under hvilke man saa hans nøgne, senefulde Ben stikke frem; paa Fødderne havde han et Par Sandaler, fastbundne med Snore og Remme, og omkring Livet sluttede sig en tyk Faareskindskofte, befæstet med et Bælte, i hvilket en lang Kniv med et Hjortehorns Skaft var stukket. Da Jan kom nærmere, genkendte han Flora; han rødmede og gjorde en dyb Hilsen for hende.

»Ej, ej!« udbrød Bramer og betragtede med Velbehag den smukke Sømand. »Vi træffer dog sammen igen. Har De ogsaa i Sinde at prøve Deres Lykke?«

»Nej desværre!« svarede Jan smilende, »der bliver denne Gang neppe noget tilovers for mig;

min Fader og jeg trak undervejs Lod om, hvem der skulde have det første Skud; det tilfaldt ham, og han plejer sjældent at fejle sit Maal, endogsaa paa et længere Hold end dette.«

Jørgen og Math var imidlertid gaaet ind mellem Bønderne, hvor den første just ikke var velkommen ved denne Lejlighed; thi de kendte hans Færdighed, og flere udlod sig endogsaa med, at det ikke kunde tillades ham at skyde; men Sognefogeden lod ham faa sit Nummer, og Jørgen traadte ind paa Pladsen. En almindelig Tavshed herskede overalt blandt Tilskuerne, mens han ladede Geværet. Jan, Flora og Bramer traadte noget nærmere til; i det samme hævede Kruse sin Bøsse, et mat Skrald lød, og da Røgen drev bort laa Fuglen gennemskudt paa Jorden. Drengene udbrød i et skingrende Glædesskrig, mens de trængte ind paa Banen og sloges med hverandre om Fuglen. Mændene samlede sig omkring Jørgen og Sognefogeden og betragtede med misundelige Blikke de Penge, han modtog som Vinding.

»Hm, hm!« mumlede en af dem. »Det er ingen Kunst for ham at træffe; han har øvet sig saa ofte paa Dyrene inde i Generalindens Skov, at han nok maa kunne gøre et sikkert Skud.«

Jørgen hørte denne Ytring, men agtede ikke derpaa; han lo blot stille, hilste paa Bramer og bortfjernede sig kort efter, fulgt af Tateren.

»Ser De,« udbrød Jan og vendte sig mod Flora, »jeg anede nok, at min Fader vilde gøre det sidste Skud i Dag.«

»Jeg ønskede, at han ikke havde været saa heldig,« svarede hun venlig, »jeg vilde saa gerne have set Dem skyde.«

»Følg nu med mig op og bliv hos os i Aften,« bad Bramer. »De vil ret gøre mig en Fornøjelse dermed.«

»Det vil volde mig selv større Glæde, end De tror,« svarede Jan, »men jeg maa alligevel undslaa mig derfor. Jeg hører saa lidt hjemme i den Kreds, De indbyder mig til. Blandt mine jævnlige i Landsbyen passer jeg; der ser man mig med Glæde. De staar i den Tro at skylde mig nogen Forbindtlighed, og kun af den Grund vilde mit Selskab blive taalt hos Generalinden.«

»Og hvoraf ved De, at De blot vil blive taalt der?« spurgte Flora med sin blide og klangfulde Stemme.

»Der vilde vel neppe nogen sige mig det,« svarede Jan med et vemodigt Smil, »men jeg siger mig det selv.«

»Og De tager fejl heri,« svarede Bramer.

»Men du gør Uret i at overtale Hr. Kruse, kære Fader!« sagde Flora. »Du maa jo kunne indse, at han ingen Lyst har til at føje vore Ønsker og alene af den Grund undslaar sig derfor.«

»Nej, Frøken!« svarede han, »sig ikke det, De ved ikke, hvor glad jeg vilde føle mig ved den Tro, at det virkelig skulde være Tilfældet, hvad Deres Fader nylig sagde.«

»Saa følg med os og overbevis Dem derom,« ytrede hun med et venligt Blik. Jan saa paa sin Klædning, smilede og fulgte med. Kanen kørte forud, han og Bramer tilbagelagde Vejen til Fods.

Generalinden overgik sig selv i Forekommenhed mod Jan denne Aften, thi skønt hun ellers i sin Omgang altid plejede at erindre sig, at hun nedstammede fra en gammel, adelig Familie, var den unge Kruses Væsen dog saa aabent og beskedent, at hun glemte al Standsforskel; hans indtagende Ydre bidrog vel ogsaa sit dertil; han deltog med Liv i Samtalen, sagde, hvad han tænkte, og alt, hvad han sagde, vidnede om Aand. Der laa noget uimodstaaeligt i den djærve

og ukunstlede Maade, han udtrykte sig paa, som uvilkaarligt paatrængte sig Tilhørerne, og hans fyrige, glædestraalende Blik vidnede om, hvor lykkelig og tilfreds han følte sig i deres Selskab. Flora underholdt sig gerne med ham; i deres Ideer og Tankegang herskede en vis barnlig Overensstemmelse, som gav dem Interesse for hinanden og vidnede om, at endnu ingen bitter, mørk Virkelighed havde forjaget den tillidsfulde Lettroenhed, der bringer alt i den ungdommelige Sjæl til Harmoni og udøver en velgørende Indflydelse paa vor Tilstand. Hos Jan havde Tilfældet og en lykkelig Natur vedligeholdt denne Tro; og Floras Fader, som var fortrolig med Verden, havde agtet paa hende; hans ubegrænsede Kærlighed havde ledet den uerfarnes Skridt og udviklet de Følelsers Friskhed, som Naturen lagde Spiren til i hendes Sjæl. Elleve Aars Omgang med en elskværdig Hustru havde ladet ham kaste et Blik i Kvindens Hjerte; han anvendte nu denne Kundskab paa sin Datters Opdragelse; han underviste hende; hans fine og rette Smag ledede hendes uden derved at berøve hendes Aand det Trylleri og de Illusioner, med hvilke hun levede og følte sig tilfreds.

Det var først silde ud paa Aftenen, at Jan tog Afsked med Bramer og Generalinden; han maatte love den sidste at besøge dem oftere. »Det vilde være hende kært at se ham,« ytrede hun venligt, »hvad enten han kom som Gæst eller som Forretningsmand.« Ved disse Ord nikkede hun til ham med et betydningsfuldt Blik, hvis Udtryk han meget godt fattede; derpaa forlod han Herregaarden.

En lykkelig Stemning hvilede over ham, mens han langsomt og tøvende vandrede hjem over den mørke Hede og i Erindringen tilbagekaldte han sig det, han havde oplevet denne

Aften. Han var tilfreds med alt uden ret at kende Bevæggrunden. Det var Kærlighed, en dyb og inderlig Kærlighed til Flora, der i dette Øjeblik bevægede sig i hans Indre, en stille, rolig Følelse, som fra nu udgjorde et særskilt Liv hos ham, der aldrig siden forstyrredes eller lod sig sammenblande med Hverdagslivets Tanker.

En Smuglerscene.

Mørk foroven, mørk forneden
Stormen tuded over Heden,
Sneen skulte nøgne Ørk.
Lænkehunden
hylte hæst i Midnatsstunden;
Natten var saa kold, saa mørk.

En mørk Nat gik over Heden. Maanen skjulte sig bag tykke Skyer; Nordvestvinden peb igennem Skoven og bøjede Lyngtoppene til Jorden, idet den for hen over dem.

Da travede en Rytter ned ad Markvejen, som førte til et af de smaa Udflyttersteder fra den nærmeste Landsby til Højhus. Han var indsvøbt i en tyk Kalmuks Rejsekappe og havde trukket sin laadne Hue tæt ned omkring Ørene. Foran ham paa Sadelknappen hang en lille Haandlygte, som kastede et mat Skin ned over Lyngen, han red igennem; Flammen viftede ved hvert Vindstød saa heftigt, at den truede med at gaa ud. Man kunde se, at Rytteren havde gjort en temmelig lang Rejse; thi Hesten dampede og pustede, og det var kun ved stadig Brug af

Spore og Pisk, at han formaaede at drive den hurtigt fremad. Engang imellem, naar Flyvesandet eller Sneen føg omkring ham og piskede ham ind i Ansigtet, lød en sagte Mumlen, der kunde udlægges som en Ed over det slette Vejr,

han havde begivet sig ud i. Oppe paa Herregaarden var alle Lys slukkede, thi det var silde i Tiden, og Taarnuret havde slaaet tolv. Længere nede mod Søen derimod, i den Retning hvor Jørgen Kruses Hytte laa, saas endnu Lys; efter dette ledede Rytteren sin Hest. Endelig holdt han uden for Huset, sprang ned og dundrede med Skaftet af sin Ridepisk tre Gange paa Døren.

Lidt efter blev der lukket op. Jan tog imod Hesten, førte den ind i et Skur, og Jørgen bad den fremmede træde indenfor.

Det var en lille, tyk Mand, hvis trinde Bug og Kinder i gamle Dage vilde have bevirket, at han blev antaget for en Munk, nu derimod var han Købmand.

»De kommer meget silde denne Gang,« ytrede Jørgen. idet han satte sig hen for Bordet; »vi havde næstendels besluttet at gaa i Seng, siden De blev saa længe over den bestemte Tid.«

»Hvor hurtigt mener I vel, at man kan komme af Sted i saadan et forbandet Vejr som det, vi har i Nat?« spurgte Købmanden vranten, mens han løste sin Hue af og hængte den tillige med Kappen op paa et Søm ved Kakkelovnen. »Det blæser jo med en Storm ude paa Heden, saaledes at en knap kan trække sit Vejr; jeg havde halvvejs besluttet mig til at vende tilbage til Kroen igen. Ja, I ler, Kruse! men I skulde blot have været i mit Sted de sidste to Timer.«

»Jeg har døjet haardere Vejr end det, vi har i Nat,« bemærkede Jørgen smilende, »og De kan nu selv gøre Dem et Begreb om, hvad Nød vi stakkels Smuglere har ved at fortjene de Par Skillinger, vi faar, og endda knapper de os af og mener, at vi fordrer for meget; men lad det nu være godt, det er bedst, vi begynder at opgøre vore Regninger fra sidst. Tag Plads, Hr. Lintz!«

Han skød en Halmstol hen til Bordet og tog en Del Papirer frem af Bordskuffen, som Købmanden straks med en ivrig Nøjagtighed saa igennem.

»Meget rigtigt, min kære Kruse!« udbrød han lidt efter, »alt er i sin Orden, som jeg ser, og her har I Pengene.«

Han fremtog en Pengepung, som han hidtil havde gemt i sin Kjolelomme, og leverede Jørgen den.

»Vær saa god! I behøver ikke at se dem efter; det volder kun Tidsspilde, jeg har selv talt dem af til eder.«

»Godt, Hr. Lintz!« svarede Jørgen, »jeg kender Deres Nøjagtighed.«

Han gemte Pungen inde i et Skab i Væggen.

»Jeg har igen et Stykke Arbejde for jer,« vedblev Købmanden og betragtede Jørgen med et listigt Blik, »endnu i Nat vil der komme en Transport Varer fra den anden Side Aaen; den maa I skaffe mig i Hus. Henimod Morgenstunden sender jeg to af mine Vogne ned fra Skodborg Kro, belæssede med Tørv, for at hente Godset.«

»For Djævelen!« udbrød Jørgen i en ærgerlig Tone, »hvorfor siger De mig det først nu? Det gaar ikke an at smugle i Nat, det er for silde dertil; Folkene nede ved Aaen er alle i Seng; vi kan let faa Kontrollørerne paa Halsen af os.«

»Godset maa absolut over, hvordan det saa gaar,« ytrede Handelsmanden bestemt, »om nogle Dage har vi Marked i Varde, og jeg mangler Varer til den Tid. Nu ingen Indvendinger, Jørgen! jeg ved, at I er den Mand, som kan gøre det, hvis I vil, og det skal ikke komme an paa et lille Tillæg, hvis I skaffer mig Sagerne lykkeligt paa Vognene.«

»Det er ikke af den Grund, jeg nøler,« var Kruses Svar, »men jeg skylder Kone og Børn at være forsigtig, og hvis de skyder mig Arme og Ben i Stykker dernede, nytter det kun lidt, om De gav mig det tredobbelte af, hvad jeg ellers faar for at skaffe en Ladning Gods i

Land. Jeg kan jo sagtens forsøge det, men jeg frygter for, at det ikke gaar godt denne Gang.«

»Vist saa!« sagde Lintz utaalmodig, »blot Haand paa Værket, det lykkes nok; jeg vil imidlertid vente her inde i Stuen, til I kommer tilbage.«

»I Guds Navn da!« svarede Jørgen, »vi kan jo prøve paa det; kom Jan, lad os saa drage af Sted. De venter altsaa her, til vi vender hjem,« vedblev han, henvendt til Købmanden, »og vær lidt stille imidlertid; Kone og Børn sover inde i Stuen ved Siden af.«

Lintz trak sin Stol nærmere hen til Kakkelovnen og lagde friske Tørv paa Ilden. Jørgen tændte en lille Blændlygte og aabnede en skjult Lem i Gulvet, gennem hvilken han og Jan, fulgt af Hunden, den bestandige Ledsager paa alle deres Udflugter, steg ned og forsvandt.

Et Stykke borte fra Højhus laa Landsbyens Kirke. Fra Hvælvingen under Alteret i denne, fortalte Folk i Omegnen, gik der en underjordisk Gang langt ud i Heden, men hvor den endte, og hvorhen det gik, det vidste kun faa. Imidlertid gav dette dog Stof til Samtaler i Kroen for mangen ledig Vinteraftén, og der knyttede sig flere underfulde Historier til denne Gang. Nogle af Bønderne paastod at have hørt Stemmer og Skrig under Jorden paa visse Steder af Heden, naar deres Vej om Natten hændelsesvis faldt over den. Andre havde paa samme Tid set Lys at svæve omkring inde i Kirken, og da de engang tog Mod til sig og gik ind i den, forsvandt det pludseligt bag Alteret, og en hul Tuden, som intet menneskeligt havde ved sig, lød dem i Møde fra alle Sider. Men ingen havde oplevet noget saa gyseligt som Smugleren Ras. Han havde nemlig en sildig

Aftenstund ligeledes set Lys brænde derinde, og da han for at opdage Grunden til dette Særsyn, krøb over Kirkemuren og udenfor nærmede sig Taarnsiden, saa han gennem Glughullerne af Kælderen alle de balsamerede Lig, som laa derinde, rejse sig over Ende i deres Kister og med bistre Miner og Øjne, som sprudede Ild ud af de hule Hoveder, vende sig om og true ad ham, og da han endnu ikke gik, stod nogle af dem helt ud af Kisten og ravede hen mod Hullet, gennem hvilket han saa ned. Først da tog han Flugten.

Dette Eventyr var Smuglerens Yndlingshistorie, og han forstod hver Gang at iklæde den i en Form, saaledes at det forekom Tilhørerne, som om det bestandigt var noget nyt, han gav til Bedste. Jørgen og hans Søn maatte nok ikke agte synderligt paa disse Historier, skønt de ofte havde hørt dem fortælle og selv hjulpet til at udsprede dem. Da de var stegne igennem Lemmen i Gulvet, befandt de sig begge i en stor, rummelig Hule, som i sin Tid havde tjent til en Kæmpegrav, og hvorfra den omtalte underjordiske Gang gik.

Det var en smal, af Granitsten opmuret Hvælving, paa flere Steder saa forfalden, at kun Folk, der var saa godt bekendt med Lejligheden, som de lod til at være, kunde trænge igennem den. En bedøvende Luft strømmede dem i Møde, Lygten udbredte kun et døsigt Skær, idet den kastede deres lange Skygger tilbage paa de fugtige Vægge.

Smuglerne skred nu hurtigt fremad, og der, hvor det ikke var muligt at vinde igennem paa anden Maade, naar enten Jorden var sammenstyrtet eller Stenene faldne ned, krøb de over paa Hænder og Fødder.

»Jeg vilde ønske, vi havde faaet den Varde Købmand til at følge med os ned i Hvælvingen,« ytrede Jørgen med et Smil, da de kom til et saadant Sted, »det skulde have moret mig at se ham krybe om mellem Stenene her. Det er underligt nok, han har endnu ingen Sinde været i sit eget Vareoplag.«

»Han vil vel ogsaa have Møje med at komme dertil,« svarede Jan, »vi kan være glade ved at have fundet en saadan Plads, hvor aldrig Kontrollørens Øjne vil naa os.«

Efter at de var komne endnu et Stykke fremad, udvidede Hvælvingen sig efterhaanden. Luften blev renere, og kort efter befandt de sig under den berygtede Kirkes Alter.

Det var en mørk Kælder, i hvis Midte der stod en Del fløjelsbetrukne Ligkister, men alt var roligt og stille, ingen død løftede Laaget og stirrede de ankomne i Møde med vrede Blikke. Rundt om laa Baller af Klæde og Lærreder, og langs med de mugne Vægge stod opstablet en Mængde Brændevinsankere, Kaffesække, Brasilruller og store Sukkerkister, saa at Kapellet snarere lignede en Købmands Varemagasin end en Bolig for døde. Jørgen vidste god Besked dernede; skønt man næsten ikke kunde se noget ved den lille Blændlygte, han havde taget med, gik han dog hen i en Krog, hentede en Trandunk, fyldte med den en gammel Metalskaal, som hang i en rusten Kæde ned fra Loftet, stak nogle linnede Klude deri og tændte dem.

Snart blussede et livligt Skin op fra denne Lampe, som belyste enhver Genstand rundt om.

De var ikke de eneste, der denne Nat besøgte Hvælvingen. Henne i en Krog, paa en Bunke Oksehuder, der hidtil havde ligget i Skyggen,

sad en stor, bredskuldret Kæmpeskikkelse, røgende paa en Pibe Tobak. Man kunde have antaget ham for et overnaturligt Væsen, saa stille og roligt sad han der, uden at sige et Ord til de kommende, dersom ikke det livfulde, spillende Blik, han kastede omkring sig, havde modsagt

denne Tro. Han var fra Hoved til Fødder indhyllet i en Faareskindsdragt, og om Livet var snoet en Mængde Baand og Snorer, fra hvilke en lang, bredbladet Kniv blinkede frem, hver Gang han vendte sig mod Lyset. Da han rejste sig, genkendte man Math Hjeil. Jørgen blev ikke overrasket ved at se ham; han udbrød blot i en stille, dæmpet Tone:

»Guds Fred, Math! Naa, du ventede dog,

ihvorvel det gik langt over Tiden, jeg sagde; den forfrosne Varde Købmand kom først for et Øjeblik siden, og endnu i Nat vil han have os til at skaffe en Baadfuld over Aaen.«

»Saa maa vi bruge os,« ytrede Math. »Det e. alt to Stunder forbi Midnat, men jeg saa Ly\ nede hos Folkene, da jeg for lidt siden gik ovenfor, de ventede endnu paa dig, lad os se at komme ud i det fri.«

De steg alle tre op ad en gammel, brøstfældig Trappe, der førte til Alteret i Kirken, lidt efter stod de paa den øde Kirkegaard og skred hurtigt ned ad Vejen imod Kongeaaen.

»Hun blæser skarpt herude,« udbrød Math, efter at han og Jørgen havde gaaet en Stund tavse ved hinandens Side.

»Det gør hun, Math!« sagde Jørgen, »blot Betjentene ikke er draget hen ad denne Kant i Nat; jeg har ikke haft Stunder til at indhente nogen Oplysning om dem denne Gang, og det synes mig næstendels, ligesom der skulde hænde os en Ulykke. Jeg ved selv ikke, hvoraf det kommer, men imellem Stunder har jeg den Tro, at det en Gang vil gaa mig fejl som Smugler, ikke fordi jeg just kerer mig stort efter mig selv; men hvordan vil det saa se ud for Kone og Børn hjemme?«

»Tænk ikke paa dem, Jørgen!« sagde Skøjeren venlig, »dersom Vorherre skulde lægge dig en Ulykke paa, skal der alligevel nok blive sørget for din Familie; de skal ikke komme til at savne noget, saa længe jeg bor her i Egnen, det kan du lide paa.«

»Jeg ved det,« gentog Jørgen, »du er en ærlig Karl, Math! der har du min Haand; jeg har altid godt kunnet lide dig.«

»Jeg holder af dig, Jørgen!« sagde den god-

modige Tater og fattede hans Haand imellem sine, »mellem os to betyder det mere end mellem andre. Jeg kan ikke rigtig forklare, hvad jeg mener, men dersom det nogen Sinde bliver galt, skal jeg vise dig det.«

Jørgen svarede ikke, ogsaa Math tav, og de vandrede stille ved Siden af hinanden. Noget efter blev et Hus synligt i Mørket, og man saa et svagt Lysskær glimte ud mellem Sprækkerne af et gammelt Skod, som Beboerne havde sat for Vinduet.

»De er da vaagne endnu,« bemærkede Jørgen tilfreds. »Det er flinke Folk derinde. Math! lad os en Gang høre Hjejlen.«

Math stod stille og holdt sin ene Haand for Munden, mens han udstødte en kort, gennemtrængende Lyd, som Hjejlens Fløjten. Neppe havde han gjort det, før Beboerne stak Hovederne ud af Døren. Lidt efter rullede tre Mænd en stor, tohjulet Vogn ud gennem en Baglaage, lukkede denne i og ledsagede saa Tateren og Kruse til det Sted, hvorfra de ventede Baaden. Endnu en Gang lod Math sit Skrig høre, og det begyndte at blive levende ved Aabredden. Flere mørke Skikkelser viste sig og lyttede med Opmærksomhed efter Aareslagene fra Søen.

»Jeg synes, jeg mærker noget,« hviskede Tateren efter en Tids Tavshed og lagde Øret nærmere til Jorden. »Rigtigt, de kommer! Jeg kan dog fornemme, at jeg endnu ikke har mistet min skarpe Sans med Aarene,« mumlede han tilfreds og satte sig ned paa en Tot Marehalm.

Han tog heller ikke fejl; lidt efter lød Aareslag nede i Aaen, dæmpede Raab hørtes ind mod Bredden, og Baaden skød op mellem Rørene. Straks var Smuglerne rede, Varerne blev hurtigt bragt i Land og læssede paa Vognen. Alt

tegnede til et lykkeligt Udfald. Baadføreren fik sin Fart betalt og beredte sig til at tage tilbage igen, da der pludseligt lød Hestetrav i Nærheden. Smuglerne var omringede af seks Grænsebetjente. Qvist førte dem.

»Holdt!« raabte han og red hen foran Karlene, som vilde køre bort med Vognen, »denne Gang slipper I ikke fra os, og Modstand er unyttig.«

»Kan du se, Math!« hviskede Jørgen, idet han uformærket drog to Pistoler frem, som han havde skjult under sin Vams, og spændte Hanen, »jeg vidste nok, at det vilde gaa galt denne Gang. Hav et Øje med Jan nu.«

»Godset tilhører ikke os!« raabte han højt og traadte hen imod Qvist, »vi maa svare til det og kan kun udlevere det til den rette Ejermand, det er ingen af jer?«

»Lige meget,« genmælede Kontrolløren, »vi lægger nu Beslag paa det; har Ejermanden Lyst, kan han hente det hos os.«

»Kør bort, Folkens!« raabte Jan, idet han sprang frem og greb Qvists Hest i Tøjlen, »blot hurtig af Sted!«

»Af Vejen, Dreng!« udbrød Kontrolløren med et harmfuldt Blik og jog Sporerne ind i Hestens Side. Den stejlede; Jan slap, Rytteren rev en Pistol op af Hylsteret og fyrede den af, mens han sprængte hen imod den bortilende Vogn, men Skuddet traf ikke. Til samme Tid knaldede ogsaa de øvrige Betjentes Skud, idet de omringede og standsede Smuglerne. Jørgen havde afskudt begge sine Pistoler, men uden at saare nogen; det dybe Mørke, som indhyllede denne Scene, hindrede ham i at tage sikkert Maal; han sprang hen mod den nærmeste Rytter, greb ham i Benet og slyngede ham med et kraftigt Tag ud

over Hesten, svang sig saa op paa den, for hen til Vognen og forsøgte endnu en Gang at skaffe sine Staldbrødre en Vej til at komme bort, men det var forgæves. Da glimtede to Lysskær, to Skud knaldede, det ene traf Jørgens Hest, den faldt og rev ham med sig, og ved hans Side væltede en Smugler sig, dødeligt saaret, i sit Blod. Broderen til den saarede sprang frem mod den nærmeste Betjent; men Qvist saa det, og idet Mennesket hævede sin Kniv for at støde den i Rytterens Bryst, huggede han ham i Haanden med Sabelen. Skrig og Forvirring herskede overalt. Paa Vognen tænkte ingen længer; Smuglerne flygtede til Baaden og stødte fra Land. To af Grænsebetjentene satte efter dem, men de undslap. Jørgen var fanget, og mens de bandt ham, sloges Math med tre, som søgte at bemægtige sig Jan, der laa mellem Taterens Ben, blødende af et Saar i Skulderen. Hunden holdt den ene af Betjentene fast, et Slag af Natmandens Næve bragte den anden til at slippe sit Bytte; den tredie skreg om Hjælp, thi Kæmpen havde omslynget ham med sine Arme og trykkede ham baglænds ned mod Jorden. Derpaa greb han Jan, hævede ham paa Skulderen og styrtede af Sted ind i Lyngen, mens han flere Gange udstødte et underligt pibende Skrig, en Lyd, som man før ofte hørte paa Heden, og som var et Bevis paa, at der opholdt sig Skøjere i Nærheden.

En Rytter havde set Math undfly; han satte efter ham og var ham allerede nær paa faa Skridt, før han mærkede det. Tateren lagde Jan ned i Lyngen og dukkede sig med et pludseligt Sidespring, idet Rytteren for ham forbi. Hesten sprang i Vejret, udstødte et frygteligt Hvin; den styrtede og væltede sig vrinskende omkring paa Jorden. Math havde saaret den i Bugen.

Atter hævede han Jan op paa sine Skuldre, tog Kniven i Munden og for af Sted med den Fugls Hurtighed, hvis Navn han bar, dybere ind i Heden. Han hørte Kontrollørens Stemme bag sig; da han vendte sig om, saa han Qvist komme ridende i fuld Karrière. Math var udmattet af det lange Løb; han saa Faren og kunde ved at lade Jan blive liggende let have reddet sig selv; men det vilde han ikke. Kniven blinkede igen i hans sikre Haand; han lagde sig ned paa Knæene, og da Qvist var ham nær paa et Par Skridt, svingede han med en lynsnar Bevægelse Armen over Hovedet og kastede sit Vaaben med en saadan Kraft mod Hesten, at Staalet borede sig lige til Skaftet i Bugen. I næste Minut stod han med Jan ved Kirkegaardsmuren, krøb over den og var frelst.

»Det gik dog,« hviskede han og stod nogle Øjeblikke stille inden for Muren. »Nu kan du skyde en hvid Pind efter os, du lange Djævel derude! denne Gang faar du os ikke.«

Han skyndte sig tilbage til Hvælvingen. Jan var falden i Afmagt af det store Blodtab og Smerten af Saaret, mens Math bar ham. Tateren beredte ham nu et blødt Leje paa en Del Bastmaatter og Faareskind og gav sig i Færd med at undersøge Saaret.

»Han har faaet et slemt Saar,« mumlede han, »siden han ligger saa stille hen uden at give noget Livstegn fra sig, men det er lige meget, der er Raad at finde hernede.«

Med disse Ord gik han hen til et Eddikeanker, slog Spunsen ud af det, hældte noget i en Skaal, og ved Hjælp heraf kom Jan snart til sig selv. Math satte sig ved hans Side og forbandt Saaret.

»Du skal blot være rolig,« sagde han godmo-

dig, »den Smule Rift i Skulderen vil ikke sige stort, jeg skal nok kurere dig, du! Med Jørgen ser det heller ikke saa galt ud, som du tror; læg dig nu her paa Huderne, til jeg kommer tilbage; jeg har svøbt en Tælleklud om Saaret; i Morgen skal jeg bringe dig nogle Urter, som jeg har forvaret nede i vor Kule. Det er vel det bedste, du bliver her for det første; dersom de skulde faa i Sinde at søge efter dig ovenpaa, bliver de taget ved Næsen igen. Jeg gaar op til den Varde Købmand; han venter vist efter Besked. Vor Herre slaa hans Liv med Ulykker! det er i Grunden ham, som vi kan takke for det hele.«

Mens Math talte saaledes, havde han tildækket Glughullerne, som vendte ud mod Kirkegaarden, for at Lampens Skin ikke skulde blive bemærket; han tændte nu Lygten og forsvandt gennem Gangen, der førte op til Kæmpegraven under Jørgens Hytte.

Tiden var imidlertid bleven Lintz for lang; han havde flyttet sin Stol tæt ind i Krogen ved Kakkelovnen og var just falden i en rolig Slummer, da Natmanden aabnede Lemmen i Gulvet og steg op gennem den; Købmanden vaagnede ved Larmen og udstødte et Angtsskrig, da han kastede sine Øjne paa Math.

Denne saa ogsaa i dette Øjeblik saaledes ud, at han nok kunde indjage en mere behjertet Mand Skræk. Hans spraglede, uldne Faareskindsklædning var revet i Stykker og hang i Pjalter omkring ham, paa flere Steder besudlet med Blod, som han formodentlig havde faaet ved at bære Jan, og det vilde i Taterens Træk blev ved det Skær, Haandlygten kastede paa dem, mere paafaldende end sædvanligt.

»Tys, vær rolig!« udbrød han med en dæmpet Stemme. »De sover derinde. Jeg kommer

blot for at sige, at I gerne kan rejse hjem igen. I har ikke nødig at vente længere.«

»Og Godset?« spurgte Købmanden. »Er det bragt ned i Kælderen?«

»Det har Kontrollørerne taget,« ytrede Math i en ligegyldig Tone, »og de bad mig formelde jer, at dersom I vilde, saa kunde det afhentes nede i Toldbodpakhuset ved Skodborg.«

»I Toldbodpakhuset?« raabte Købmanden forbitret. »Fordømt Snak! Tror I, Galgenfugl! at jeg kan være tjent dermed? I maa skaffe mig det igen. Jeg er en ruineret Mand!« vedblev han med klagende Stemme og vendte sig bort fra Math, i hvis Træk han ikke sporede den mindste Deltagelse. »Der stikker betydelige Kapitaler i Godset, og nu til Varde Marked —«

»Vær rolig!« sagde Math, »dersom I saaledes bliver ved at tage paa og gøre Spektakel, vækker I jo Jørgens Familie. — For en Ulykke! er det noget at gøre et saadant Væsen af? Det mindste er de usle Varer, men de har skudt paa Sønnen og fanget Jørgen, det er langt værre.«

»Hvorledes?« udbrød Lintz forskrækket. »Er Kruse fanget? Det er dobbelt fatalt, dersom han angiver mig, er jeg fortabt.«

»Det kan I være sikker paa, han ikke gør,« svarede Tateren og tilkastede den anden et foragteligt Blik. »Jørgen er en brav Karl; han har Ære i Livet.«

Købmanden fandt sig efterhaanden i Omstændighederne; han gav Tateren nogle Penge til Jans Pleje og forlangte at komme ned i Kælderen, men Math forestillede ham, at det ikke lod sig gøre, og gik ud til Skuret for at trække Hesten frem, mens Købmanden indpakkede sig i sin Kalmuks Kappe, sin Hue og laadne

Støvler. Lidt efter red han sukkende bort fra Huset.

Den næste Morgen var en Sorgens Dag for Jørgens Familie. Moderen var utrøstelig, Børnene græd og klagede for den stakkels Jan, og det var alene den gamle Tonne, som nogenlunde holdt Modet vedlige; han trøstede og beroligede dem; Oldingens Ord forfejlede ikke heller denne Gang deres vante Magt.

Mod Morgenstunden var Math gaaet ud for at se, hvorhen Betjentene havde bragt Jørgen. Den ærlige Tater var bedrøvet over sin Vens Fare og grundede over en Maade til at faa ham fri igen. Det var allerede længe efter Middag, før han vendte tilbage og bragte det lidet trøstelige Budskab, at Jørgen var ført op paa Herregaarden og sad i Arresten der.

»Kontrollørerne er saa bistre,« ytrede han. »En af dem har faaet et Skud i Armen, og to af deres Bæster er kreperede. Det sidste har jeg gjort,« tilføjede han fornøjet. »Men giv jer kun tilfreds, Karen Mari'. Det siger alt sammen ingenting; jeg skal nok udspekulere et Raad, og de skal ikke komme til at krumme et Haar paa jeres Mands Hoved, om de saa var ti Gange saa bidske, det lover jeg jer for.«

Et Besøg.

Smuk er den venlige Aften, naar Taagen damper over Heden, naar Solen som en kærlig Moder kysser Jorden og hyller sig i lette, glimrende Skyer, før den undselig og rødmende favnes af Havguden.

Smuk er den stille Aften, naar Duggen bæver i Lyngen, og Lærkerne samles til Aftensang under Himmelen, mens Hjejlen synger sin Klage paa den sunkne Kæmpegrav, og Naturen sover, og Stjernerne bevogter dens Søvn.

Smuk er den tavse Aften, naar Vaaren fletter Løv om Hyldens Tinding, naar Vesterhavets Trommehvirvler tier, og Bølgen hvilende drømmer i sit Element, mens Rokken og Hajen springer paa dets Flade og leger ude mellem Revene, naar det store omkring os taler til vort Hjerte, udvider det og forkynder det ubekendte Væsens Lov, som kalder alt til Liv af intet.

En saadan Aften vandrede Flora og Generalinde Rosendal ned igennem Haven og derfra ind i Skoven, som stødte op til den. Generalinden sværmede ikke synderligt for det skønne og tiltrækkende i den vaagnende Natur; Aarenes Vægt havde sløvet hendes Sans, og hun underholdt Flora med en vidtløftig Forklaring over alle de Forbedringer og Omplantninger, der var foregaaet med denne Skovstrækning, siden hun og hendes salig Mand kom til Herregaarden.

Flora hørte kun lidt efter; hun var for meget beskæftiget med sig selv; hun følte sig tiltalt af det friske Liv, der bevægede sig omkring hende; ubevidste Længsler vaktes i hendes Hjerte og satte hende i den vemodige og glade Stemning, som fremtryller og udbreder en lykkelig Tilfredshed med alt omkring os, og hvis Ophav vi forgæves efterspporer.

Dybt inde i Tykningen af Skoven sad en Mand paa Roden af en omstyrtet Træstamme. Han støttede Hovedet mellem sine Hænder og lod til at grunde paa noget. Han mærkede heller ikke de kommende, før de næsten var ved Siden af ham. Hurtigt for han op, da han saa General-

inden, tog sin røde, uldne Hue af og udbrød i et venligt:

»Guds Fred, Deres Naade!«

»God Aften, Mathias!« svarede den gamle Dame i en bekendt Tone og standsede. »Nu, hvorledes gaar det? Han synes mig saa tankefuld i Aften, og jeg har heller ikke set ham længe

oppe paa Gaarden med Fugle; er der gaaet ham noget imod?«

»Just ikke mig,« sagde Tateren, »men det er dog fejl alligevel; Deres Naade har vel hørt Historien med Kruses?«

»Med Kruses?« udbrød begge Damerne, »hvad fattes de? Jeg har ikke hørt et Ord derom.«

»Aa! de fejlede ikke andet, end at de Hunde af Toldbetjente, med Tilladelse at sige, har arresteret Jørgen forgangen Nat, da vi var ude sammen, Deres Naade forstaar mig nok, og Sønnen Jan har de skudt Skulderen i Stykker paa; det er nu den Del, jeg grunder over, hvordan jeg bedst skal faa Jørgen fri igen, for ud maa han, det forstaar sig selv.«

»Og Jan?« spurgte Flora. »Hvor er han? Er hans Saar farligt?«

»Det vil jeg just ikke sige,« svarede Math. »Han ligger hjemme i Huset; men Tingen er, at Konen og Børnene siden den Nat savner fire dygtige Hænder til at bjerge Brød og Penge; der staar nu deres Bøsser inde i Krogen, uden at de har hjulpet til at skaffe saa meget som et Dyr ind i de sidste fjorten Dage. Jeg burde vel egentlig ikke omtale sligt for Deres Naade, da Dyrene i Grunden tilhører Dem,« tilføjede han med et Smil og strøg sig om Munden med Haanden, »men jeg ved nok, at De altid har haft Hjertelag for Fattigfolk. Nu! Gud i Vold, Deres Naade! jeg maa af Sted igen; der kommer ingen Ting ud af den lange Tænken, og dersom De skulde være til Sinds at sende Jørgen lidt Mad, mens han sidder deroppe i Hullet, saa kan De finde ham i den underste Kælder til venstre; der har de sat ham, fordi Jernstængerne for Vinduerne der er de tykkeste, og fordi kanske de tænkte, at Math Hjeil kunde faa i Sinde at

slippe ham løs. Det sker saa alligevel,« bemærkede han med en stille Latter, idet han lettede paa Huen og forsvandt mellem Træerne.

»De stakkels Kruses,« udbrød Generalinden, da Tateren var gaaet, »det gør mig meget ondt for dem, jeg har altid godt kunnet lide den Familie. Nu maa vi ned og høre, hvorledes det staar sig med Jan, og du skal da tillige faa dit længe ytrede Ønske opfyldt, at se hans Lærer, den gamle Tonne.«

Flora svarede intet, men fulgte med Generalinden.

Solen var endnu ikke gaaet ned, da de naaede Kruses Hus. Tonne sad paa en Sten uden for Døren, Dagens sidste Lys faldt hen over den gamle Mands ærværdige Træk og udbredte ligesom en forklaret Glans over dem. Han var midt i en Leg med Jørgens smaa Børn, hvis jublende Latter lød rundt omkring. Den gamle fandt sig i alt, hvad de vilde Drenge gjorde ved ham. Det var et smukt Billede, denne Gruppe dannede, hvori Livets tvende Modsætninger, Ungdom og Alderdom, forenedes i Leg.

En havde bemestret sig hans Stok og brugte den som Hest, en anden spadserede stolt omkring med Bedstefaderens Hue trukket ned over Ørene; den mindste, en lille, smuk, lyshaaret Dreng, kravlede med stor Umage op paa Stenen til ham, derfra videre paa Oldingens Skuldre og udbrød i et højt Frydeskrig, da han lykkelig sad der; Tonne smilede og lod Drengen blive siddende og saaledes fandt Generalinden og Flora dem, da de traadte hen til Hytten, efter at de nogen Tid i Frastand havde været Vidner til det hele Optrin.

»Deres Naade ser,« udbrød den gamle smilende, idet han pegede op til Drengen, »at jeg ikke kan rejse mig for den Vildbasse her.«

»Bliv De kun siddende, gamle Kruse!« svarede Generalinden venlig. »Vi kommer herned, fordi Mathias Hjeil fortalte os det sørgelige Tilfælde, som har truffet Deres Søn, og for at se til Jan; hvorledes staar det sig med ham?«

»Aah!« svarede Tonne og løftede den lille Rytter ned paa Jorden, »Jans Saar er endda ikke saa farligt, som det lader til, eller som Math tænker; jeg har forbundet ham og forstaar mig lidt paa sligt fra fordums Dage. Skuddet har blot strejfet Skulderen en Smule, hvis jeg kunde faa ham til at holde sig rolig, skulde han snart komme sig, men han vil nu absolut staa op, og det er gal Mands Værk for et Menneske i hans Tilstand. Jeg tror, han sover i dette Øjeblik, men hvis Deres Naade behager, saa træd kun indenfor, Deres Opmærksomhed vil vist glæde ham, han skal dog vækkes alligevel.«

Med disse Ord aabnede Oldingen Døren for Damerne.

Flora gik først hen til Jans Seng, men Generalinden kom ikke saa langt; thi henne paa Bordet laa et Stykke hjemmegjort Lærred, som Børnene nylig havde hentet ind fra Blegen, det maatte hun først tage i Øjesyn.

Jan vaagnede. Overrasket betragtede han Flora, som om han ikke troede sine egne Øjne, og udbrød, idet han strøg det mørke Haar bort fra Panden:

»Er det muligt? — De her! De er da hos mig, baade naar jeg drømmer, og naar jeg vaagner,« tilføjede han hviskende.

»Vi hørte, at De laa syg,« svarede Flora rødmende, »Tante besluttede da at gaa herned for at se til Dem.«

»Ja vist!« ytrede Generalinden, som nu kom

til, »hvorledes hænger det sammen med Dem, Jan? De lader Dem skyde i Skulderen og ligger her i fjorten Dage, uden at jeg ved et Ord derom. De fortjente egentlig ikke, at man gjorde sig den Ulejlighed at se til Dem.«

»Det er ikke noget nyt,« bemærkede Jan, »at Deres Naade viser mig større Godhed, end jeg fortjener; jeg er meget taknemmelig derover.«

»Meget godt, min Herre!« sagde Fru Rosendal leende, »jeg er forsonet ved dette Svar. Nu! jeg hører dog, at det ikke er saa galt, som Mathias nylig beskrev os, og det glæder mig.«

»De er bleven meget bleg, siden jeg saa Dem sidst,« bemærkede Flora og betragtede hans smukke Træk med synlig Interesse.

»Det er fordi, de tvinger mig til at ligge herinde,« svarede Jan. »Dersom jeg blot maatte raade mig selv, skulde jeg have været frisk og ude for over otte Dage siden, men Fader Tonne er en meget streng Doktor mod mig.«

»Ja, han har beklaget sig for os over Deres Genstridighed,« sagde Generalinden, »men De skal lystre ham; De maa ikke understaa Dem i at forlade Sengen, før han giver sit Minde dertil, dersom De imidlertid mangler Adspredelse, skal jeg sende Dem Bøger herned.«

»Jeg er allerede forsynet, Deres Naade!« svarede Jan og pegede hen paa Bordet, hvor en smukt indbunden Bog laa opslaaet, i hvilken han havde læst, før han faldt i Søvn. Generalinden tog Bogen.

»Min Gud!« udbrød hun forundret, »hvorledes har Smolletts Skrifter, og tilmed i Originalsproget, kunnet forvilde sig saa langt ud i Heden?«

»Den har ikke forvildet sig,« ytrede Tonne,

»den er her i Følge med dens Brødre og nogle andre, som jeg skatter endnu højere.«

Med disse Ord aabnede den gamle, ikke uden en hemmelig Stolthed, et Skab i Væggen og lod Generalinden se hen over en smukt indbunden Samling af Bøger.

»De er alle en Gave fra min Søn,« bemærkede Oldingen, »han ved, hvor stor Pris jeg sætter paa dem, og derfor glæder jeg mig som et Barn til hvert Aars anden December, saa bringer han mig altid en ny. De har forskaffet mig megen Fornøjelse herude; ved Hjælp af dem lever jeg atter midt i en glad Fortids Verden, de kalder Minder tilbage, som for længe siden er gaaet tabt, og det er ogsaa godt for en gammel Mand som jeg, der kun har eet Haab og ingen Glæder at vente af Fremtiden.«

Tonne lukkede igen Skabet, lidt efter tog Damerne Afsked og gik.

»De maa nu nøjagtig opfylde alt, hvad Deres Bedstefader paalægger Dem,« sagde Flora, som gik sidst ud af Døren og endnu engang vendte sig om mod Jan. »De maa forholde Dem rolig og blive liggende, hører De! det er for Deres eget Vel, jeg beder Dem derom.«

»Jeg skal opfylde alt,« svarede Jan med et henrykt Blik.

»De kan sende en af de smaa op til mig i Morgen,« sagde Generalinden til Tonne, »saa skal jeg lade Dem faa en Salve til Patienten, som jeg selv har lavet; den har altid gjort en ypperlig Virkning, hvor jeg anvendte den.«

Tonne takkede, og de forlod Huset.

»Denne Olding!« udbrød Fruen paa Hjemvejen, »man skulde ikke tro det om ham efter den tarvelige Stilling, han lever i, er dog i Besiddelse af en sjælden Skat af Kundskaber og

en Dannelse, som kun er de højere Stænder egen. Han har været Jans Lærer og haft en afgørende Indflydelse paa hans hele Væsen.«

»Hvorledes var det ham da selv muligt at hæve sig saa meget over sin Stand?« spurgte Flora, der følte den hjerteligste Deltagelse for den gamle, »jeg kan ikke nægte, at hans Tale satte mig i Forundring. Hans hele Opførsel var saa fri og utvungen, at man maatte forudsætte, han engang havde levet under lykkeligere Forhold.«

»Det har han ogsaa; han er født af meget dannede Forældre, som ulykkelige Omstændigheder bragte i Armod. I sin Ungdom var han Soldat og udmærkede sig under Napoleons Tropper i flere Slag. Min salig Mand har den Gang kendt ham særdeles godt, og det har ofte skaffet mig Glæde, naar jeg, mens han endnu var saa rørig, at han kunde forlade sin Bolig, fik ham at se oppe paa Gaarden og hørte ham fortælle om sine Hændelser. Han talte altid med en rørende Beskedenhed og Fordringsløshed om sig selv, og det hører til Sjældenhederne at finde disse Egenskaber hos Mænd, der har levet saa længe som Tonne og gennemgaaet mere end de fleste andre.«

Tateranføreren.

Ved Udkanten af Herregaardsskoven laa en stor Jordhøj, omgivet med Træer og Buske. Den havde i sin Tid været en Kæmpebegravelse, og paa flere Steder, hvor Jorden var skredet ned,

saas de store, tilhugne Granitstene, som Højen var dannet af. Nogen egentlig Indgang var ikke synlig, skønt der dog gaves en saadan, men den blev saa vel skjult af Stene og Brombærranker, at kun de, der var nøje bekendt med Stedet, kunde finde den. Højen laa ensom og forladt. Der var intet Hus at se i Nærheden, undtagen Herregaarden, hvis mørkerøde Tegl paa enkelte Steder viste sig mellem Træstammerne. Bønderne i Omegnen havde en vis Frygt for at komme Stedet nær, og selve Skytten gjorde hellere en lang Omvej, naar han om Aftenen gik gennem Skoven, thi ogsaa her havde Overtroen vist sig virksom og opspundet Fortællinger og Aandehistorier, som, hvor urimelige de end var, dog havde udbredt sig og nød en almindelig Tiltro. Hvad der endnu mere bidrog til at give Stedet noget afskrækkende, var, at Taterfolkene, hver Gang de kom i denne Egn, opholdt sig der; og at disse stod i Pagt med den onde, var en Sag, som det ikke kunde falde nogen ind at betvivle.

En tidlig Aftenstund herskede en munter Larm og Støjen i det indre af denne Kule. Henved en Snes mørke Skikkelser havde forsamlet sig der. Børneskrig, Sange og Raab lød i en Blanding af Dansk og et fremmed Sprog fra alle Sider. Paa en Bunke Lyng i det ene Hjørne laa flere brune, halvnøgne Mænd henslængt i en hvilende Stilling, hver med en stumpet, sort Pibe i Munden. Deres mørke og markerede Træk fik en sælsom Belysning af et stort Baal, som var anbragt paa en flad Sten midt i Kulen, ved hvilket flere pjaltede Fruentimmer lavede Mad af de Fødevarer, de denne Dag havde sammentigget eller stjaalet omkring i Landsbyerne. Det var en sælsom Forsamling. Mænd med Lemmer

saa kraftfulde og udviklede, at de kunde tjene til Model for en romersk Gladiator. Deres nøgne, haarbevoksede Bryst viste en Bygning af ualmindelig Skønhed og Kraft, og deres sorte Øjne straalede under deres tykke, sammengroede Bryn saa ildfulde og fyrige som en Løves. Alle disse Ørkenens vilde Børn var nylig vendt tilbage fra Dagens forskellige Sysler og underholdt nu hverandre indbyrdes med Fortælling om de udførte Bedrifter. En af dem havde allerede igen begyndt sit Arbejde, og mellem denne Støj og Larm, som paatrængte sig Øret fra alle Sider, lød hans kraftige og hurtige Hammerslag paa en gammel Kedel, han reparerede, mens han dog med Opmærksomhed lyttede efter det, hans Kammerater fortalte.

»Qvant, qvant!« udbrød han leende og lagde Hammeren fra sig, da de tav, »jeg har dog baaret mig bedre ad; jeg havde hverken Lyst til at tigge, stjæle eller spaa, men gik ned i Byen, hvor jeg vidste, at Gaardmand Jones savnede sit Ur. Jeg slog Akkord med ham om, at vise det igen for 24 lybske Skilling. Hvad sker! henved Middagstid begynder jeg mine Krumspring, mumlede Ord og hylede saaledes, at baade Manden og Konen rystede af Angst, og endelig fortalte jeg ham, at hans Ur laa i Klynstabelen uden for Huset. Der blev en Rumsteren og Søgen paa alle Kanter, kort at sige: Uret kom frem, og jeg fik mine Penge.«

»Løgn er det da?« ytrede en gammel, gulbrun Tater i det fremmede Sprog, de talte sammen, »hvorledes skal du kunne vide det?«

»Luttrum! sa'e du luttrum, Jol?« gentog Fortælleren, med et vildt, lynende Blik, »minnoses blaarer hiber, dinnoses Pullik! Forstaa mig vel, Sibeknasper! jeg havde selv stjaalet Uret nogle

Dage i Forvejen, og det var, fordi jeg ikke kunde komme til at sælge det, at jeg lod Manden faa sin Ejendom tilbage, ved Lejlighed kan jeg altid tage det igen. Der er neppe et Hus i hele Sognet, uden at jeg forstaar mig paa at brække ind i det saa fint, at ikke en Kat skal mærke mig; jeg er nem paa Fingrene, maa du vide.«

Her blev han afbrudt ved nogle af Kvinderne, som kom hen til dem med den Mad, de havde kogt, og Taterne begyndte med Ivrighed at tage for sig deraf.

Viste Mændene sig smukke og velvoksne, saa kunde man just ikke tillægge Fruentimmerne de samme Egenskaber; de var smaa, blege og huløjede Skabninger, alle med kulsort, stridt Haar, som enten hang ned over Ansigtet i lange Taver eller ogsaa var fæstet op under et smudsigt, tavlet Klæde. Deres brogede Dragter gav dem et vildt og fremmed Udseende, og det eventyrlige Liv, de førte, havde præget uudslettelige Spor i deres rynkede Ansigter, saa at de allerede i en Alder af tyve Aar saa ud til at være dobbelt saa gamle. Kun i deres mørke Øjne flammede en glødende, sydlandsk Ild, der vidnede om en letvakt Lidenskabelighed, som ogsaa hvert Øjeblik kom til Udbrud i Ord og Mine.

I en Krog af Hulen sad en Mand i en laadden Faareskindsklædning, beskæftiget med at binde et Fuglenet. Paa den Stilhed, som herskede i Nærheden af ham, saavel som paa den almindelige Agtelse, de andre viste ham, kunde man se, at han var Anfører for Banden. Han syntes ogsaa at være skabt til en saadan Post; thi naar han rejste sig i Vejret, var han et Hoved højere end den største i Forsamlingen. Hans mægtige Lemmer vidnede om en ualmindelig Kraft, hans Træk udtalte en Bestemthed og Fasthed, som

intet formaaede at rokke, og hans Øjne spillede, naar noget ikke behagede ham, med en Vildhed, der bragte selv de frygtløse Mennesker, blandt hvilke han levede, til Tavshed. Det var Math Hjeil.

Efterhaanden som det led ud paa Aftenen, begyndte det at blive stille i Kulen. Børnene gik til Sengs, og disse smaa, haardføre Skabninger hvilede snart rolige og trygge paa deres Leje. Enkelte af Mændene bredte ogsaa deres Lyngknipper ud paa Jorden, og de dybe og lange Aandedrag, som lidt efter lidt lød fra Stedet, tilkendegav, at de sov.

Math havde endt sit Arbejde paa Nettet, han var nu i Færd med at fodre en Del Urfugle og Snepper, som sad indesluttede i et stort Pindebur ved hans Side. Med et rørte der sig noget henne ved Indgangen, lidt fra det Sted, hvor han sad. Tateren lyttede og udstødte et dæmpet Forundringsraab, som vækkede de sovende. I det samme blev Stenen, som var væltet for Aabningen, løftet til Side, og en dunkel Skikkelse krøb ned i Kulen. Ogsaa Math havde rejst sig, forbavset over denne usædvanlige Hændelse, da han vidste, at alle Skøjerne var samlede, og at den, der nu kom, maatte være en fremmed. Men da han saa et ungt Menneske komme til Syne og trække Stenen for Hullet, opklaredes hans barske Træk. Han gik hen imod den fremmede og rystede hans Haand med de Ord:

»Godt, Jan! det kan jeg lide, allerede oppe igen, velkommen!«

Jan lod til at være temmelig bekendt her, han værdigede kun Taterne en flygtig Opmærksomhed, og disse søgte igen deres Leje, da de saa, at det var ham. Math Hjeil trak sig tilbage i sin Krog, vinkede ad ham, og de satte sig ned paa

et Lyngknippe, mens de talte sammen i en sagte, hviskende Tone, for ikke at blive hørt af de tilstedeværende.

»Hvorledes gaar det?« udbrød den unge Kruse. »Har du ikke overtænkt en Maade, paa hvilken vi kan faa min Fader fri? Vi har ham haardt behov hjemme, og Tonne mener, at dersom han ikke snart slipper løs, saa fører de ham til Arresten i Ribe.«

»Aa nej!« svarede Math med et Smil, »det har ingen Fare, lille Jan! De maa først have Beviser imod ham, og dem mangler de endnu. Den eneste af Kontrollørerne, som kan vidne, ligger syg; saa længe det staar paa, lader de Jørgen vel blive, hvor han er.«

»Men hvad hjælper det os?« ytrede Jan heftigt, »vi trænger til ham hjemme. Tonne ligger syg, og vi mangler Føden.«

»Hvorfor kan du ikke bjerge noget sammen?« spurgte Math forundret, »nu da du er kommen paa Benene igen? Du skulde gribe til Bøssen, der gaar Dyr nok i Skoven derinde, og Hunden har vel ikke glemt at spore dem fra sidst?«

»Dyr er der nok af,« svarede Jan i en vemodig Tone, »ikke heller mangler jeg en god Bøsse til at naa dem med, men Herregaardsskytten er bleven saa aarvaagen, saa snart jeg nærmer mig Gærdet, er han altid paa Færde, og det baader kun lidt at rage i Klammeri med ham. Ved Smuglerier er der heller intet at fortjene; siden det sidste uheldige Tog har Købmændene faaet en Skræk i Blodet, som de ikke forvinder saa snart; jeg har to Gange skrevet til Varde, men ikke faaet Svar, derfor maa Fader skaffes ud, og dersom du vilde som jeg, skulde han snart være fri, men jeg behøver din Hjælp dertil.«

»Hvorledes det?« udbrød Tateren nysgerrig

og rykkede nærmere hen til ham, »lad mig da høre din Plan.«

»Den er ganske simpel,« vedblev Smuglerens Søn, »vi bryder Arresten op og frelser ham med Magt.«

»Det vilde kun gøre det onde værre,« svarede Tateren hovedrystende. »Paa en Maade gik det vel an,« tilføjede han efter nogle Øjeblikkes Betænkning, »jeg har selv tænkt derpaa; men saa maatte vi have alle Folkene med os, vi kan da stikke Ild paa Hæssene og gøre ham fri i Tumulten, men siden efter forkastede jeg denne Idé, fordi jeg nødig gør nogen Ulempe, naar det kan undgaas; imidlertid maa du ikke tro, at jeg har været ledig, mens du laa syg: hver Nat, naar det er lidt mørkt i Vejret, gaar jeg derop og arbejder paa et Hul i Muren; det er gjort saa snildt, at de ikke skal mærke dertil, før Fuglen er fløjet. Lad mig blot raade, min Dreng! om otte Dage er din Fader fri, det indestaar jeg for.«

»Om otte Dage,« mumlede Jan, »inden den Tid kan gamle Tonne dø af Sult, nej, nej, Math! han maa ud før.«

»Han kunde komme ud,« sagde den anden i en bestemt Tone, »jeg ved et Middel dertil, og jeg vil ogsaa benytte det, siden du siger saa. Jeg har før været tvivlraadig med mig selv, hvad jeg skulde gøre, nu er jeg det ikke længere, jeres Stilling hjemme retfærdiggør min Handling.«

»Hvad mener du?« udbrød Jan forundret, »forklar dig tydeligere, Math! jeg forstaar dig ikke.«

»Det behøves ikke heller, jeg kan ikke aabenbare noget til andre end Fogeden, hvorvel det angaar dig med. Lad det være nok, naar din Fader bliver fri. Det kan muligt endnu ske i denne Nat.«

»Gud give, det var saa vel!«!« ytrede Jan, som uden at kunne indse, hvad Math havde i Sinde, dog følte sig trøstet af den sikre Tone, i hvilken han talte.

»I det mindste vil jeg prøve derpaa; jeg ved nok, hvad jeg vover, Herredsfogeden er os paa Nakken, og det er til ham, jeg gaar, men jeg holder af din Fader, Jan! og for hans Skyld vil jeg gøre, hvad jeg kan. Gaa du nu tilbage og fortæl dem hjemme, at naar vi ses igen, skal alt nok være godt.«

Med disse Ord gik Math hen i en Krog af Hulen, hvor han ombyttede sin pjaltede Dragt og tog et skjult Redskab ud af et Hul i Stenmuren, som han forsigtigt skjulte i en Lomme af Klædningen. Han vinkede nu stiltiende ad Jan, og de forlod begge Taterhulen. Da de var komne ovenpaa, skiltes de, Math tog Vejen gennem Skoven, og Jan vendte med glad Fortrøstning tilbage til sin Bolig.

Det var endnu ikke meget silde paa Aftenen. Herregaardsfolkene vendte muntre og spøgende hjem fra deres Markarbejde, Lærken sang over Heden, og Urhønen kaldte sine Kyllinger sammen mellem Lyngbuskene, da Math lod sig til Syne paa Gaarden.

Han steg med lange, hurtige Trin op ad den brede Stentrappe, som førte til Herredsfogedens Værelser, bankede rask paa Kontordøren og stod snart Ansigt til Ansigt med Embedsmanden. Denne var paa sin Side ikke lidet forundret over dette uformodede Besøg; thi endskønt han meget godt kendte Tateren og vidste, at hans hele Bande havde opholdt sig i Egnen den foregaaende Vinter, var han dog endnu aldrig truffen sammen med Math, han havde ogsaa set igen-

nem Fingrene med ham, siden Bønderne ikke besværede sig over nogen Ulempe.

»Hvad godt?« udbrød han i en barsk Tone, da Math havde lukket Døren og nu stod tavs foran ham, »hvem er I?«

»Saamænd!« svarede Tateren med sin dybe, rolige Stemme, »det er vel sjældent, at Folk af min Slags kommer Fogeden saa nær, som jeg nu, allerhelst frivillig; De har vel sagtens engang imellem hørt tale om Mathias Abel, Føreren for Natmandsfolkene; det er mig. Somme har ogsaa føjet Hjeil til mit Navn, fordi jeg kan tage paa som denne Fugl.«

»Math Hjeil!« gentog Solberg med forstilt Forundring, mens han paa samme Tid opirredes af den rolige og kolde Tone, i hvilken den anden talte, »hvad vil I her? I Erkespitsbub! dersom jeg nu lod jer tage ved Vingebenet!«

»Vel kunde De det, Foged!« sagde Math uforsagt, »men hvorfor skulde De gøre det? Det kunde jo ikke volde Dem nogen Nytte og skade mig. Jeg er kommen herop i et Ærinde, og dersom De vil lade mig tale ud, saa lover jeg for, at De tilsteder mig at gaa som jeg kom, fri og uantastet.«

»Mener I det, uforskammede Karl!« udbrød Herredsfogeden, »jeg skal dog vise, at jeg ikke er bange for at handle, som jeg siger.«

Han rejste sig fra sin Stol, gik hen til Skrivebordet og greb en Klokke; men med en utrolig Hurtighed stod Math ved Siden af ham og holdt ham tilbage.

»Tøv en Kende, Dommer!« sagde han og dæmpede sin Stemme, »dersom De blot lader saa meget som en Lyd høres fra denne Tingest, saa har jeg en Historie at fortælle Dem, som De glemmer at le ad.«

Han tog Klokken fra Solberg og satte den roligt hen paa Bordet.

»Hvad er det for en Historie?« spurgte Foge-

den og stirrede Tateren forbavset ind i Ansigtet, »er det en af eders Folks almindelige Udflugter, saa vogt jer, Math! I slipper ikke fri derved.«

»Jeg vil lade Dem dømme selv,« svarede

Math, bøjende sig tæt mod Solberg, mens han neppe hørlig hviskede: »Det var om Albert Kruse, jeg vilde tale.«

»Albert Kruse,« gentog Herredsfogeden stammende og blev bleg som et Lig, og hans Øjne stirrede stift paa Tateren med et Udtryk af den frygteligste Angst, Læberne paa hans aabentstaaende Mund dirrede, og han maatte holde sig ved Bordet for ikke at falde omkuld.

»Se saa!« sagde Math rolig, »nu maa De ringe, hvis De har Lyst, jeg holder Dem ikke tilbage; men jeg vidste forud, at De ikke gjorde det, naar De fik Stunder til at betænke Dem.«

»Menneske!« hviskede Fogeden og saa sig med spejdende, ængsteligt Blik om i Værelset, »tal sagte, jeg skal ikke gøre dig noget, fortæl mig, hvad du ved om ham, hvis Navn du nævnte.«

»Jeg ved det hele,« ytrede Math, »og det er mere, end De kan sige, Hr. Dommer! thi De forlod ham paa Heden, mens han endnu droges med Døden, men jeg tog Klæderne af ham og gemte ham paa et Sted, hvor kun Ormene vil søge ham.«

»Du saa altsaa det hele Optrin?« vedblev Solberg, med en Stemme saa svag, at den neppe naaede Maths Øren.

»Ja!« svarede han, »jeg saa et Pistolløb sende to Lod Bly i en Mands Hjerte, jeg saa en falde og en anden tage Flugten, og den sidste var Dem, Hr. Foged! Vaabenet lod De blive tilbage, her er det.« Han tog en kort, rusten Pistol op af Lommen og lagde den paa Bordet. »Ikke sandt,« tilføjede han, »De kendes ved den.«

»Jeg er fortabt!« stønnede Solberg, idet han tog Pistolen. Han sank ned paa Stolen, og det hurtige Aandedræt og krampagtige Muskelspil

i hans Ansigt vidnede om det Oprør, der bevægede hans Indre.

»De er ikke fortabt,« svarede Math efter nogle Øjeblikkes Tavshed, idet han rørt over den andens Fortvivlelse, lagde nogen Venlighed i disse Ord. »Jeg tav i tolv Aar med det, jeg saa, jeg kan tie i tolv Aar endnu og har aldrig omtalt det til noget Menneske.«

»Af hvilken Grund tør jeg gøre Regning paa din Tavshed?« spurgte Solberg heftigt; »hvormed kan jeg forsikre mig den? Trænger du til Penge? Mangler du noget og kommer herop af denne Aarsag, saa sig frem, jeg vil hjælpe dig med, hvad jeg kan.«

»Saamænd!« sagde Natmanden med et Smil, »om jeg gav Dem mit Ord paa at bevare Deres Hemmelighed i Fremtiden, saa vil De vel ikke tykkes stort derom, og bød De mig ogsaa en Slump Penge for at tie, saa kunde jeg dog derfor gerne røbe alt; det er heller ikke af den Grund, jeg staar for Dem i Aften.«

»Hvorfor da? Er der slet intet, som kan binde dig til mig? Hvad ønsker du? Jeg vil gøre alt, hvad jeg kan for dig.«

»Vel!« udbrød Math i en glad Tone og gik noget nærmere hen til Solberg, »det er godt, Hr. Dommer, saa er De min Mand. De kan gøre noget for mig, som altid vil binde min Mund, jeg skal sige Dem paa hvilken Maade: De kender Jørgen Kruse, som for et Par Uger siden blev fanget af Kontrollørerne og ført her op i Arresten. Det er en Mand, jeg kan lide, han har gjort godt imod mig, og derfor ønsker jeg, at han bliver fri igen. De kan lade ham slippe løs uden at begaa nogen Synd, han har en Kvinde hjemme, som græder over ham; han har en Fader, der ligger for Døden, og fire Børn, der sulter, mens

han er borte. Lad ham være fri, og jeg har hverken hørt eller set Dem myrde —«

»Stille! stille!« hviskede Fogeden, og Frygt for, at Natmandens Ord kunde være blevne hørt, prægede sig i hans forvirrede Miner. »Ja, ja! jeg vil gerne lade ham slippe, men paa hvilken Maade skal jeg bære mig ad dermed? Der er allerede sket Indberetning til Amtet angaaende ham; han har tilredt en af Toldbetjentene saaledes, at man tvivler om Mandens Liv, og Kontrolløren er meget opbragt.«

»Det er Løgn, med Tilladelse at sige!« svarede Math opfarende; »Jørgen har ikke dræbt nogen, dersom De blot vilde maale Bredden af denne Kniv og Bredden af Betjentens Saar, skulde De se, at de netop passer sammen, og Kniven tilhører mig, den var i min Haand, ikke i Jørgens. De behøver jo heller ikke at lukke op for ham,« vedblev han efter at have betænkt sig lidt, »disse to!« her strakte han sine nøgne, senestærke Arme i Vejret, »har engang før brudt Hul i en Fængselsmur, de kan gøre det igen. De skal blot ikke mærke til noget og skaffe Fangevogteren af Vejen imidlertid.«

»Det lod sig vel gøre,« ytrede Solberg, »hvis ikke min Skriver, Niels, var os til Hinder, han bærer Nag til Kruse og vil gøre alt for at hindre hans Flugt.«

»Niels Lalle!« udraabte Math i en foragtelig Tone, »for en Ufærd, Hr. Foged! kan De frygte ham? Lad mig blot sørge derfor, ad den Kant har det ingen Fare. Oprigtigt talt! De burde ikke gøre saa mange Omstændigheder ved at opfylde min Bøn, De skylder Jørgen det, det var dog for Deres Skyld, at hans Broder maatte række Hals paa Heden, ihvorvel han ikke ved stort om, hvorledes Sagen hænger sammen.«

»Ja, ja, Math! lad os ikke tale mere derom,« sagde Solberg, paa ny bragt tilbage til sin forrige Skræk, »jeg vil gøre, hvad du forlanger, Jørgen skal blive fri; men hvorledes vil det saa gaa ham siden efter? Det er min Pligt som Embedsmand at lade ham efterlyse, det kan jeg ikke undgaa, han vil da atter blive fanget og bragt tilbage hertil.«

»Ja, hvad det angaar,« svarede Math, »saa vil vi lade Jørgen selv sørge derfor, det bliver hans Sag at vogte sig, og jeg mener, at naar han først kommer ud og faar Plads at røre sig i, gad jeg nok se, hvem der faar ham tilbage i Hullet. Vi er altsaa enige, Hr. Foged! De skaffer Fangevogteren bort paa et Par Timer, imidlertid sørger jeg for Resten, og paa min Tavshed kan De stole som paa Deres egen; Gud i Vold!«

Med disse Ord vilde Tateren, fornøjet og glad over sin Sags gode Udfald, forlade Værelset, da Solberg kaldte ham tilbage.

»Hør, Math!« sagde han, »endnu et Ord! det angaar dig selv. Du maa være forsigtig med dine Folk her i Egnen, det bliver en slem Sag, naar Bønderne klager over eder, forstaar du mig?«

»Tak for Deres Raad, Foged! jeg skal tænke paa det,« sagde Math trohjertet, »jeg har i Grunden selv besluttet at bryde op herfra og drage et andet Sted hen i Sommer.«

Han gik; Fogeden fulgte ham til Døren og trak sig derpaa tavs og tankefuld tilbage til sit Værelse.

Lidt efter aabnedes en Dør, som førte fra Kontoret til et Sideværelse, og Lalle Niels stak sit Ansigt ind deraf.

»Ha, ha!« udbrød han med en dæmpet Latter, da han saa, han var alene, og gik ind. »Nu har

jeg vundet mit Spil. Det Maal, jeg i flere Aar forgæves spejdede efter, har et eneste lykkeligt Øjeblik afsløret mig. Solbergs Skæbne hviler fra nu af i mine Hænder. Han har myrdet en Mand, afsluttet falske Retsakter, berøvet en uskyldig Livet, det ved jeg, og disse Kundskaber er en Kapital, som bringer deres Ejermand uvurderlige Renter.«

Han gned fornøjet Hænderne imod hinanden og gik med store Skridt op og ned ad Gulvet.

»Ja!« udbrød han efter at have grundet nogle Minutter paa sin afskyelige Plan, »Jørgen Kruse skal uhindret slippe bort i Nat, det vil forøge min Magt over Fogeden, han skal lære at bøje sig under den; kunde den raa, uvidende Tater gøre ham saa aldeles forsagt, vil Svøben i min Haand blive langt smerteligere. Elise! oh, Elise! Du bliver min, ogsaa over dig skal jeg sejre.«

Samme Aften lød der en svag Puslen nede ved Kælderhvælvingen, hvor Jørgen Kruse sad arresteret. En dunkel Skikkelse krøb op igennem et Hul mellem Stenene, og lidt efter stod

han tillige med den, han skyldte Takken for sin Frelse, uden for Herregaarden. Jørgen var fri, den ærlige Tater havde holdt sit Ord, og de skiltes fornøjede fra hinanden. Kruse vandrede hjem til sin Hytte, Math tog Vejen ind i Skoven og forsvandt ned i Kæmpegraven.

Samme Nat.

En mørk og sørgmodig Stemning hvilede over Beboerne i Jørgens Hytte. Den gamle Tonne laa paa sit yderste; Liv og Død kæmpede med hinanden, og den sidste begyndte endelig at gøre sit Herredømme gældende. Ved Oldingens Leje brændte en Lampe paa et lille Træbord og kastede en mat, usikker Flamme hen over hans indfaldne Ansigt. Men Tonne saa ikke Lyset længere; en glasagtig Hinde havde draget sig over hans Øjne og for stedse berøvet dem det venlige, godmodige Udtryk, som de plejede at give hans Ansigtstræk; kun disse Træks Skønhed formaaede selv ikke Døden at forstyrre. Paa hans høje Pande havde Fromhed præget sit Stempel, og med en tillidsfuld, hengiven Rolighed saa Oldingen sin Gæsts Ankomst, han frygtede den ikke, og endnu i dette Øjeblik formaaede hans trøstende Ord at udøve deres Virkning paa Jørgens Kone, som sad ved hans Side paa Sengekanten og græd højt. I en Krog af Stuen, hvor Lysskæret kun halvt formaaede at gennemtrænge Mørket, sad tre smaa Børn paa Gulvet ved Siden af hverandre og betragtede

med store, livfulde Øjne den Sorg, hvis Ophav de kun utydeligt formaaede at fatte.

Da tudede Hunden udenfor; hurtige, faste Skridt nærmede sig Huset; Døren gik op, Jørgen traadte ind. Med et Forundringsskrig styrtede Kone og Børn ham i Møde og gjorde ham i faa Ord bekendt med deres sørgelige Stilling. Jørgen traadte hen til Tonnes Seng.

»Det var godt, du kom i Aften, min Dreng!« udbrød den gamle med en svag Stemme og strakte sin klamme Haand imod ham. »Det lakker nu ad Enden med mig; jeg mærker nok, det skal være Alvor denne Gang.«

»Vist ikke, Fader!« svarede Jørgen i en Tone, som dog vidnede om hans Frygt for Sandheden af disse Ord, »bliv blot lidt, saa løber jeg ind til Byen efter den kloge Ryle, hun skal nok gøre dig frisk igen.«

»Lad det være, Jørgen!« sagde Oldingen med et Smil, »hun vil forgæves prøve sin Kunst paa mig, jeg føler Døden fare igennem alle mine Lemmer, den lader sig ikke standse i sin Gang.«

»Blot vi havde lidt Mad at give ham,« hviskede Karen, »saa kom han sig nok; men vi ejer intet og har sultet den hele Dag alle sammen. Du trænger vel ogsaa til noget, lille Jørgen! Du er kommen hjem i en sørgelig Tid,« tilføjede hun med en Stemme, som kvaltes af Graad, og slyngede sine Arme om hans Hals.

Jørgen var rørt, i hans Ansigt spillede Musklerne med forunderlige Bevægelser, han trykkede Konen op til sit Bryst, idet han sagde:

»Giv dig kun tilfreds, Karen Marie! Det nytter ikke at græde for det. Vor Fattigdom er vel haard, men vi to holder dog sammen alligevel og har levet værre Dage før, husk blot den Gang, de jog os ud af Huset oppe i Landet, og vi maatte

ligge en Novembernat over paa Heden. Det bliver vel godt igen med os; og du, Jan! hvorfor hænger du med Hovedet? Gamle Tonne bliver nok frisk, det har ingen Nød, bed en Herrens Bøn, det hjælper bedre end at tude.«

»Jeg græder ikke, Fader!« svarede Jan, som om han undsaa sig over sin Svaghed, »jeg har siddet og grundet paa et Middel, ved hvilket vi kan blive hjulpne, og jeg har fundet det. Jeg kan — jeg vil skaffe Penge i Huset.«

»Hvorledes mener du?« spurgte Moderen og tørrede Taarerne bort med sit Forklæde, mens et glad Haab oplivede hende.

»Du kender ham deroppe, Bramer, han har før ofte ønsket at kunne gøre noget for mig, men jeg har ikke villet modtage hans Tilbud, fordi jeg undsaa mig for at lade ham mærke vor Fattigdom, nu gaar jeg op til ham, og naar jeg kommer tilbage, skal jeg bringe Penge med, hvad synes du herom, Fader?«

»Ja, min Søn!« sagde Jørgen og saa hen til ham med et kærligt Blik, »kan du komme over det, saa gaa derop, det falder dig vel tungt, saaledes som du tænker, men vi trænger haardt. Var det blot en Time Dag endnu, skulde jeg nok lange en Kugle i et Dyr, men det lader sig ikke gøre paa denne Tid.«

Tonne havde lyttet til Samtalen mellem Fader og Søn; da de tav, kaldte han Jan hen til Sengen og udbrød i en sagte, hviskende Tone:

»Lad det være, min kære Jan! Du skal ikke gaa op til Bramer, jeg ved bedre end andre, hvad dette Skridt vilde koste dig, og du naar dog ikke din Hensigt; der gives ikke længere nogen menneskelig Hjælp for mig. Olien er udbrændt, Lyset maa slukkes.«

I dette Øjeblik aabnedes Døren, og Jørgens

lille Søn styrtede jublende ind i Stuen. Forundret og glad for Drengen hen imod Faderen og rakte Karen et sammenbundet Klæde, idet han udbrød i en barnlig, munter Tone:

»Se her, Moder! vær ikke bedrøvet længere, nu skal Tonne nok blive frisk igen, her er Mad til os alle!«

De smaa i Krogen for op fra deres Sæde og trængte sig med et højt Frydeskrig omkring Karen, mens hun løste Klædet op.

»Hvor har du faaet det fra, lille Søren?« spurgte hun forundret og lagde Madvarerne op paa Bordet.

»Det er det samme, lille Moder!« svarede Drengen nølende, »spis nu blot og giv Bedstefader det Stykke Flæsk, som ligger imellem Brødet, det skal nok kurere ham.«

»Af hvem har du faaet det Brød?« spurgte Jørgen og betragtede ham med et Blik, som ingen Udflugter taalte, »sig mig det, Søren!«

»Jeg har tigget det, Fader!« sagde Drengen blussende rød i Ansigtet. »Jeg saa Moder græde i Aften, fordi du ikke var hjemme, og fordi vi ingen Mad havde til Tonne, og de andre smaa Børn græd ogsaa; saa tænkte jeg ved mig selv, at jeg nok skulde skaffe Brød, løb ned til Willes Kone og bad hende om at laane os noget, men hun var vred, fordi du havde skudt efter hendes Mand, og vilde ikke, og jeg løb da ned i Smuglerkroen og sagde til dem, at de skulde faa alting betalt igen, saa snart du kom ud af Arresten. Er du vel vred paa mig, lille Fader? Nu bliver jo Tonne frisk igen.«

Jørgen kunde ikke beherske sig længere, han løftede Drengen op og kyssede ham.

»Du er et godt Barn,« hviskede han, »jeg er

ikke vred paa dig, gaa hen og spis med de andre.«

Han satte sig ved Siden af Tonne, mens Moderen uddelte Brød og Kød til de hungrige Børn. Søren vilde intet have, han gav sin Part tilbage og sagde, at han allerede havde spist nede hos Krofolkene, men de stjaalne, længselsfulde Blikke, han af og til kastede paa Maden, modsagde disse Ord. Han satte sig lidt efter tavs og stille ned paa Gulvet ved Bedstefaderens Seng og betragtede ham og Jørgen.

Der gik en lang Tid hen saaledes. Da de smaa var mætte, trak de sig atter tilbage til deres Krog, og kort efter sank de, lænede op til hverandre, i en dyb og rolig Søvn.

Jørgen sad mørk og stille ved Siden af Tonne og lyttede til hans Aandedræt, som stedse blev tungere og mere besværligt. Jan stod med et blegt Ansigt støttet op til Væggen lige over for ham. Tonne vende sit Hoved om mod Jørgen; han vinkede ad ham.

»Søn!« udbrød han, da denne bøjede sig ned over Sengen, »nu skal jeg dø, jeg kan ikke skuffe dig med noget Haab mere. Jeg har ogsaa levet længe nok, længere end de fleste Mennesker, og jeg vil forsvinde fra Jorden saa ubemærket som Taagen fra Heden, naar Solen kommer, uden at efterlade andet Minde end det, der lever i eders Erindring. Ingen vil savne mig eller spørge, hvor blev Tonne af? Vorherres Villie ske; jeg dør alligevel fornøjet; kun et Ønske fik jeg ikke opfyldt, ved du, hvad det var?«

»Ja!« svarede Jørgen rystet, »Du vilde se h a m derovre.«

»Rigtig, min Søn!« hviskede Oldingen med et blidt Smil, »K o n g e n gad jeg set, det har i mange Aar været min Ønske. Naa, lad det fare,

vi ses maaske engang. Kald nu paa Jan, lille Jørgen!«

Jan stod allerede paa den anden Side af den gamles Seng og bøjede sig grædende ned over ham.

»Dig, min Dreng!« vedblev Tonne, og hans svage Stemme blev efterhaanden utydelig, »har jeg altid holdt af; jeg har opdraget dig og lært dig mere, end andre i din Stand ved, du er et godt og føjeligt Barn, jeg velsigner dig nu sidste Gang, bliv ved, som du har begyndt, saa skal det gaa dig godt, — det føler jeg forud, — Gud velsigne dig! Far vel, I smaa! — Og du, lille Søren! husk at give Urhønen Vand i Morgen, den har intet haft i Dag. — Gud velsigne jer alle sammen.«

Tonne talte ikke mere, hans matte Hoved sank tilbage paa Halmpuden, et langt, vedholdende Suk hævede hans Bryst. Han var død.

Ved hans Fødder stod Børnene, der uden at kunne begribe, hvad der var foregaaet, græd, fordi Fader og Moder græd. Jørgen, Karen og Jan stod omkring Oldingens Hovedgærde, og Tranlampen paa Bordet belyste svagt og mat den sørgelige Scene.

Den mislykkede Plan.

»Har De hørt det, Hr. Solberg? Jørgen Kruse er brudt ud af Arresten i Nat.«

Saaledes talte Lalle Niels, da han den næste Morgen sad paa Kontoret i Herredsstuen, og hans listige Blik hvilede gennemtrængende paa Solberg, mens han talte..

»Jeg ved det, Niels!« svarede denne kort og vedblev sit Arbejde.

»Og det besynderligste er, at Hullet, han er sluppet ud af, er gjort udvendig fra gennem Muren, saa det er at formode, at han har haft Medhjælpere. Det maa sikkert være sket i Aftes, da De sendte Arrestforvareren ned til Byen, ellers kan jeg ikke begribe, hvorledes sligt kan gaa for sig.«

»Vel muligt,« sagde Solberg forlegen.

»Det vil dog ikke nytte ham stort,« vedblev Niels, idet han med skjult Triumf bemærkede det Indtryk, hans Tale gjorde, »jeg har sendt Betjenten til Byen efter et Par Mænd for at kunne faa fat paa ham igen, han er sikkert ikke gaaet længere bort end til sin Hytte. Jeg kender hans Forvovenhed.«

»Den Umage kunde du have sparet dig,« udbrød Herredsfogeden, »eller i det mindste burde du først have talt til mig derom, før det skete; jeg ser ikke gerne, at du saaledes handler paa egen Haand.«

»Jeg mente, at det maatte være Dem magtpaaliggende at faa fat paa ham igen,« bemærkede Niels koldt. »Willes truer med at skrive til Generaltoldkammeret.«

»Ved du hvad, Niels? Jeg har efter nøjere Overlæg besluttet ikke at tage Sagen saa strengt. Der er meget, som taler til Fordel for Kruse, og Kontrolløren kan vi nok ogsaa faa bibragt denne Mening, saaledes at den hele Sag lader sig jævne i Mindelighed; det er i ethvert Tilfælde tvivlsomt, hvorvidt Jørgen virkelig har saaret Willes. De blev anholdt om Natten, og efter Betjentenes eget Udsagn var flere af Smuglerne bevæbnede.

»Som De vil,« ytrede Skriveren med et luren-

de Blik, »det beror jo kun paa Dem, men for et Par Dage siden var De af en ganske anden Mening, Hr. Solberg.«

Han tav og begyndte igen sit Arbejde med at journalisere de indkomne Dokumenter, ogsaa Solberg tav, og der gik paa den Maade en Tid hen.

»Her er en Klage fra Sognefogeden,« udbrød Niels lidt efter, »hvor han besværer sig over Natmandsfolkene, som har huseret slemt nede i Byen. Hvad skal vi gøre ved den? Han navngiver deres Anfører, Math Hjeil, som en for Kommunen farlig Person; behøver vi at indhente Amtets Ordre til at lade ham paagribe som Vagabond, eller kan vi selv udstede Efterlysninger uden denne?«

Solberg blev bleg, mens Niels talte, han formaaede ikke at skjule sin Bevægelse for de skelende Blikke, der betragtede ham.

»Læg dette Brev til Side,« sagde han efter nogle Øjeblikkes Tvivlraadighed, »jeg vil selv ekspedere det.«

»Det er et farligt Folk, disse Tatere, og den Fortræd, de stifter, hvor de søger Tilhold, er i Almindelighed større, end man tror, især naar en saadan Anfører staar i Spidsen for dem som Math Hjeil. Det er en snu, forslagen Karl, jeg har flere Gange set ham nede i Kroen, og det forekommer mig, som om jeg endogsaa i Aftes saa ham gaa ud her fra Gaarden.«

Den kolde og sikre Tone, hvormed han sagde disse sidste Ord, og den særdeles Betoning, han gav dem, gjorde et frygteligt Indtryk paa Solberg; han vovede ikke at se op fra Papirerne, og hans Haand rystede, thi han var nu overbevist om, at Niels havde hørt Samtalen mellem ham og Math den foregaaende Aften.

»Har du ikke set noget til Elise i Dag?« udbrød han, efter at have fattet sig lidt, for at bringe et andet Emne paa Bane.

»Nej!« svarede Niels langtrukkent, idet han straks fattede Fogedens Hensigt. »Der er længe imellem, at jeg ser Frøken Elise, og det er Deres Skyld, Hr. Solberg «

»Min?«

»Ja, De giver hende Lov til at opholde sig hele Dagen ovre hos Generalinden og fjerner hende derved fra Hjemmet, — fra mig. Jeg troede altid før, at De mente mig det godt, jeg tør endogsaa sige, at De engang udtrykkelig gav mig Løfte om Deres Datter, mens De nu søger at fjerne hende fra mig.«

»Sandt nok, Niels!« svarede Solberg, »Du kan paa en Maade have Ret i det, du siger, men jeg tror at have mærket paa Elise, at hun ikke godt kan lide dig, og tvinge hende til en Forbindelse, indser du selv —«

»Naturligvis!« ytrede Niels i en haanlig Tone og lagde Pennen fra sig, »jeg er vel ikke saa smuk som mange andre, kan heller ikke hamle op med dem i højtravende og udstuderede Talemaader, men jeg er et ærligt og paalideligt Menneske. De har kendt mig i elleve Aar, Elise var kun et Barn den Gang, jeg har arbejdet saa tro og ivrigt for Dem, som noget Menneske kunde gøre, og ingen skal sige mig paa, at jeg nogen Sinde satte Deres Fordel til Side for at fremme min. Jeg kunde vel ogsaa tale om Hemmeligheder, som kun faa kender til, men dem vil jeg forbigaa, jeg er tavs som Graven, og min Glæde har altid været at virke til Deres Lykke.«

»Hemmeligheder!« gentog Solberg med en sagte Stemme, »jeg forstaar ikke din Mening,

Niels!« Men han blev dog bleg, og hans Legeme skælvede.

»Ja, Hr. Solberg!« vedblev Niels, »jeg kunde fortælle Ting, som kunde skade Dem, men jeg vil ikke gerne tale mere derom, allermindst nu, da jeg ser Dem saa bevæget ved den blotte Tanke, at jeg er Medvider i det, De søger at dølge. Den døde sladrer ikke, jeg kan ogsaa holde Tand for Tunge, hvor det gælder.«

»Niels!« udbrød Herredsfogeden og sank dødbleg tilbage paa Stolen. »Niels!« gentog han med en Stemme, som neppe naaede den andens Øre, »pin mig ikke længer! Du ved ikke, hvad jeg lider i dette Øjeblik. Jeg vil tale med Elise, jeg vil gøre, hvad jeg kan for at bevæge hende til dette Skridt, du ønsker, jeg vil tigge hende derom paa mine Knæ, mere kan jeg ikke; men naar hun nægter at opfylde min Bøn i den Tro, at hun ikke kan blive lykkelig med dig, hvad skal jeg saa gøre? Vil du have, at jeg skal tvinge hende? Det vilde blive hendes Død; Elise er et svagt Barn.«

»Nej, Gud bevare mig for at være den, som er Aarsag til et eneste ulykkeligt Øjeblik for Deres Datter, dertil er min Følelse for opofrende; men De lover mig altsaa at tale til hende, gør det, Hr. Solberg! forestil hende Tingen, som den er, Deres Ord formaar meget, og jeg forlanger intet andet for elleve Aars tro Tjeneste og en lige saa længe ubrudt Tavshed. Og nu! lad os være oprigtige mod hinanden i denne Time. Vi maa se at faa fat paa Jørgen Kruse, det er nødvendigt for Deres egen Sikkerhed, han kunde blive Dem farlig. De erindrer nok Bissekræmmeren, som for lang Tid siden blev dømt for to Mord og henrettet i Deres forrige Jurisdiktion. Det var Jørgens Broder. Han har siden

den Tid baaret et skjult Nag til Dem. Jan er den henrettedes Søn og opdraget i Plejefaderens Grundsætninger. Jeg har hørt dem true Dem nede i Smuglerkroen. Kruse har ytret, at han kunde gøre Dem ulykkelig, hvis han vilde, og De ved nok selv, hvorvidt det er Tilfældet; hans Broder havde ikke begaaet noget Mord paa den fremmede. Nu har vi en god Lejlighed til at blive af med ham, han er en lovløs Mand, har brugt Vaaben mod Grænsekontrolløren, og efter Forordningen 16de Februar 1820 kan han dømmes til Slaveri derfor. Naar det er sket, vil vi, at sige, hvis De synes det, se at blive af med Natmandsfolkene, de er til stor Byrde for Egnen, og der driver en hel Bande omkring nede i Byen i denne Tid. Vi kan jo tilkalde Hjælp fra Staden; thi jeg frygter for, at de finder Medhold hos flere af Bønderne. Er de først borte og Math Hjeil med dem, har vi intet at frygte, vi har vundet.«

»Ja, ja!« svarede Solberg med en hul og klangløs Stemme, »Du har Ret, min kære Niels! dit Raad er godt, jeg vil følge det, gør kun, som du synes; jeg ved, at du mener mig det vel i alt. Jeg vil nu gaa ind til Elise, din Løn skal være hendes Haand; det er det største, det eneste gode, jeg kan give dig.«

Den ulykkelige Mand rejste sig, nikkede venligt til Niels og forlod Kontoret.

»Fortræffeligt!« udbrød Skriveren, da han var alene, og hans Latter gav Genlyd i Værelset. »Fortræffeligt!« gentog han, idet han gik op og ned ad Gulvet og rev sig i overgiven Glæde i det stride, røde Haar. »Han er fanget og kan ikke slippe løs, jeg faar Hævn over dem alle, og Elise bliver min, alle Solbergs Penge tilfalder mig, jeg har handlet klogt og endelig naaet mit Maal.

Der er gaaet Aar hen, lange, bitre Aar, i hvilke jeg forgæves spejdede efter en Udvej, men jeg vedligeholdt dog Haabet, tabte ikke Taalmodigheden, nu kommer Lønnen derfor.«

Hans Øjne straalede i en uhyggelig Glans, dybe, utæmmelige Lidenskaber gennemrystede hans Indre, mens hans i Erindringen tilbagekaldte de Fornærmelser, Menneskene efter hans Mening havde tilføjet ham.

»De har pint mig,« hviskede han atter efter nogen Tids Tavshed, »spottet mig, gjort min Ungdom til en mørk, glædeløs Vinter, deres Foragt har hentørret og forbrændt mit Hjerte, dræbt enhver god Følelse i mit Bryst og gjort det til en Bolig for Hadets og Hævnens Aander. O, Moder! Du som fødte mig, som opdrog og plejede mig i min Barndom, hvorfor kvalte du mig ikke straks, men lod mig leve til Spot og Haan for alle? Dog stille — stille! Øjeblikket til Gengæld nærmer sig, min Time slaar, og alle de Drifter og Følelser, som endnu tumler omkring i mig, skal blive tilfredsstillende.«

Han satte sig ned ved Pulten og skrev en Fuldmagt til at gribe Jørgen.

Lidt efter traadte en af Stokkemændene ind paa Kontoret og meldte, at de Folk, han havde bestilt herop, var kommen.

»Godt!« udbrød Niels, »jeg skal straks komme ned til dem. Der! der!« Han greb i Lommen og gav Betjenten nogle Penge. »Bed Arrestforvareren at give dem Levemaade for denne Mark, og sig til dem, at de er fra mig.«

Stokkemanden tog imod Pengene og gik.

En Time senere skred Niels i Spidsen for to djærve Bønder ned ad Vejen til Højhus.

Den ene af de Mænd, som fulgte med ham, og som han i Særdeleshed stolede paa, var

Smugleren Ras. Denne gjorde sig liden eller ingen Betænkning ved at paatage sig dette Ærinde. For det første havde Skriveren allerede bundet ham til sig ved Løfte om en god Belønning,

ning, og man maa holde den Armod og Fattigdom, i hvilken Ras levede, til gode, at han ikke vægrede sig ved at førtjene den, endskønt han paa en Maade stod i Jørgens Tjeneste; dernæst kendte han ogsaa Kruse for godt til at tro, at

han lod sig gribe eller godvillig føre tilbage til Fængselet, og Magt var hverken han eller hans Kammerat til Sinds at bruge.

En lang Tid gik altsaa de tre Mænd sammen uden at tale et Ord; endelig begyndte Smugleren, hvem intet i Verden var mere pinligt end Tavshed, at tale til Niels.

»Du har for Resten et forskrækkeligt Hastværk med at faa fat i den stakkels Jørgen igen,« udbrød han spydigt, »hvoraf kommer det, Niels Lalle? Det er nok, fordi han sagde dig Sandheden saa lukt i Øjnene i Vinter nede i Hundekroen, ikke sandt?«

Niels følte sig krænket over den ligefremme Tone, hvori Ras tiltalte ham, og det fortjener at bemærkes, at han havde iført sig sine Stadsklæder for at give Ekspeditionen større Glans og skred nu stille og besindig af Sted, forsynet med en stor, sølvbeslagen Stok i den ene Haand og Arrestbefalingen i den anden.

»Jeg maa frabede mig alt Kammeratskab med ham, Ras!« svarede han, »jeg har heller ikke drukket Dus med ham, og da jeg gaar her i Fogedens Navn, saa er han saa god at vise mig den skyldige Respekt, forstaar han?«

Med et Par Øjne, som stod stive af Forundring, og vidtaaben Mund betragtede Smugleren Niels et Øjeblik, uden at tale, derpaa brød han ud i en skraldende Latter:

»Har jeg nu nogen Sinde hørt Mage til Sludder! Gud straffe mig! tror jeg ikke, du er gaaet fra Samlingen, Niels Lalle; har jeg ikke i halvsyvende Aar sagt du til dig, din elendige Hundesjæl? Nu mener du at være for god dertil. Hvorfor har du aldrig talt om de Dele før, naar vi spillede sammen nede hos Jesper i Hundekroen, hvad du?«

»Det er en anden Sag,« ytrede Niels forbitret, »der nede holder jeg ikke saa strengt paa det, men naar jeg gaar i Justitiens Ærinde, skal man vise mig Respekt, og gør du ikke det, Ras! kommer du igen med saadan Tale, saa kan du gaa straks og se til, hvem der giver dig den Dusør, jeg lovede.«

»Ja saa,« svarede Ras i en mindre grov Tone, fordi han dog nødig vilde give Slip paa Pengene, »naar Justitien byder det, kan jeg jo gerne sige I til dig, det kommer sku ud paa et; altsaa tror I,« vedblev han og lagde en særdeles vægtig Betoning paa de sidste Ord, »at Jørgen Kruse lader sig føre godvillig tilbage til Hundehullet? Hvad om han nu fik i Sinde at sige nej dertil og oven i Købet jog os ud af sit Hus.«

»Ha, ha!« udbrød Niels hoverende, »det la'er han vel nok være; vil han ikke med det gode, saa bruger vi naturligvis Magt, det er jo derfor, at du og Hans følger med mig.«

»Ja, godt nok, Niels Lalle!« bemærkede Ras med en vis Betænkelighed, »jeg skal dog just ikke sige, at jeg har stor Lyst til at binde an med Jørgen, hvis han ikke giver efter med det gode; hvad siger du, Hans?«

»Jeg Krone Død ikke heller!« svarede Bonden hurtigt, »Jørgen knækker Halsen paa os alle tre i en Haandevending, naar han bliver vred; jeg kender ham!«

»Hvad for noget,« sagde Niels harmfuld, »er I saadanne Kujoner? Det skulde jeg have vidst lidt før, saa kunde I have sparet eder Vejen. Men Jørgen vil vist ikke sætte sig til Modværge mod os, han har begaaet en Forbrydelse ved at skyde paa Kontrolløren.«

»Det ved jeg jo lige saa godt som I,« svarede Ras med et fiffigt Smil, »og maaske bedre endnu;

men af hvad Grund tror I da, Hr. Niels, at Jørgen nu, da han en Gang er fri, skal gaa tilbage i Arresten? Han maatte efter min Forstand være gal, hvis han gjorde det. Hvad vil I sige ham? For jeg skal nok inte føre Talen derinde!«

»Jeg vil sige, at vi kommer i Lovens Navn og mere udfordres ikke, for at han skal have Agtelse for os.«

»Ha, ha, Loven!« smaalo Ras, »hvad er det for noget? Det maa være en rar Tingest, den Lov, thi alt gaar efter den her til Lands, og hos lærde Folk hører man tiere Loven end Vorherre nævne. Justement lige i dette Øjeblik falder der mig en lille Fortælling ind om Loven, vil I kanske høre den, Hr. Niels?«

Skriver Niels gav sit Bifald til Kende, og Smugleren begyndte paa en Historie af samme Sort, som han sædvanligt opvartede med, og i hvilken han spillede Hovedrollen.

Med saadanne Samtaler svandt Vejen, og de stod kort efter uden for Jørgens Husdør. Niels maatte banke flere Gange paa, før nogen viste sig, og Ras var i sit stille Sind glad ved den Tro, at Kruse allerede havde været saa klog at unddrage sig Retfærdighedens Arm ved at forlade Hytten.

»Luk op,« skreg Niels, »i Fogedens Navn!«

»Loven er her,« tilføjede Smugleren i sin sædvanlige, spottende Tone.

Jørgens Kone viste sig nu ved Vinduet. Lidt efter skød hun Slaaen fra Døren, og de tre Mænd traadte ind, studsende over det uventede Syn, som viste sig for dem.

Midt i Stuen laa Tonne med lukkede Øjne og indfaldne Kinder, i en smal Trækiste, som Jørgen for lidt siden havde slaaet sammen til ham

af nogle gamle Baadsplanker. Den gamle var iført en ny, rød, ulden Skjorte og havde en Busk Hedeblomster i de sammenlagte Hænder, omkring hans Hals hang hans Orden i et blegt, falmet Baand. To af Jørgens Børn sad paa en stor Egekiste ved Vinduet, de havde foldet deres smaa Hænder og betragtede med en barnlig Nysgerrighed de indtraadte.

Karen bar et sort Tørklæde om Hovedet, og han selv, Genstanden for Skriverens Had, sad paa Enden af Ligkisten ved Fødderne af den døde, støttende Hovedet til den hule Haand. Da han rejste sig, kunde man se, at han nylig havde grædt. Jan var for kort siden vendt hjem fra et Strejftog inde i Generalindens Dyrehave, det saas paa en Kronhjort, som laa ved Ovnen, og hvorover han havde kastet et Dækken, da Niels og hans Kammerater traadte ind.

Der gik nogle Minutter, i hvilke ingen af Politiets udsendte talte et Ord, ogsaa Jørgen tav og betragtede dem med et roligt, ligegyldigt Blik.

»Jørgen Kruse!« sagde Skriveren endelig og lagde al den Værdighed i sine Ord, han formaaede. »I er i Nat brudt ud af Arresten, i hvilken man havde fængslet eder paa Grund af begaaede Injurier, vi er kommen for at føre eder tilbage, og I maa følge med os. Her ser I min Fuldmagt, udstedt af Fogeden i gyldig Form.«

»Gaa din Vej, Niels!« svarede Jørgen rolig. »Du kan nok begribe, at jeg ikke følger med dig og forlader Hus og Hjem, saaledes som Sagerne her staar. Det kan du svare dem, som har sendt dig herned.«

»Det nytter ikke, Jørgen! med den Grund lader Solberg sig ikke nøje,« vedblev Niels, »du maa følge med, enten godvillig, eller ogsaa tvinges jeg til at bruge Magt.«

»Magt!« gentog Jørgen, idet han hævede sig til sin fulde Højde, og Skriveren blegnede og traadte forskrækket et Skridt tilbage for det flammende Blik, som gnistrede i Smuglerens Øjne. »Vil du bruge Magt imod mig? Hvem tør træde ind i mit Hus og tvinge mig til at forlade det uden min Villie? Mener I to at kunne gøre det, saa gør et Forsøg. Og du!« vedblev han, som om han først nu fik Øje paa Ras, »Du er med i dette Lag? For en Ulykke! jeg holdt dig hidtil for en ærlig Karl!«

»Jørgen!« sagde Ras, idet han gjorde sig Umage for at give sine komiske Ansigtstræk et saa alvorligt Udtryk som muligt, »jeg har nu tiet stille, fordi jeg mærker, at du har Sorg i Dag; det er ogsaa Synd, at vi er kommen til dig i slig Anledning; Skriveren der sendte Bud til mig i Formiddags, og saa mente jeg, at det nok var værd at tage den Dusør, han lovede, det er længe siden, jeg har tjent noget. Desuden er der nu den Ting, han kalder Loven.«

»Aa, jeg gi'er ham Fanden med samt hans Lov! lad mig være i Ro, det er alt, hvad jeg forlanger af jer. Gaa nu!«

»Gaa, Niels Lalle,« sagde Jan, der hidtil havde staaet rolig lænet op til Vinduet. »Du hører jo, det ikke nytter at tale mere om den Sag, Fader følger ikke med dig tilbage i Arresten.«

Niels blev rasende, da han saa sin Plan strande, hans Ansigt blussede, og de smaa Øjne vendte sig mod Jan med Blikke, som funklede af et glødende Had. En Stund stod han tavs og grundede over, hvad han skulde gøre, derpaa vendte han sig til sine Staldbrødre for endnu at gøre et Forsøg.

»I er begge to Vidner til, at jeg har sagt Ar-

restanten med det gode, at vi var udsendt fra Herredsfoged Solberg for at bringe ham tilbage til Arresten. Han har vægret sig derved, og vi nødes derfor til at bruge Magt. Vil I ikke miste den lovede Belønning, saa grib ham, jeg indestaar for Følgerne.«

Tvivlraadige betragtede Mændene hinanden. Ras rystede stille paa Hovedet og gjorde intet Tegn til at nærme sig Jørgen; Jan sprang hen til Væggen og tog en ladt Bøsse ned. Børnene veg frygtsomme tilbage, Konen udstødte et Skrig; men Jørgen stod aldeles rolig midt paa Gulvet med korslagte Arme; hans Blik hvilede med usigelig Foragt paa Skriveren, der saa ned mod Jorden.

»Bliv borte med Bøssen, min Dreng!« udbrød han, »Du skal ikke lange dig nogen Ulykke til for min Skyld; og I Folkens! gaa eders Vej, I har begge to set mig blive vred, og I ved, at jeg ofte før har staaet ene mod tre, lad det derfor ikke komme til Ufred mellem os for denne usle Karls Skyld, gaa, som jeg siger, med det gode, ellers vil jeg bruge Magt imod jer.«

»I ser vel, at her inte er noget at gøre for os,« hviskede Ras til Niels, »lad os derfor se, vi sjasker af, jeg mærker, det trækker op til Uvejr hos Jørgen, og det er slemt at staa mod en Byge fra den Kant.«

Rystende af Harme forlod Niels Stuen; Kruse saa rolig efter ham.

Samme Aften forsamlede sig en lille Skare Bønder uden for Højhus, en Kiste blev baaret ud og kørt bort paa en Vogn. Det var Tonne, som de førte til Lighuset ved Kirken for næste Dag at lade ham begrave paa Sognets Regning.

Natten efter var der almindelig Larm paa

Herregaarden; nogle af Folkene havde vækket Generalinde Rosendal med det Budskab, at der var Ildløs nede i Højhus. Man saa hende løbe igennem Værelserne og i fuldkommen Natdragt uddele Befaling til Gaardskarlene, at de skulde stige til Hest for at skaffe Underretning om Ilden.

Det skete, og kort Tid efter vendte de tilbage med den Besked, at det var Jørgen Kruses Hytte, som brændte af i Bund og Grund, saa at alt Haab om Redning var umulig. Røgteren tilføjede, at han havde set to mørke Skikkelser løbe omkring nede ved Hytten med brændende Fyrrespaaner i Hænderne og tænde Ild paa alle Sider af Taget.

Næste Morgen kom Lalle Niels atter til Hytten for at gribe Jørgen. Denne Gang var han ledsaget af seks Bønder, men Toget løb lige saa uheldigt af som forrige Gang. De fandt kun en rygende Ruin og en sortbrændt Grusdynge paa det Sted, hvor Hytten havde staaet. Jørgen og hans Familie var forsvunden.

Havblik.

Det var en brændende hed Eftermiddag i Slutningen af September, Græsset laa falmet og vissent hen ad Jorden, en tyk, graalig Taage dampede op fra Hedemoserne. Det var saa stille og ensomt derude, en dyb, melankolsk Tavshed laa udbredt over Ørkenen. Fuglene sang ikke; saa langt Øjet kunde række, mødte det ingen

anden levende Skabning paa Alheden end hist og her nogle Kreaturer, som hvilede halvskjult nede mellem Lyngbuskene, og hvis Brølen i lange Mellemrum lød med hæse, udholdende Toner.

Inde i Skoven sad to Mænd paa den blotte Jord, i Færd med at antænde en Del Svovlspaaner, som de omviklede med Mos og Blaartotter og derefter puttede ned i et nylig gravet Hul. Det var Math Hjeil og Jan.

»Se saa!« udbrød Tateren efter i nogen Tid at have fortsat dette Arbejde, »lad det nu være nok hermed; jeg mener, at vi har lavet dem et Baal derinde, som snart skal drive dem op til os.«

Han rejste sig med en stille Latter, tog en Spade og gav sig til, noget borte, at udvide en smal Aabning, der var synlig i Jorden, under en trøsket Egestamme, hvis Rødder næsten skjulte den. Jan hjalp ham; da de var færdige, satte de sig i tavs Forventning ved hinandens Side paa en gammel Træstub, mens Hunden lagde sig ned foran Hullet, snøftede og udstødte en dæmpet Knurren.

»Det skulde ærgre mig, om vi havde taget fejl,« udbrød Jan sagte og bøjede sig hen imod Tateren, »det lader ikke til, at de vil komme frem.«

»Vær kun rolig,« svarede Math, »disse Grævlinge er nogle sejlivede Dyr, de holder meget af Varmen, men vi har gjort en Ild derinde i Hulen, som selv den Onde ikke kan døje, hvorvel man paastaar, at han er vant til Hede. Jeg saa dem begge to i Morges lidt før Daggry luske omkring inde paa Grønpladsen efter Muldvarpe, og sporede Hulen; Ungerne har vel allerede opsøgt en ny, men paa de to gamle er vi altid visse.

Betragt blot »Tro« der, hvor han graver og snøfter, han alene kan overbevise dig om, at vort Arbejde ikke har været forgæves.«

Jan kaldte Hunden til sig.

»Stille, »Tro«!« hviskede han, »læg sig!«

Lidt efter hørte de noget bevæge sig under Stammen. Et graaligsort, spidst Hoved stak frem under Træroden og udstødte en bange Grynten, efter flere Gange at have snappet efter Vejret. Jan blev siddende paa sin Plads uden at bevæge et Lem, men Tateren lod sig synke ned bag Stubben, saa lydløst og forsigtigt, at ikke et Blad bevægedes derved. Formodentlig maatte dog det skarptsynede Dyr have bemærket ham, thi det trak sig straks tilbage.

»Den kommer nok igen,« hviskede Math. »De holder det ikke længere ud i Lejet; se engang, hvorledes Svovldampen trænger op af Hullet. Der er den.«

Han sank atter tilbage, i samme Øjeblik kom Brokkens laadne Hoved frem paa ny. Spejdende til alle Sider med sine smaa, levende Øjne, krøb den ud af Hulen og rystede Jorden af sig med en heftig Bevægelse. Tateren havde grebet Tro i Halsbaandet, og det var kun med Anvendelse af al Kraft, at han kunde holde den tilbage.

»Skal jeg?« spurgte Jan sagte og greb en kort Trefork, som laa ved hans Side.

»Vist ikke!« svarede Math, idet han drog sin Kniv op af Bæltet og hævede sig lidt i Vejret paa den ene Arm. »Denne skal jeg nok besørge, pas nu imidlertid paa Hullet, naar jeg slipper Hunden løs, der maa være een til dernede.«

Brokken vendte sig, den viste sine skarpe Tænder og vendte tilbage mod Hulen, men i samme Nu for Kniven med et sikkert Kast ud

af Taterens Haand og borede sig lige til Skaftet i dens Hals. Dyret udstødte et klagende Hyl, det forsøgte at løbe, men kun et Par Skridt borte styrtede det og rullede sig omkring paa Jorden, mens en mørk Blodstrøm vældede ud af Munden. Math havde sluppet Hunden, men den turde ikke nærme sig, Brokkens farlige Tænder holdt den tilbage.

»Bi lidt, »Tro«! bi lidt!« raabte han fornøjet og greb Spaden, med hvilken han bibragte Dyret et Slag i Hovedet, som øjeblikkelig endte dets Livskamp.

Nu styrtede den anden Grævling op af Hulen, og en frygtelig Kamp begyndte mellem den og »Tro«; men Jans Vaaben gjorde Udslaget og fældede den.

»Det var en god Fangst i Dag!« ytrede Math fornøjet, mens han tørrede Blodet af de døde Kroppe med en Haandfuld Græs og bandt dem sammen; »nu bliver det vel det bedste, at jeg besørger Huden og Fedtet af dem, du kan saa hente din Andel hos mig i Morgen i Kulen, eller ogsaa skal jeg bringe den i din Kule. Underligt nok!« tilføjede han med et Smil, »vore Huse ligner hinanden bandsat meget siden den Nat, vi gjorde Fyrværkeri paa Hytten.«

»Tys! tys!« udbrød Jan, fordi han hørte Stemmer i Nærheden og frygtede, at den andens Ord skulde være blevne hørt. »Tal ikke saa højt om den Ting, du ved, at vor nye Bolig maa være en Hemmelighed for Folk. Vil du, saa kom ned til os i Morgen Aften, der ligger nogle Hjorteskind hjemme, som jeg skal have afsat med det samme.«

Tateren tog sin Spade, kastede Dyrene over Skulderen og gik. Jan valgte den modsatte Vej, op ad mod Herregaarden.

Han traf Bramer ved Udkanten af Skoven, idet han vilde gaa ind ad Gangstien, der førte op til Gaarden. Det nedslagne og mod Sædvane bedrøvede Udtryk, som den gamles Ansigt røbede, spaaede intet godt, og Jan blev staaende stille i nogen Frastand uden at tiltale ham.

Bramer havde ogsaa tilstrækkelig Grund til sin Kummer. Han, der saa at sige kun levede i og for sit eneste Barn, undgik ikke at bemærke den Forandring, som i den sidste Tid var foregaaet med hende; hans forskende Øjne saa Roserne blegne paa hendes Kinder, og en pinlig Uro gennemfor ham ved Tanken om, at den frygtede Fjende, som han haabede at have besejret, atter skulde vende tilbage.

I et saadant Øjeblik var det, han mødte Jan, der, efter i nogen Tid tavs at have betragtet ham, traadte nærmere. Overrasket for Bramer op af sine Drømmerier.

»De her?« udbrød han og rakte ham Haanden.

»Jeg havde i Sinde at gaa til Dem for at høre, hvorledes det stod til deroppe.«

»Tilsyneladende godt,« svarede Bramer med et Suk, og den bekæmpede Smertes Udtryk laa tydeligt til Syne i hans mandige Aasyn, »men en indre Frygt siger mig, at hun lider mere, end vi tror. Følg med op, jeg ved, det vil glæde hende at se Dem.«

Det var en smuk, stille Aften. I Generalindens Dagligstue brændte en Lampe, der udbredte et svagt Lys i det store Værelse, Maanen skinnede ind gennem det aabne Vindue, dens blide Skær blandede sig paa en forunderlig Maade med Lampens og gav Stuen et vist melankolsk Udseende.

Flora laa paa Sofaen, da Jan og Bramer traadte ind, Hovedet hvilede paa Sofapuden, understøttet af den ene Arm. En ufordulgt Glæde straalede fra hendes Blik, da hun saa de kommende. En svag Rødme farvede hendes Kind ved Synet af Jan, hun smilede og rakte ham Haanden, og dette Smil, denne tavse og udtryksfulde Mine tolkede en saa ubeskrivelig Ømhed og inderlig Glæde, at han i dette Øjeblik, maaske for første Gang i sit Liv, ret fattede, at Mennesket ejer langt rigere Midler end Ord til Udtryk for Tanken.

»De er syg,« sagde han under Samtalens Løb til hende, og de tilstedeværende lagde Mærke til, hvor bevæget han var, mens han talte, »meget syg, jeg ved det, hvorfor skjuler De Deres Tilstand for os alle?«

»Nej!« svarede hun med en sagte, vellydende Stemme, »det er ikke Tilfældet. Fader har vist fortalt Dem det, men han ængster sig uden Grund, jeg er blot et svagt, kraftløst Væsen, men tilfreds og lykkelig nu. De kan være overbevist derom.«

Siden den Aften kom han meget ofte op paa Herregaarden. Bramer saa ham gerne, og det undgik ikke hans Opmærksomhed, at ogsaa Flora syntes at føle sig mere oprømt, naar han var til Stede.

Jan læste for hende, eller, hvad der endnu var hende kærere, han underholdt hende med Skildringer af de Tildragelser, som Vestlandskysten er saa rig paa. Idet hans tidligere Undseelse aftog, blandede der sig mere Dristighed og Frihed i hans Tone; hans levende Iagttagelsesevne lod ham let finde Grænselinien for det passende i sin Opførsel, og om han end lod

noget tilbage at ønske, saa erstattedes dog enhver Mangel ved hans Naturlighed og den Beskedenhed, med hvilken han bestandig gjorde sig gældende.

Og Jans Væsen var i alle Henseender forandret, siden han lærte Flora at kende, hans Kærlighed havde forædlet ham, hans Karakter blev mere bøjelig, den forenede den milde Blidhed i sit Væsen, som Kvinden skaber og nærer. Denne rolige, stille Følelse gav hans Aand større Omfang, Dybde og en rigere Fylde af Poesi, og saa lidt var hans Tilbøjelighed blandet med Egenkærlighed, at han hidtil aldrig var faldet paa den Tanke, hvorvidt hun gengældte den; for Fremtiden havde han ingen Planer, intet Haab at vente opfyldt; hans Fordringer gik ikke højere end at se hende og leve i hendes Nærhed. Nu, efter at han næsten daglig kom paa Herregaarden, var ethvert Ønske tilfredsstillet.

Lodsen.

Det yder til alle Tider paa Aaret et særegent og højst interessant Skue at betragte Vesterhavet; ikke blot naar det i sin vilde og rædsomme Storhed vælter op mod Klitterne med den umaadelige Kraft, der hvert Øjeblik sender hele Skyer af Skum ind paa Kysten i en tæt Støvregn, eller naar de dybe, hule Toner trænger sig fra dets hemmelighedsfulde Bryst, der varsler Storm og lyder milevidt ind over Al-

heden; men især skænker den idelige Afveksling af Ebbe og Flod den fremmede et nydelsesrigt og sjældent Syn. Der, hvor endog temmelig store Sejlere om Formiddagen stævnede ind, ses om Aftenen ganske tørt Land, saaledes at Ski-

bene ligger paa Siden, og man kan paa sine Steder gaa næsten en halv Fjerdingvej ud til dem, naar Ebben er indtraadt, uden at blive vaad.

Paa denne Tid vrimler Kysten af Fiskere og Bønder, som med begærlige, spejdende Blikke i alle Retninger gennemkrydser Sandkvakkerne efter Rav eller hvad andet af Værdi, den bortgaaende Sø har ladet blive tilbage.

Paa en sildig Eftermiddag var i denne Hensigt en Mængde Søfolk og Bønder forsamlede nede paa Kysten. Ebben var forbi, og Flodtiden meldte sin Ankomst ved en hul og dyb Brummen. Dagen begyndte at hælde, og der var noget truende i Luftens Udseende, som tydede paa en Storm. Desuagtet skiltes Forsamlingen dog ikke, der laa en vis Nysgerrighed synlig i de gamle Sømænds Ansigter, mens deres Øjne var rettede mod et fjernt, hvidt Punkt ude i Søen. Naar Solen engang imellem blinkede frem igennem Skymasserne, saa man, næsten skjult af Taagen, de høje Master af et stort Skib glide hen over Dybet. Nogle henkastede Bemærkninger lod formode, at det var i Fare, skønt den rolige Ligegyldighed hos de fleste ikke syntes at vidne derom; de havde for ofte set Skibe styrte ind i de ødelæggende Rev og sønderspittes mellem disse, til at det skulde opvække nogen synderlig Deltagelse. Vanen sløver alt, og det er en sørgelig Sandhed, at selv det skønneste, det mest ophøjede slappes under dens Indflydelse.

Der laa en Art Storhed i den sikre, rolige Tone, med hvilken den ældste i Fiskergruppen, en rynket Olding, paa engang udbrød:

»Den kan ikke mere.«

»Gud evig give, det var saa vel!« ytrede med største Alvorlighed Ras, som stod ved hans Side. »Fattigfolk tjener altid lidt ved en saadan Lejlighed, og det kan man have haardt behov, siden det nu begynder at holde op med Smugleriet.«

Den gamle Fisker delte ikke hans Mening, dog tav han, rystede paa Hovedet og tilkastede Ras et misbilligende Blik.

Den overtrukne Himmel og de mørke Linier, som spillede over Søen, havde ikke varslet for-

gæves. Bølgerne begyndte efterhaanden at rejse deres Skumrygge i Vejret. Bramer havde spadseret ud med Flora denne Eftermiddag, og Folkestimlen lokkede dem ned til Stranden. Paa hans Spørgsmaal, hvad man betragtede, traadte Ras frem og fortalte i den ham egne Tone, at det var et stort, kongeligt Skib, som just var i Lag med at drive ind paa Kysten og forlise.

»Det er i Grunden Synd at se en saa køn Skude gaa under, Deres Højærværdighed!« tilføjede han, »men det gaar nu engang ikke anderledes til i denne Verden, den enes Død er en andens Brød.«

»Er det da afgjort, at ethvert Skib, som nærmer sig denne Kyst, er redningsløst?« spurgte Flora med en bange Tone.

»Justement inte for det, lille Madam!« svarede Smugleren og gjorde en usigelig yndig Bøjning med Hovedet, »var der dygtige Folk om Bord, som forstod deres Kram, saa kunde de godt klare Revene, men disse Orlogsmænd er ikke Praktikere nok dertil, en Koffardifarer gør et andet Bestik, jeg kan tale med om slige Dele. Det var engang — lad mig se, det er nu henved ti Aar siden, at jeg for med en spansk Kuf paa Rio; vi havde passeret Kanalen og gik for en —«

»Jeg tror, at De allerede har fortalt mig denne Historie,« afbrød Bramer ham, fordi han ikke kunde lide den frække Tone, i hvilken Smugleren talte.

»Kan nok være muligt!« svarede denne stødt, idet han stak begge Hænderne ned i Lommen og saa ud mod Skibet. »Nu skal De baresten se!« vedblev han efter nogen Tavshed. »Han mærker snart, at han sidder forkert i det; dersom han blot vilde give Sejlene op og lade Ankeret falde,

kunde han maaske endnu bjerge sig, men han gør det ikke, jeg vil, med Permission at sige, lade mig grønsalte paa, at han tørner mod Revene. Det første kan han til Nød gaa over, nu da Flodtiden er forhaanden, men saa kommer Nummer to, den har værre Ben i Snuden; han mærker ingenting, før han sidder lige i det, og i Morgen har vi Guds Velsignelse af Vrag paa Kysten.«

»Kunde der da ingen underrette de stakkels Mennesker om den Fare, de svæver i, og redde dem?« spurgte Flora, bevæget ved Erindringen om, at hun engang selv havde befundet sig i en lignende Nød.

»Nej,« svarede Ras med en langtrukken, ligegyldig Stemme, »vi tør ikke vove os ud nu, det vilde kun give knuste Baade; Søen gaar for stærkt dertil.«

»Og om jeg lovede en rigelig Belønning til dem, der vilde vove et Forsøg derpaa,« udbrød Bramer, »kunde det ikke hjælpe? Spørg dine Kammerater, min Ven! om de har Lyst til paa den Maade at tjene mere end det dobbelte af, hvad de kunde vinde ved Strandingen.«

»Det nytter inte, Deres Højærværdighed!« ytrede Ras bestemt, »jeg ved forud, at de afslaar det; der er kun to Mænd paa hele Kysten, som turde paatage sig dette halsbrækkende Arbejde.«

»Hvem er det, hvem? Sig frem! vi maa forsøge alt!«

»Det er Jørgen Kruse og hans Søn,« var Svaret, »men de gør det alligevel ikke, fordi de har mere Profit ved at lade den strande.«

»Tror du det, Ras?« spurgte en dyb Stemme bag ham, idet en Mand lagde sin Haand paa Ma-

trosens Skulder. Denne vendte Hovedet om og saa Jørgen, som efter at have hilst paa Bramer, vedblev saaledes: »Det kunde dog nok hænde sig, at du tog fejl denne Gang.«

»Godt Kruse!« sagde Bramer fornøjet og betragtede Smuglerens udtryksfulde, dristige Træk. »Gør et Forsøg, De skal blive rigeligt belønnet derfor.«

»Det er hverken Belønning, der driver mig,« bemærkede Jørgen roligt, »ikke heller Frygt for Fare, hvis jeg lod det være, men ser De, Herre! jeg har en Kone, hende som staar deroppe paa Stenen, hun vilde savne mig, hvis jeg blev borte, og om De bød hele vor Konges Skatkammer til Erstatning for mit Liv, saa tror jeg knap, hun fandt sig tilfreds med Byttet. Imidlertid vil jeg vove alt; jeg takker Gud for en rask Søn, med ham tør jeg nok gaa ud; men endnu har det ikke saa stor Fare, som enten De eller Ras tænker, der er dygtige Folk om Bord, de ved, hvad der venter dem blandt Revene, hvis de ikke har Øjnene paa Vagt. Se! se blot!« raabte han glad, »jeg sagde det forud, nu gaar han over Stag, og det var det bedste, han kunde gøre.«

Bramer saa ud mod Skibet, som, mens Jørgen talte, gav sine største Sejl op og pludselig vendte Forstavnen ud fra Landet. I det samme for et hurtigt Lysglimt ud af Skroget, en blaalig Røg hvirvlede hen over Bølgerne, og et mat, hult Knald drønede ind mod Kysten.

»Nu er det paa Tiden at tage ud til ham,« sagde Jørgen, »han mærker Brændingen og forlanger Hjælp. Skulde det gaa mig galt, og jeg ikke kom tilbage, saa, Herre! kan De give min Kone den Belønning, De nylig tilbød mig, hun vil da trænge dertil. Jan!« raabte han med en høj,

gennemtrængende Stemme og holdt den hule Haand for Munden, »kom nu.«

Med disse Ord gik han hen til Stedet, hvor hans Baad var halet op, og da Jan kom til, skød de den ned i Søen.

Alle tilstedeværende samlede sig omkring Jørgen, da de mærkede hans Hensigt. De fleste raadede ham fra at vove sig ud, og de enkelte, som bedre kendte hans Mod og Bestemthed, bad en Bøn for et lykkeligt Udfald. Da trængte hans Kone sig frem. Hun omfavnede Smugleren, og idet hun lagde sin Arm omkring hans Hals, udbrød hun grædende:

»Aa Herregud, Jørgen! skal du nu ud igen? Kan du ikke lade være denne Gang? Han har jo vendt og kan nok klare sig selv. Mand! bliv hjemme hos mig.«

»Jeg maa ud, Karen!« svarede Kruse, »han kan ikke klare Kysten, det ser jeg bedre, bed blot til Vorherre, at det maa gaa godt, og skulde det endda slaa fejl, saa vil den fremmede Herre derhenne tage sig af dig og af vore smaa. Far vel du!«

Jørgen kyssede sin Kone og gik med lange, faste Skridt ned til Baaden.

Jan stod i nogen Frastand fra Flora. Hans Øjne hvilede ufravendt paa hende. Mens Jørgen talte med Bramer, traadte han hende nærmere.

»Naar vi gaar ud paa en saadan Rejse, plejer vi at lægge vore Hænder sammen og bede en Bøn for et godt Udfald,« udbrød han dæmpet. »Hvis De vil, saa bed De ogsaa for os. Jeg tænker, at Deres Ord hjælper mere end vore.«

Der var noget ubeskriveligt rørende i den tillidsfulde og fromme Tone, hvori disse Ord blev sagt Floras Øjne straalede, hun var ikke i Stand

til at svare. Jan kastede endnu et Blik paa hende. Derefter gik han ned til Søen og steg i Baaden.

»Vi mangler endnu en Mand, hvem vil følge med?« raabte Jørgen, idet han vendte sig op mod Mængden. Men alle tav, og det bedste Bevis paa hans Foretagendes Farlighed var, at blandt disse djærve og modige Kystboere, som tilsammen var saa fortrolige med Farer og Ulykker, ikke en eneste tilbød sig at følge.

»Lad det være, Jørgen! bliv hos mig,« raabte Karen grædende, »gaar du og Jan under, hvad skal der saa blive af mig og af vore Børn?«

Ogsaa Søfolkene bad ham derom, men Smugleren rystede paa Hovedet.

»Det er Synd at tænke saaledes,« sagde han, »vi maa ud, og I er nogle Kujoner alle sammen, at ikke en tør følge med.«

»Jeg følger med,« raabte pludselig en Stemme, og Ras sprang i Baaden. »Jeg har nok været ude paa en værre Tur end denne,« vedblev han, idet han tog Plads. »Jeg husker det saa tydeligt, det kan være henved ti Aar siden, da jeg for med en svensk Kuf til Rio, vi havde effen passeret Kanalen —«

»Ja, jeg tror, at du har fortalt det, Ras,« sagde Jørgen.

»Har jeg fortalt det,« gentog Ras, »det er ikke muligt. Det er en splinterny Historie.«

»Lad os vente med den til en anden Gang, nu maa vi have vore Øjne og Tanker henvendt paa ham histude.«

Endnu engang tilvinkede han Karen et Farvel og satte sig i Bagstavnen, mens Jan og Ras med kraftige og bestemte Aaretag drev det lette Fartøj ind i Brændingen. Men paa Landet

istemte hele Forsamlingen, som Skik og Brug er ved saadanne Lejligheder, en Salme, og un-

dertiden, i de enkelte Mellemrum Stormen tav, hørte de Ordene gentages af Jan og Jørgen ude

i Baaden, som dreves fremad med en heftig Fart og flere Gange syntes at blive skjult af de skummende, bjerghøje Søer. Den Lethed og Sikkerhed, hvormed den atter hævede sig, var et Bevis paa, at den førtes af duelige Hænder.

Under den forventningsfulde Stilhed, som nu opstod paa Strandbredden, saa man Baaden vekselvis forsvinde og atter komme til Syne, mens hyppigt paa hinanden følgende Skud antydede den forøgede Fare, hvori det fremmede Skib befandt sig.

Stormen hylede, Skummet sprøjtede op paa Klitterne, hvor Tilskuerne havde forsamlet sig. Indad mod Land rejste Flyvesandet sig i høje og uigennemsigtige Skyer og hvirvlede hen over Sanddalene, som de opfyldte. Pludselig afløstes denne Stilhed af et almindeligt, gennemtrængende Glædesskrig. Jørgen havde naaet Skibet, hans Baad løb i dets Kølvand, og alle tre var lykkeligt kommen om Bord.

»Ser I, Karen!« raabte en gammel Fisker, idet han gik hen til Jørgens Hustru, der imidlertid fra en høj Klit havde iagttaget alle Baadens Bevægelser med et bange Blik, »det kan man kalde en Mand, hun har; Jørgen Kruse er den bedste Gut, som nogen Sinde har ladet sig gynge paa salt Vand, det vil jeg sige god for.«

»Ja, nu er Faren forbi,« ytrede lidt efter en anden, som stod hos Bramer, »baade for Jørgen og Skibet, han kan lade sig binde for Øjnene og endda finde hjem. Se blot! hvor herligt han forstaar at manøvrere med den svære Skude, se! hvor muntert han haler ud efter igen, skønt Storm og Søgang bærer ind paa Land, som den slemme Syge. Nu halser han op, se saa! gaa hun nu hjem, Karen Mari! og faa en Pot Øl over Il-

den, om en lille Stund kan de være her tilbage igen, saa er den Stads forbi. Nu behøver hun da ikke at være ræd længer.«

Og den bange, trykkende Tavshed, der hidtil havde hvilet over alle, opløste sig lidt efter i en vild, stormende Munterhed, som tiltog, da man saa Fregatten styre ud efter, mens Jørgens lille Baad blev løst fra den, og han tilligemed Jan og Ras i ilsom Fart drev tilbage mod Landet.

Under en almindelig Jubel steg Jørgen i Land og omringedes fra alle Sider af lykønskende. Han omfavnede sin Søn og fløj derpaa hen til Karen, som endnu stod paa Klitten og grædende af Glæde sank til hans Bryst, mens hendes Blikke med en hemmelig Stolthed dvælede paa ham.

»Det gik jo, Karen!« udbrød Jørgen tilfreds og klappede hendes brune, solbrændte Kind, »og se her! Hvad siger du til dem?« Med disse Ord tog han en vægtig Pengerulle op af Lommen og lagde den smilende i hendes Forklæde. — »Her er halvtredsindstyve Rigsdaler, som Chefen paa Fregatten gav mig for min Umage.«

»Jørgen! aa, Jørgen!« raabte Karen med Glædestaarer i Øjnene og styrtede i hans Favn, »Vorherre ske Tak! men jeg er dog gladere ved at have dig tilbage end over alle de mange Penge.«

Bramer talte med Jan, men det straalende Blik, som mødte ham fra Floras Øjne, tolkede paa samme Tid et rigere Sprog.

»Det var godt gjort af os, Jørgen!« udbrød Ras, som de syntes at have glemt. »Dersom jeg ikke fra i Dag af skal rose dig for enhver og altid tage dit Parti, enten du saa har Ret eller

Uret, maa du male mit Skrog sort, med røde Striber i Vandgangen.«

Jørgen lo og trykkede Smuglerens Haand. »Kom nu, Karen!« sagde han, »vi vil have os en glad Aften oven paa den Tur; sejl du kun derude, denne Gang slap du for Jyllands Rev.«

Han gik nu, fulgt af hende og Jan, ned mod det Sted, hvor Højhus havde ligget. Fiskerne skiltes, og Flora skred let og fornøjet ved sin Faders Arm tilbage til Herregaarden.

En Hævn.

Niels Skriver var i denne Tid i et særdeles fortrædeligt Humør. Flere af hans Planer, til hvis gode Udfald han havde næret ubetinget Tillid, slog fejl. Uagtet hans Forestillinger havde Quist, bevæget af Generalindens Bønner, taget sin Klage over Jørgen Kruse tilbage. Niels blev nødt til at finde sig heri og drev i sin Harme Sagen med Elise saa meget ivrigere, uden at han dog hidtil havde opnaaet noget Resultat. Han udtalte bestandig sine Trusler mere uforbeholdent og erklærede til sidst, at han ansaa det for sin Pligt at røbe den Hemmelighed, Tilfældet havde indviet ham i.

Saaledes var Forholdet mellem ham og Herredsfogeden, da den sidste en Aften, omtrent en Maaned efter de sidst fortalte Optrin, sad inde i sit Værelse, sørgmodig og grublende over sin sørgelige Stilling.

Elise stod ved Vinduet og stirrede ud mod Skoven. Hændelsesvis kastede hun sit Blik over mod Faderen og blev greben af Skræk ved at lægge Mærke til Solbergs stive og stirrende Blik og den dybe Sørgmodighed, hans Aasyn viste.

»Men hvad fattes dig dog, kære Fader!« udbrød hun og gik hen til ham. »Du ser i den sidste Tid saa bleg og lidende ud. Er du syg?«

»Nej, mit Barn!« svarede Solberg, idet han greb hendes Haand, »det er ikke Sygdom, men Frygt, du læser i mit Ansigt, og siden du selv har begyndt denne Samtale, vil vi fortsætte den. Jeg trænger til at udtale mig for dig og betro dig en Hemmelighed, hvoraf min hele Fremtid og ogsaa din, mit kære, fromme Barn, er afhængig. Du i det mindste vil da kunne finde en Undskyldning i det, som andre maa fordømme, og jeg behøver din Tilgivelse for den Ulykke, jeg maaske bringer over dit skyldfri Hoved.«

Bleg og forfærdet sank Elise ned paa en Stol, mens Solberg vedblev:

»Du ved, at min Slægt hører til en af de mest agtede og ansete i Hovedstaden, skønt jeg kun sjældent indlod mig i Samtale om den, fordi min egen, ulyksalige Hemmelighed saa aldeles er knyttet til den. Af samme Grund har jeg ogsaa fortiet, at jeg havde en Søster, nogle Aar yngre end jeg, hun hed Therese og var i Familien ligesaa bekendt for sin Skønhed som for det Tungsind og tavse, indesluttede Væsen, der udgjorde en Egenhed hos hende. Blandt flere unge Mennesker af mine Venner, som kom til os, var der en ved Navn Albert Kruse, hvem en Hændelse gjorde mig bekendt med. Han var Student fra samme Aar som jeg, fattig, men stolt og højtstræbende, og jeg maatte, efterhaanden som jeg

lærte ham nærmere at kende, beundre den Fasthed, den trolige, uforsagte Udholdenhed og Kraft, med hvilken han kæmpede mod sine mørke og ublide Kaar. Albert var ikke, hvad man kalder smuk, men den livlige Veltalenhed, han besad, havde stor Magt over alle. Der laa noget uimodstaaeligt i den Inderlighed, hvormed han udviklede sine Anskuelser, og den ubetydeligste Genstand fik fra hans Læber en ukendt Interesse og Værd. Uforklarligt var det, at han allerede fra den første Dag, han kom til os, udøvede en næsten magisk Virkning paa Therese og siden indtog hende aldeles for sig. Hun, som hidtil med rolig Kulde havde optaget enhver Opmærksomhed, der vistes hende, syntes nu aldeles forandret. I Alberts Nærværelse blev hun munter, endogsaa spøgefuld; hendes hele Liv laa udtrykt i de Blikke, der, forglemmende alle andre, dvælede paa ham, og hun skænkede ham en Hengivenhed, en Tillid og Opmærksomhed, som vi tilforn ikke troede hende i Stand til at nære for nogen. Mine Forældre mærkede det vel, men tav; vi kunde alle godt lide Albert, og hans Karakter var retskaffen nok til, at vi uden Frygt turde forene Thereses Skæbne med hans. Saaledes gik nogle Aar; om de imidlertid blev forlovede, ved jeg ikke med Vished, skønt jeg undertiden maatte formode det, ved at iagttage det fortrolige Forhold, der fandt Sted imellem dem. Paa engang blev Albert borte fra os, vi kunde ikke begribe Aarsagen, og jeg gik flere Gange hen til ham uden at faa ham i Tale; der blev altid sagt, at han var ude, ogsaa naar jeg vidste, at det ikke var Tilfældet. Therese var utrøstelig; hun hensank i en stum Fortvivlelse og havde kun Taarer og Sukke til Svar paa vore

Spørgsmaal. Hun var en blød Pige, som manglede enhver anden Kraft og Styrke end den, med hvilken hun elskede. Hun var et fyrigt Gemyt, heftig og utæmmelig i sine Lidenskaber. En Maaned efter forsvandt Therese paa en ubegribelig Maade. Alle Efterforskninger var frugtesløse, hun var og blev borte. Du kan indse den Opsigt, en saadan Historie vakte. Jeg svor Albert Hævn, og ved at holde dette Løfte har jeg bragt Forbandelse ikke alene over mig selv, men ogsaa over dig, mit stakkels Barn!«

Solberg tav nogle Øjeblikke, han bøjede sig ned over Bordet, holdt Hænderne for Ansigtet og brast i lydelig Graad.

»Der var gaaet mange Aar hen efter denne Tildragelse,« begyndte han lidt efter; »mine Forældre var døde, og jeg havde allerede længe været ansat som Birkedommer oppe i Viborg Egnen, da jeg en Aften traf en ubekendt nede i Vium Kro, hvor jeg var taget ind. Hans Ansigtstræk forekom mig bekendte, jeg betragtede ham nøjere, det var Albert Kruse. I Øjeblikket gennemtrængtes jeg af Forbitrelse; hans Opførsel mod min Søster stod levende for min Erindring, og jeg bad ham om en Samtale. Da vi kom udenfor, overøste jeg ham med Bebrejdelser; han svarede mig koldt og undvigende, og en Time efter, Elise! — var din Fader e n M o r d e r! Albert laa blødende for mine Fødder. Hans sidste Blik dvælede paa mig, det Udtryk, som laa deri, bragte mit Legeme til at skælve. Han rakte mig sin Haand og udbrød med en mat, forsonende Stemme: Du havde Uret, min Ven! din Søster lever. Saa sank han sammen, Døden greb ham, og jeg flygtede tilbage til mit Hjem. Ingen havde set min Daad. Samme Dag blev en Bisse-

kræmmer anholdt som hans Morder og mistede siden Livet, vel ikke derfor, men fordi det under Justitsaktionen blev oplyst, at han tidligere havde myrdet en Toldbetjent ved Foldingbro. Jeg fik senere at vide, at han var en Broder til Albert og blev grebet just i det Øjeblik, han, uden at kende denne var i Færd med at plyndre ham. Fra den Dag af har min Frygt aldrig ladet mig have en rolig Time, en rastløs Uro fulgte mig uafladelig, jeg skyede enhvers Omgang, levede indesluttet og afsondret fra alle, og mit Liv var mig til en stadig Byrde. Du kender nu min Brøde, jeg er bleven skrækkeligt straffet for den, forband mig derfor ikke, mit Barn! Jeg har for kort Tid siden faaet at vide, at en Tater, Mathias Abel, eller Math Hjeil, som de kalder ham, laa skjult i Nærheden og havde været Vidne til min og Alberts Kamp. Niels belurede en Samtale mellem Tateren og mig, derved blev han vidende om alt, og fra dette Øjeblik er jeg ikke noget Minut sikker for, at han røber min Hemmelighed«

Her tav Solberg og saa med et betydningsfuldt Blik over til Elise.

»Hvis ikke jeg giver ham mit Ja,« tilføjede hun med skælvende Læber, og Taarerne strømmede ned over hendes blege Kinder; »jeg ved det nok, Fader! Kun under denne Betingelse har han lovet at tie, men kan jeg gøre det? Kan jeg andet end afsky et Menneske, som er lav og egennyttig nok til at handle saaledes? Jeg vil tale med ham, sige ham, hvor umuligt det er mig at opfylde hans Ønske, han vil da indse, hvor værdiløs min Haand er, naar ikke Hjertet ledsager den.«

»Gør det, kære Elise!« svarede Herredsfoge-

den, og en Straale af Haab fløj over hans fortvivlede Træk, »tal med ham, forestil ham alt, du kan gøre det mere overbevisende end jeg, jeg vil lade ham komme herind; men naar han desuagtet gentager sin Paastand,« vedblev han tvivlraadig, »naar alle vore Bønner og Forestillinger er forgæves, hvad saa? Det er en rædsom Tanke, at mit Navn skal blive til Spot og Forbandelse for dig.«

»Saa vil jeg være Offeret, Fader!« svarede Elise og sank til hans Bryst, »Du skal ikke blive det, jeg er jo dit Barn, din egen Datter.«

»Mit gode, kære Barn, Gud velsigne dig!« hviskede Faderen, kyssede hende og forlod Værelset.

Lidt efter traadte Niels ind. I hans lumske Ansigt laa Spor af hemmelig Glæde, og hans Blik tindrede af Fryd, mens det dvælede paa Elise, som med en iøjnefaldende Forlegenhed tiltalte ham saaledes:

»De har anholdt hos min Fader om min Haand, Niels! Det var af den Grund, jeg bad ham kalde Dem herop, jeg vilde selv give Svar.«

Niels bukkede tavs.

»Lad os være ganske aabenhjertige mod hinanden,« vedblev hun, »De vil da indse, hvor lidt vi passer sammen; formodentlig ved De ikke, at jeg allerede længe har været forlovet med en anden.«

»Jeg har nok hørt Tale derom,« svarede Niels med rynket Pande og sammenbidte Læber.

»Jeg vil ingen Sinde kunne elske nogen anden,« vedblev Elise bestemt og rolig, »og De kan efter denne Tilstaaelse sikkert ikke ønske en Forbindelse, hvor ikke Kærlighed knytter Baandet. Jeg har erfaret,« tilføjede hun mindre sikkert,

»at De er i Besiddelse af Hemmeligheder, hvis Opdagelse maaske kunde skade min Fader, men jeg tror at kende Dem for godt, til at De af Hævn skulde røbe dem, fordi jeg ikke blev Deres. Ikke sandt, Niels! tager jeg vel fejl? Det kunde De ikke gøre?«

»Elise!« udbrød Niels med en lav, undertrykt Stemme, og maaske han i dette Øjeblik følte sig noget bevæget ved den inderlige Tone, i hvilken hun talte, »jeg elsker Dem! det ved De, men De ved ikke, hvor meget jeg har søgt at bekæmpe denne ulykkelige Lidenskab, fordi jeg ansaa mig selv for ringe og ubetydelig til at tro paa Muligheden af nogen Gengældelse fra Deres Side; min Kamp var forgæves, min Følelse for stærk, den lod sig ikke overvinde; bliv derfor min, ogsaa om De elsker en anden; tro mig! hans og min Kærlighed taaler ingen Sammenligning; hvor han vilde være kold og ligegyldig, vil jeg tilbede Dem, jeg vil gøre alt, hvad der er et Menneske muligt, for at lade Dem glemme det Offer, De bringer mig og — Deres Fader.«

»Jeg kan ikke!« svarede hun og sank grædende ned paa en Stol, »det er umuligt.«

»De kan ikke!« gentog han lidenskabeligt og betragtede hende med et glødende Blik, »De vil ikke, og ved De, hvad Følgerne bliver? Ved De, at Deres Fader ender sit Liv paa Retterstedet, naar jeg hæver min Stemme? Ved De, at Skændsel, Spot og Foragt vil bedække Deres Fremtid, hvis De ikke indvilliger? Græd ikke, Elise! det rører mig ikke; ogsaa jeg græd engang, og det var hedere Taarer end Deres, Folk lo og spottede mig, derfor blev jeg kold, iskold. De maa blive min, sig ja! Betænk, om De vil kunne se Deres Fader slæbes til Skafottet af Bøddelen,

ledsaget af Spot og Haanlatter? Vil ikke hans Suk, hans Klage tynge paa Deres Sjæl hele Livet igennem? Vil De kunne være lykkelig med den Bevidsthed, at han døde for Deres Skyld? — De tier! De vil ikke opfylde min Bøn? — Godt, godt!« skreg han med en heftig og vild Stemme, »De skal alligevel blive min. Helvede maa sluge mig, hvis jeg ikke forvandler disse Taarer til Blod, naar De vægrer Dem længere. Overvej alt! jeg giver Dem Betænkning til i Morgen, hører De? ikke længere; spar Dem for en sildig Anger.«

Han bukkede og forlod Værelset.

Elise tilbragte en søvnløs Nat. Kærlighed og Pligt kæmpede en haard Kamp i hendes Hjerte. Hun vilde frelse sin Fader, hun græd, hun bad til Gud, og Morgensolen fandt hende bleg og lidende, uden endnu at have fattet nogen Beslutning.

Nogle Aftener senere sad en lille Person inde i Skoven paa en gammel Trærod. Det lod til, at han ventede nogen, thi hans Blik fløj med Utaalmodighed henimod Gangstien, og han gik flere Gange ind paa den for at se, om ingen lod sig til Syne. Endelig hørte han Fodtrin, lidt efter skred en høj, bredskuldret Skikkelse frem af Mørkningen mellem Træerne. Den eventyrlige, fremmede Dragt lod ingen Tvivl om hans Herkomst, det var Math Hjeil.

»Guds Fred!« udbrød han og traadte hen imod Niels Skriver, thi det var den anden, »I har sat mig Stævne her; hvad kan vi to vel have at afgøre sammen, som maa ske i saadan Hemmelighed?«

»Meget og lidt, ligesom I tager det,« svarede Skriveren med en dæmpet, forsigtig Stemme.

»Jeg er kommen for at advare jer, Math. Herredsfogeden har i Sinde at indgive Klage til Amtet over den Skade, Bønderne lider under eders lange Ophold her i Egnen, og I vil blive eftersatte og grebne alle sammen, hvis hans Hensigt opnaas. Det staar alligevel endnu til mig at forhindre det, og jeg vil hjælpe jer, hvis I vil.«

»Og hvad forlanger I derfor, Niels Skriver?« spurgte Math smilende, »jeg kan vel tænke, at det ikke er af Godhed for os, I gør det.«

»Den ene Villighed er den anden værd,« ytrede Niels med et uhyggeligt Smil. »I kan gøre mig en Tjeneste til Gengæld, det vil jeg ikke nægte, men lad os gaa dybere ind i Skoven, vi kan let blive hørt her af forbigaaende paa Vejen.«

Tateren fulgte ham, og Niels vedblev:

»Jeg ved, at I er indviet i Hemmeligheden om det Mord, Solberg har begaaet paa Albert Kruse, mens han endnu var Birkedommer oppe i Lysgaard Herred; der er for nylig bleven rørt op i denne Historie, og det kunde nok hænde sig, at denne længe skjulte Udaad nu endelig kom for Dagens Lys; hvad siger I dertil?«

»Ikke synderligt,« svarede Math, idet han søgte at skjule sin Forundring over disse Ord under en ligegyldig Mine. »Den Ting angaar jo ikke mig, og I tager fejl i den Tro, at jeg kender noget til en saadan Begivenhed, jeg er kun en fredelig, enfoldig Mand, som aldrig giver mig af med andre Folks Sager, men lader enhver skøtte sig selv.«

»Det nytter ikke, I forstiller jer, Math!« vedblev Niels, »jeg var uformodet til Stede den Aften, I talte med Solberg oppe paa Gaarden, og hørte den hele Samtale; vær derfor oprigtig.

Fogeden har besluttet jeres Undergang, betal ham med samme Mønt ved at træde op som Vidne mod ham.«

»Ha, ha!« udbrød Tateren med en dæmpet

Latter, »det var altsaa den Tjeneste, I fordrede af mig; jeg vidste vel, at Ræven kun lod Anden gaa, naar en Gaas den saa, og jeg begynder at fatte Meningen saa vidt, at det nok er eder selv, der har i Sinde at anklage ham. Tager jeg fejl, Skriver?«

»Tys, Math! tal ikke saa højt,« ytrede Niels sagte. »Dersom jeg vidste, at jeg kunde stole paa eders Tavshed, skulde I faa alt at vide.«

»Det lader dog til, at I gør det,« var Taterens Svar, »siden I allerede har betroet mig saa meget. Lad mig kun høre Resten med.«

»Herredsfogeden er allerede anklaget,« hviskede den anden, »og I har gættet rigtigt, det er mig, som har gjort det. Grunden skal jeg fortælle ved en anden Lejlighed. Jeg har navngivet eder som den, der var Vidne til Mordet, og I har derfor større Skade end Gavn af at være tavs; det vilde kun have ubehagelige Følger; tilstaar I derimod aabenhjertigt alt, skal jeg nok holde Klagen over eders Folk tilbage, og I vil desuden endnu kunne vente en god Belønning for den Tjeneste, I viser mig.«

»Men om jeg nu imidlertid brød op med alle mine Folk og pludselig forsvandt, før nogen fandt paa at hindre det, hvad saa? — Niels!« vedblev han og lagde sin Haand paa hans Skulder, »I har med al jeres Klogskab baaret jer dumt ad, og jeg kunde spille eder en slem Streg i Regningen, siden jeg mærker, at det blot kommer an paa mig.«

»Det vilde ikke nytte stort,« svarede Niels, uden at lade sig mærke med, hvor dybt han følte det sande i Maths Ord, »I vilde blive efterlyst og fanget.«

»Dertil er Heden for stor og Lyngen for høj,«

svarede Math med en tillidsfuld Røst, »en Mand som jeg, der har levet over Halvparten af sit Liv herude mellem Høje og Lyng, kender Steder og Skjul, hvor ingen vilde opspore ham; jeg har før bevist det, engang sporede Politiet os fire lange Sommerdage igennem, og vi slap dog.«

»Men hvorfor vil I vel flygte?« vedblev Niels og lagde en hyklet Venlighed i sine Ord. »Antag ogsaa, at I slap bort, Herredsfogeden vandt jo intet derved, de Dokumenter, han affattede mod Bissekræmmeren, der blev henrettet, er tilstrækkelige til at fælde ham.«

»Jeg mener nej!« var Svaret, »Will Kruse led sin Straf, fordi han undlivede en Toldbetjent ved Foldingbro, jeg tror ikke, han blev dømt for andet, skønt Folk i Omegnen sagde det. Om den fremmedes Drab kan jeg kun vidne, jeg var den eneste, som saa det, men jeg har lovet Fogeden at tie dermed.«

»Han lovede ogsaa at skaane eder og eders Folk,« ytrede Niels haanligt, »men holdt han Ord?«

»I siger jo rigtignok nej,« svarede Tateren, »og det kan gerne hænde, at I denne Gang for en Forandrings Skyld taler sandt; Folk gør ikke mange Omstændigheder ved at bryde det Løfte, de giver os Natmandsfolk. Lad gaa!« vedblev han efter nogle Øjeblikkes Betænkning, og den Bestemthed, hvormed han udtalte disse Ord, lod formode, at han havde fattet en eller anden Beslutning, »jeg vil da vidne, jeg lover jer det!«

»Kan jeg stole derpaa?« udbrød Niels fornøjet, »maaske Amtmanden allerede kommer hertil om et Par Dage, vil I saa holde Ord, Math?«

»Ja!« svarede Tateren koldt og bestemt, »jeg gør en Ed paa, at jeg skal møde; I behøver kun at lægge en Sten op paa Jættegraven bag Skoven som et Tegn, naar I ønsker, at jeg skal komme. Math Hjeil brød endnu aldrig sit Løfte.«

»Godt, godt, min kære Ven!« jublede Skriveren med en vild, ufordulgt Glæde, »I skal blive rigeligt belønnet derfor.«

»Derom tales vi ved en anden Gang,« sagde Math med et Smil, idet han bød Niels Farvel og bortfjernede sig, men Skriveren saa spottende og triumferende efter ham. Derpaa forlod ogsaa han Skoven.

En Hemmelighed.

Amtmanden var kommen. Solbergs blege Ansigt, hans forvildede Blikke udviste tydeligt den Fortvivlelse, han følte. Han henvendte sig flere Gange til Niels, men denne havde efter Samtalen med Elise været tavs og tilbageholden mod ham og undgik enhver Lejlighed til yderligere Forklaring.

Var Stemningen af denne Aarsag mørk og stille oppe paa Herregaarden, saa gik det om Eftermiddagen saa meget muntrere til udenfor Efter Amtmandens Befaling var nemlig hele Sognet sammenkaldt nede i Gaarden. Ingen kunde begribe, af hvilken Grund det skete, men man gjorde sig heller ikke videre Tanker derover, og en vild Larm og Støj herskede overalt

mellem Bønderne og Fiskerne. Fra Generalindens Vinduer saa hun, Flora og Bramer ned paa den larmende Forsamling. Paa en Gang blev det stille. Amtmanden og Herredsfogeden, begge i deres Embedsdragt, traadte ud paa Trappen, og Mængden betragtede dem med spændt Forventning. Den første var en gammel, venlig Mand, hvis Navn i denne Fortælling maa blive en Hemmelighed, skønt han nu har forladt Egnen, og man ofte hører det nævne nede i Ribe Stift, hvor han efterlod sig et Minde, som lever i en venlig Erindring hos alle.

»Jeg har ladet eder kalde sammen i Dag, Børn!« saaledes begyndte han, efter at have hilst til alle Sider, »for at I skal være Vidne til et Hverv, jeg er paalagt at opfylde. Er Fiskeren Jørgen Kruse blandt eder, saa lad ham komme frem.«

Jørgen hørte disse Ord. Han stod tilligemed Jan foran i Kredsen og tilkastede Sønnen et forbavset Blik; en forbigaaende Skræk viste sig i hans Ansigt, han troede, at det var et eller andet Smuglereventyr, man var kommen paa Spor efter; men da hans Navn endnu engang blev nævnt, og alles Øjne rettedes paa ham, forsvandt hans Frygt; han traadte fri og dristig ud af Kredsen og blottede sit Hoved for Øvrigheden.

»Hedder du Jørgen Kruse?« spurgte Amtmanden og betragtede med synlig Interesse den kolossale Smuglers kraftfulde Skikkelse.

»Ja,« svarede Jørgen, »det er mit Navn.«

»Du er altsaa den Mand, hvis Smuglerhistorier det hele Stift ved at fortælle om, og som i en Række af Aar har været heldig nok til at undgaa alle Toldkontrollørernes Efterstræbelser?«

»Ja, det er ogsaa mig,« svarede Jørgen fri-

modig. »Jeg blev til Smugler for at fortjene Brødet til min Familie, jeg kunde ikke ernære dem paa nogen anden Maade.«

»Godt, Kruse! det var ikke derfor, jeg lod dig kalde frem. Jeg har ikke alene hørt dit Navn som Lovovertræder, du er tillige bekendt for at være en modig, frygtløs Mand, der ofte glemte, at du selv havde et Liv at miste, for at frelse de ulykkelige, som led Skibbrud her paa Kysten; hvor mange har du vel paa denne Maade reddet fra Døden?«

»Ekscellence!« svarede Jørgen med sin dybe, rolige Stemme, »der staar mange Mænd i Kredsen her, der har gjort det samme som jeg. Det er vel sandt, at jeg oftere har haft Lejlighed til at hjælpe de strandede, fordi min Hytte laa saa nær ved Stranden; alene har jeg dog kun sjældent faret over Havet, naar Skibene gik paa Kysten i en Storm; derhenne staar min Søn, han var altid med; jeg tænker, at vi to tilsammen vel saadan i alt har hentet en Snes Stykker ind fra Vragene, og vi kunde have bjerget flere endnu, hvis vi havde haft Raad til at koste en større Baad.«

»For et Par Maaneder siden har du nok frelst Fregatten Phønix, som gik her forbi, fra at drive paa Revene og forlise, ikke sandt?«

»Det har jeg!« svarede Jørgen forundret over, at Amtmanden kendte denne Sag. »Gud ved! jeg fik min Umage betalt, Chefen om Bord gav mig halvtredsindstyve Rigsdaler for knap en Times Lodsning.«

»Han har indberettet denne Sag for Admiralitetet. Dit Mod er blevet erkendt og beundret, og man har overdraget mig at belønne dig. Træd nærmere, Jørgen!«

Amtmanden tog med disse Ord en lille rød Saffians Æske, som Herredsfogeden rakte ham; den indeholdt et Dannebrogstegn.

»I vor Konges Navn!« vedblev den gamle Mand og blottede sit graa Hoved, »paahæfter jeg dig dette Udmærkelsestegn, du har gjort dig

værdig til at bære det, han belønner dermed din Daad.«

Et almindeligt Udbrud af Overraskelse genlød fra hele Forsamlingen. Jørgens Hue faldt af hans skælvende Haand, to store Taarer trængte sig frem i hans Øjne, hans stærke Natur var rystet, og han søgte forgæves at skjule den Bevægelse, han var i, mens hele Forsamlingens Blikke rettedes paa ham. Han vilde tale, men kunde ikke.

»Foruden dette,« tilføjede Amtmanden bevæget, »er du fra i Dag udnævnt til Lods paa denne Kyst, du kan i Morgen hente din Bestalling hos Herredsfogeden oppe paa Kontoret og har i Fremtiden ikke nødig at søge Erhverv som Smugler.«

»Godt, godt!« mumlede Jørgen med skælvende Læber og for med Haanden over Ansigtet. »Ekscellence! jeg takker Dem, — jeg vilde sige det paa en bedre Maade, hvis jeg kunde, men fra nu af skal Kontrollørerne faa Ro for mig, disse Arme skal i Fremtiden kun trække paa Aaren.«

Han strakte, mens han talte saaledes, Armene i Vejret, svingede sin Katteskinds Hue og styrtede i Jans Arme.

Et skingrende Hurraraab tonede fra alles Læber, Amtmanden bukkede, idet han trak sig tilbage. Lidt efter forlod Forsamlingen Gaarden.

»Karen Marie!« raabte Jørgen aandeløs, da han styrtede ned i Hulen til sin Familie. »Vor Nød er endt! Se blot her, jeg er bleven Dannebrogsmand og Lods!«

Mere kunde han ikke sige, men han fløj hen til hende og trykkede hende til sit Bryst; og disse to, Mand og Kvinde, som begge var hærdede

af en mørk, haard og kummerfuld Skæbne, som trolig havde kæmpet Side om Side i Armodens lange, bitre Dage, græd nu af Glæde ved hinandens Bryst, mens Jørgen fortalte hende og de jublende Børn, hvorledes alt var gaaet til.

I deres lykkelige Kreds var Jan den eneste, som ikke syntes at dele den almindelige Glæde. Der var i den sidste Tid foregaaet en paafaldende Forandring med ham, uden at nogen vidste Grunden; mens den overraskende Hændelse udøvede sit Trylleri paa Konen og Børnene, stod han, støttende sig med Haanden til Bordet og betragtede de andres Lykke med et sørgmodigt Udtryk.

Da Jørgen saa Jans tungsindige Stemning, gik han hen til ham.

»Hvorfor er du saa stille, min Dreng?« spurgte han. »Du har i den sidste Tid været saa underlig forknyt, sig mig, hvad der fattes dig!«

»Jeg ved det i Grunden ikke selv,« var Jans Svar. »Jeg føler en uforklarlig Ulyst for mine sædvanlige Beskæftigelser, og det eneste Middel, som jeg tror kan hjælpe, er Adspredelse; lad mig derfor rejse, Fader! Du behøver mig nu ikke længer hjemme, jeg vil finde et Skib, som tager mig med, og naar vi ses igen, skal jeg nok være munter som før, saa vil jo alt være forandret,« tilføjede han neppe hørligt.

»Du vil rejse, Jan?« udbrød Moderen forbavset, »hvorfor, Søn? bliv hos os nu og del vor Lykke, som du delte vor Fattigdom.«

»Det vil være langt tjenligere for mig at komme bort,« svarede han; »jeg føler bedst selv, hvor stor Gavn jeg vil have deraf.«

»Men hende deroppe,« hviskede Kruse bevæget og kaldte ham hen i en Krog, »hvad vil hun sige dertil? Betro dig til mig, min Dreng.«

»Hvad hende angaar,« svarede Jan med et smerteligt Suk, »saa vilde jeg have handlet klogt ved at følge det Raad, du gav mig den Aften, vi sidst talte om hende; vi passer ikke tilsammen, men den eneste Aarsag, Fader! er, fordi jeg var for ringe til blot at turde drømme om hende; jeg glemte at beherske mig, nu er det for silde, og derfor vil jeg rejse bort herfra, jo før jo heller!«

»Ja, jeg billiger din Beslutning,« sagde Jørgen bevæget; »nu raader jeg dig selv dertil, skønt jeg nødig mister dig, men det er den eneste Maade, hvorpaa du vil erholde din forrige Kraft og Munterhed tilbage, herhjemme maa den gaa til Grunde, det indser jeg.«

Han rakte ham sin Haand. Jan trykkede den med lidenskabelig Heftighed, og der blev denne Aften ikke talt videre derom.

Niels havde hele Dagen været i en højst urolig Stemning. Han vidste, at Stiftamtmandens Besøg for en Del var en Følge af hans indgivne Klage over Solberg. Han havde været ude i Skoven for at give Math det aftalte Tegn og traf heldigvis Tateren selv, der gentog sit Løfte, at indfinde sig oppe paa Herregaarden samme Aften for at optræde som Vidne.

Efter at den indstævnede Bondeforsamling havde forladt Gaarden, gik Amtmanden tilligemed Solberg ind paa Kontoret, hvis Dør blev lukket efter dem. Hvad de talte om, var umuligt at opdage, skønt den nysgerrige Niels med bankende Hjerte lyttede derefter i Sideværelset, han hørte kun enkelte Ord og fattede ikke Meningen af dem.

Der gik lang Tid bort; Niels ventede med Ængstelse paa Udfaldet.

Elise traadte ind.

»Niels!« udbrød hun bange, »hvor er min Fader?«

»Derinde!« svarede han i en triumferende Tone, »han skrifter i dette Øjeblik for Stiftamtmanden; naar han er færdig, mangler blot mit Udsagn, og han falder da i den Grav, De tilberedte ham. Det er Deres Værk, Elise!«

»Taler De sandt?« hviskede hun blegnende og med en saa sagte Stemme, at Ordene neppe naaede hans Øren. Derefter vedblev hun, idet hun traadte ham nærmere: »Vil De, kan De virkelig handle saaledes imod Deres Velgører, som fra Barndommen stod Dem i Faders Sted?«

»Hvorfor ikke?« ytrede Niels koldt, »han staar jo Dem endnu nærmere. De kunde frelse ham, men gjorde De det? Det er Dem, som kalder Elendighed over hans Hoved, Dem, som bliver Aarsag i, at han vanæret og foragtet maa hvile i sin Grav; jeg kan ikke andet; saa sandt som Solen lyser fra Himmelen! jeg holder min Trusel.«

»Niels!« afbrød Elise ham, med blege, bævende Læber, »hold op, tal ikke længer, gaa! kald Deres Ord tilbage! jeg vil — jeg vil gøre alt, hvad De ønsker, — frels ham blot.«

»Vil De virkelig, Elise?« spurgte Niels med en dæmpet Stemme, og hans Øjne glødede med den ubeskriveligste Ondskab, »har jeg endelig bragt Dem saa vidt, at De vil blive min Hustru, — opgive Qvist, som De elsker saa højt, og for stedse knytte Deres Skæbne til en Vanskabning? De vil tilhøre mig, — som De nylig ansaa for et Uhyre, et hjerteløst Menneske? Gentag, at De vil gøre alt dette for at frelse Deres Fader.«

»Ja, ja!« stønnede den ulykkelige Pige i den

dødeligste Angst, idet hun veg tilbage for hans flammende Blik og, skjulende sit Ansigt med Hænderne, sank ned paa en Stol.

»Godt!« vedblev han og traadte hen til hende, »saa hør da nu, hvad jeg har at svare dertil: Jeg afslaar Deres Tilbud med den samme Kulde, som De nylig viste mig, Deres Fader staar ikke længer til at redde Forstaar De mig?«

Elise svarede ikke; hun var sunken bevidstløs tilbage paa Stolen; da han søgte at bringe hende til sig selv igen, aabnedes Døren fra Kontoret. Amtmanden og Herredsfogeden traadte ud.

I den førstes Træk laa i dette Øjeblik noget blidt og bevæget, som dog forsvandt, da han saa Niels. Med et Blik fuldt af Foragt, vendte han sig til ham med de Ord:

»De har indgivet Klage til mig over en meget værdig og retskaffen Embedsmand, Deres foresatte og, hvad mere er, Deres Velgører, Herredsfoged Solberg her. Jeg vil forbigaa de Grunde, som jeg hører var Aarsag hertil, og blot ligefrem spørge Dem, om De kan bevise Deres Udsagn?«

Den værdige Tone, hvormed den gamle Herre talte, hans faste og foragtelige Blik skræmmede Niels; han stammede og ledte efter Ord til Svar.

»Jeg spørger, om De kan bevise Deres Klage?« gentog Amtmanden heftig.

»Ja, ja!« stammede Niels, »jeg kan bevise, at Fogeden i sin forrige Jurisdiktion har dræbt en Mand paa Heden og, for at vælte Mistanken fra sig, udstedte falske Akter, der dømte en Bissekræmmer til Døden. Han vil selv ikke kunne nægte Sandheden af mine Ord«

»Men jeg tør nægte det!« udbrød paa engang en dyb og rolig Stemme i Baggrunden af Værelset. Forskrækket vendte Niels sig om, Tateren Math Hjeil stod i Døren og ved hans Side en fremmed, indhyllet i en stor Kappe. Forbavset betragtede Amtmanden og Herredsfogeden de kommende; Math syntes ikke at lægge Mærke hertil; med en fri og dristig Mine traadte han frem i Værelset og vedblev saaledes:

»Jeg lovede Niels Lalle at træde op som Vidne i Sagen mellem ham og Dem, Hr. Foged, og kommer nu for at holde Ord. Kender De denne Mand?«

Solberg skælvede; han blev bleg, udstødte et Skrig, for hen mod den fremmede og laa længe i dennes Arme.

»Albert Kruse!« raabte han, og Stemmen rystede af Graad. »Er det muligt, du lever?«

»Som du ser,« svarede denne, »men fat dig, kom til dig selv igen, saa skal jeg med faa Ord forklare dig alt.«

Det vilde være en vanskelig Opgave at skildre de forskellige Følelser, som i dette Øjeblik vekslede i den næsten bevidstløse Solbergs Træk, mens han hvilede ved Albert Kruses Bryst; den rørende Kærlighed, den usigelige Glæde, som straalede i Elises fugtige Øjne, eller det rasende, ondskabsfulde Blik, med hvilket Niels betragtede Genstanden for sin Hævn ved denne uventede Redning.

»Gud være lovet!« udbrød Kruse, efter at de første lidenskabelige Udbrud var tilbagetrængt af Forbavselse over hans uformodede Komme, »jeg kom dog tidlig nok til at forhindre det Optrin, der forestod; nu tør jeg haabe med faa Ord at kunne tilintetgøre selv det sidste Skin af

Brøde, som hviler paa dig. Mit Navn er Albert Kruse,« vedblev han, henvendt mod Amtmanden. »Jeg er Jørgens Broder. Solberg og jeg stredes, fordi han troede sin Familie fornærmet af mig; jeg behøver ikke at omtale hvorledes. Jeg blev saaret, og denne ærlige Mand frelste mit Liv.« Han pegede med disse Ord paa Math Hjeil, som henne ved Døren, tavs og rolig, havde betragtet det hele Optrin. »Han bar mig afmægtig hjem til sin Hytte, ved hans Omhu og Pleje blev jeg helbredet. Omstændigheder, som jeg foretrækker at lade uomtalte, bevægede mig til at lade Solberg være uvidende om min Redning, og jeg tog til Fredericia, hvor jeg nu bor. Forleden Aften kom Mathias aandeløs ned til mig og fortalte, at man havde anklaget Solberg som min Morder; han bad mig ufortøvet at redde ham ved at fremstille mig som endnu levende. Da jeg hørte dette, glemte jeg ethvert andet Hensyn og rejste hertil for at tilintetgøre og modbevise Beskyldningen. Og du, min Ven! der tror dig fornærmet og krænket af mig, lad mig med det samme sige dig, hvor meget du har taget fejl deri. Din Søster Therese forsvandt fra København; men hun bor hos mig som min Hustru. Skæbnen har været mig gunstig, vi lever lykkelige og tilfredse.«

»Det glæder mig inderligt,« ytrede Amtmanden, »at denne Sag tager en saa heldig Vending; det er længe siden, jeg har tilbragt en lykkeligere Dag end denne.«

Solberg vilde svare, men han var for bevæget dertil; han tav og fæstede et rørt Blik paa Albert Kruse. Elise græd, og kun Niels stod i denne Kreds, skummel og mørk, med hævntindrende Blikke, der tydede paa de afskyelige Tanker, som gennemstrømmede hans Indre.

»Vi glemmer i vor Glæde ham, som vi dog egentlig skylder Takken for denne lykkelige Time,« sagde Amtmanden lidt senere og vendte sig om efter Math Hjeil; men Tateren var forsvunden.

Stille og lydløs, som han kom, havde han under de almindelige Udbrud bortfjernet sig, uden at nogen mærkede det.

Samme Nat lød en forunderlig Støj hen over Heden, blandet med vilde, ubekendte Sange i et fremmed Sprog; det var Skøjerne, som rykkede op og drog bort fra Egnen. Math gik i deres Spidse. Han blev senere ofte Genstand for Solbergs og Elises Samtaler, men de saa ham ikke mere. Jeg vil derfor lade ham forsvinde her, for ved en anden Lejlighed at fortælle de Tildragelser, denne Mands eventyrlige Liv var saa rigt paa. *)

Efter endnu engang at have lykønsket Familien tog Amtmanden bort, og Fogeden tilbragte en glad Aften i Albert Kruses og Elises Selskab. Den tunge Byrde, der saa længe og uafbrudt havde hvilet paa ham, var væltet bort; hans Glæde var som Fuglens, der muntert og jublende bader sig i den skinnende Vaarsol og ryster Mindet om en kold, mørk Vinter af sig. Ogsaa Jørgen var til Stede. Han blev vel glad, dobbelt glad ved just denne Aften at se sin Broder, men han viste sig ikke overrasket. Formodentlig maa han have været vidende om, at Albert levede, og den ærlige Tater havde maaske røbet Hemmeligheden for Vennen, før han forlod Egnen.

Næste Morgen fandt nogle Skovhuggere et Menneske hængende paa en Gren inde mellem

---

*) Se »Hedemanden«.

Træerne i Herregaardsskoven. Hurtigt skar de ham ned og genkendte i de fortrukne og opsvulmede Ansigtstræk Skriveren Niels Lalle. Det havde været ham umuligt at overleve de fejlslagne Planer, hvis Opfyldelse udgjorde det eneste, der gav hans Tilværelse Betydning for ham. Det urolige Hjerte, som nylig bevægedes af saa heftige Lidenskaber, slog ikke mere, de før saa funklende Øjne stirrede nu matte ud af deres Hulninger. Men ikke engang Døden havde mildnet hans Ansigt. Der laa endnu noget rædselsfuldt og forfærdende i det, som bragte de fattige Daglejere til at skælve, og det fortjener at bemærkes, at man under samme Træ, et Par Aar efter, fandt en stor, fyldt Pengepung nedgravet. Saa vidt gik hans Misundelse og Had til Menneskene, at han ikke engang kunde taale, at de berigedes ved det, han efterlod, skønt hans Moder, nogle Mil borte, fristede et usselt og kummerligt Liv i Sognets Fattighus.

Solen skinnede, Lærkerne sang over Gravhøjene; det var den sidste, livsfriske Aande, som trængte sig frem fra den døende Natur. Ingen barsk Efteraarsstorm hylede over Jorden, sagte og ubemærket rev Vestenvinden det afblegede Løv fra Træernes Grene. Lette, lysegraa Skyer sejlede omkring paa Himmelen, og dybt inde i Heden varslede Hjejlens vemodige Klagetoner om den mørke Tid, den nu gik i Møde.

Flora var gaaet ud i Haven. Hun vilde nyde den skønne Eftermiddag og spadserede længe omkring i de store Alleer, fordybet i sine egne Tanker, uden at lægge Mærke til noget. Hun saa ikke, at Jan kom ind ad den lille Laage, som førte til Skoven, ikke det sørgmodige, smertelige Blik, som hvilede paa hendes lette Skik-

kelse, ikke Udtrykket af den heftige Kamp, der foregik i hans Indre, mens han tavs stod lige over for hende, lænet op til et Træ, og hun satte sig endelig, træt af Gangen, ned paa Bænken i et Lysthus.

»Jo!« hviskede han ved sig selv, »jeg vil tale med hende, blot denne ene Gang, sige hende Farvel, og saa bort herfra. Søen bringer Glemsel og Død.«

Han var ikke længere tvivlraadig; med faste og hurtige Skridt bøjede han ind i en Sidegang og gik hen mod Flora. Overrasket for hun op ved Synet af ham, de nylig blege Kinder farvedes med en svag Rødme, idet hun hilste ham.

»Tilgiv mig!« sagde Jan, og hans Stemme skælvede i dette Øjeblik, »jeg forstyrrer maaske, men jeg ønskede at tale med Dem, og da jeg saa Dem alene, vovede jeg mig ind i Haven.«

»De forstyrrer ikke,« svarede hun og bemærkede først nu det blege og forstemte i hans Træk.

»Jeg kommer for at sige Dem Farvel!« vedblev han, »jeg rejser bort, og kunde ikke forlade dette Sted uden først at have takket Dem for den Velvillie, De skænkede mig.«

»De rejser?« gentog Flora med en Tone saa svag, at den næsten døde i Brystet. »Ved min Fader eller Tante noget herom?«

»Nej!« sagde han, »jeg vilde først tage Afsked med Dem.«

»Hvorfor vil De da rejse?« spurgte hun med et ubeskriveligt talende Blik, »De har jo aldrig forhen ytret noget derom.«

»Jeg maa rejse,« gentog Jan med en skælvende og svag Stemme, »mine Forældre vil nu ikke savne mig, og det er vist tjenligt for mig at komme bort.«

Flora formaaede ikke at beherske sig længere; hendes hidtil vedligeholdte Fatning var borte; hun bøjede sig ned mod Bordet og græd.

»Og gives der da intet, slet intet Baand,« hviskede hun, »som holder Dem tilbage her? Tal dog, Jan!«

»De ved det,« sagde han klangløst, »der var vistnok Øjeblikke, hvor jeg i Deres Selskab har været for lidt Herre over mig selv, til at De skulde være uvidende om, hvorledes det staar til med mig. Jeg troede længe at have Lov til at nære disse Følelser, denne dejlige Drøm, uden at ønske eller haabe paa Opfyldelse, jeg var saa lykkelig, saa ubeskrivelig lykkelig derved og indsaa først for sildig, hvor meget jeg fejlede. Nej! De maa ikke afbryde mig, lad mig tale ud. De erindrer den Samtale, der blev ført mellem Deres Fader og Generalinde Rosendal, da jeg sidste Aften var oppe paa Herregaarden. Bramer talte om det urigtige i at elske over sin Stand. Jeg ved nok, at han ikke sigtede til mig, men hvad vilde han sige, dersom jeg traadte frem og fortalte, at jeg var i et saadant Tilfælde, at jeg, den ubetydelige, ringe, vovede at elske et Væsen, som i Rang, Forhold, ydre og indre Egenskaber stod saa uendelig højt over mig? Derfor vil jeg rejse, det er det eneste, der kan hjælpe; lever der end Følelser i mit Bryst, som ingen Tid, ingen Magt formaar at undertrykke, saa endes dog en bitter, kvalfuld Tilstand herhjemme.«

»Bliv hos mig,« hviskede Flora sagte, og aldrig trængte sig noget saa uimodstaaeligt til hans Sjæl som denne bløde og rørende Stemme, aldrig udtrykte et Aasyn en dybere og inderligere Følelse end den, som viste sig i det søde

og undselige Blik, dette fine og henrivende Smil, som ledsagede hendes Ord. Han glemte alt, Frasigelse, Offer, Skilsmisse, han knælede for hende, kyssede hendes Kjole, hendes Fødder, hendes Hænder, mens hans Øjne straalede, og hans Læber sagte og skælvende tilhviskede hende lykkelige og berusende Ord.

Lidt senere lukkedes Havelaagen efter ham, og Flora gik langsomt og drømmende tilbage til sit Værelse; men bag en høj Busk ved Lysthuset, som de nylig havde forladt, stod en Mand med korslagte Arme og saa tankefuld og grublende efter de bortgaaende.

»Jeg anede det,« mumlede han for sig selv, idet han forlod sit Skjul og gik dybere ind i Haven.

Det var Bramer.

Det blev Aften. Der var tændt Lys oppe i Dagligstuen hos Generalinden. Solberg og Elise var budt over til hende; ogsaa Jan var til Stede.

Flora sad ved Vinduet paa en Stol; hun var stille og tavs, men den livlige Rødme, som havde udbredt sig over hendes Ansigt, de straalende Blikke, som mødte Jans, røbede hendes Glæde. Bramer gik frem og tilbage paa Gulvet og kastede af og til et hemmeligt Blik paa de to elskende.

Saaledes gik en Tid. Der indtraadte en Pause i Underholdningen mellem Generalinden og Solberg. Bramer traadte hen til Jan.

»Kruse!« sagde han med rolig Alvor, »jeg var i Eftermiddag Vidne til en Samtale mellem Dem og min Datter i Haven. Jeg hørte Deres Beslutning om at rejse, og Grunden, som atter bevægede Dem til at opgive den. Flora havde Ret, og jeg bekræfter hendes Ord: d e t e r n u f o r s i l d e a t r e j s e!«

Han tav et Øjeblik, og ingen i Salen rørte sig, det var som uddøet derinde.

»De frygtede for mig,« vedblev han, »skønt De har reddet mit Liv, og skønt De maatte vide, hvor vigtig min Datters Lykke er mig. De frygtede ogsaa for Verden, min Ven! og der er dog intet saa ubestandigt og betydningsløst som dens Mening; den lovpriser i Dag, hvad den fordømte i Gaar. Vi skylder desuden kun Verden Regnskab for vore Handlinger, ikke for vore Følelser. Og siden nu denne unge Dame engang har paataget sig at give Dem Raad og synes at befinde sig vel derved, saa lad hende fortsætte denne Rolle. Jan, min Ven, min Søn! jeg skænker Dem hende. Vorherre velsigne eder begge!«

Bramer førte ham hen til Flora, mens Taarerne sitrede i hans Øjne. Flora hvilede ved Jans Bryst. De tilstedeværendes Lykønskning lød omkring dem.

Slutning.

»Er du nu lykkelig, mit kære Barn?« spurgte Bramer et Par Dage senere, idet han med den inderligste Glæde bemærkede den Tilfredshed, som siden hin Aften hvilede over hende.

»Lykkelig!« gentog hun med en sagte Stemme og slyngede sine Arme om hans Hals, »min kære, gode Fader! hvor kan du tvivle derom? Jeg maatte jo være utaknemmelig mod dig og Gud, om jeg ikke erkendte min Lykke.«

Hun lænede sig op til ham og kyssede ham.

Det var et skønt, et oplivende Syn at se Jan og Flora sammen. Englene i Himmelen kunde

ikke nære større Ømhed end den, de viste hinanden. Det var saa smukt at se dette svage Væsen saa aldeles hengive sig til sit glade, ungdommelige Hjertes Tilskyndelser, at se disse blide, undselige Øjne saa aldeles hensunkne i Beskuel-

sen af ham, at lytte til denne bløde Stemmes Musik, naar den i sagte Toner talte den dybeste Kærligheds Sprog, der opfyldte hans Sjæl med Henrykkelse. Tvivl og Frygt, enhver Skranke, som forhindrede en rolig, stille Fred, var nedbrudt, og hele Livets friske, blomstrende Poesi forenede sig i disse Følelser.

En saadan Kærlighed, hvor endnu ingen Lidenskab med sin kvælende Aande dæmper den rene Ild, som flammer i Sjælen, er vort Livs Foraarsmorgen, der udbreder en klar og skyfri Himmel for vort Øje. Som hele den vaagnende Natur bevæger sig i et frisk, ungdommeligt Liv, saaledes faar ogsaa vor egen Tilværelse mere Værdi, vor Sjæl større Dybde; den samme Fred, samme harmoniske Rolighed, som gennemtrænger Naturen, hviler i vort Bryst. Først naar man standser Bækkens fredelige Løb, viser den sin Styrke, trodser alle Hindringer, gennembryder enhver Skranke og bliver ødelæggende i sine Virkninger. Saaledes gaar det ogsaa Kærligheden, naar Lidenskaberne optaarner Følelserne mod hverandre.

Men ligesom Flora med hver Dag sluttede sig fastere til Jan og stedse forekom ham ny og mere elskværdig, eftersom hendes Sjæl udfoldede sig, ligesom hendes Karakter, siden hun var sig denne Kærlighed bevidst, antog mere Værdighed og Alvor, saaledes syntes ogsaa hendes Sundhed at svinde bort. Hun blev blegere, efterhaanden mere stille og modfalden, og den ildevarslende Stikken i Brystet indfandt sig oftere under Aandedrættet. I Bramers Hjerte vaagnede atter den pinlige Bekymring og Frygt, som for et Øjeblik havde slumret.

Flora selv anede intet; hun var for meget

behersket af sin nuværende Lykke, til at nogen Ængstelse for Døden skulde blande sig derimellem; men Jan undgik denne iøjnefaldende Forandring ikke. Den grænseløse Omhu, han bar for alt, hvad der angik han unge Brud, lod ikke den mindste Omstændighed upaaagtet, dog voldte Floras Tilstand ham endnu kun en forbigaaende Tanke af Frygt, Spor af en ængstelig Forudfølelse om det, der forestod; det var den første, neppe synlige Sky, som viste sig paa hans Lykkes Horisont; og Floras ungdommelige Aasyns sørgmodige Udtryk, den synlige Mathed i alle Bevægelser, gav hende et nyt, et eget, til Hjertet trængende Trylleri.

Det var en Ejendommelighed i hans Karakter, at han selv nu, med de utvetydigste Beviser paa hendes Kærlighed, alligevel vedligeholdt en næsten sky Tilbageholdenhed, en Art Undseelse for at hengive sig til de fortrolige Øjeblikke, som deres Forhold tilstedede, hans Følelse lignede undertiden mere en Tilbedelse, en ærefrygtsfuld Skuen, end Kærlighed, og det var alene, naar hun ved Ytringer af de varmeste, ømmeste Kærtegn overbeviste ham om, at hun kun var den inderligt elskende Kvinde, at hans fyrige, ildfulde Natur vovede at ytre sig.

Saaledes sad de en Aften inde i Generalindens Dagligstue. Bramer havde taget Plads i en Krog, og skønt han tilsyneladende ikke lod til at have Øje for de tvende elskende, undgik dog intet Ord, ikke den ubetydeligste Handling hans Opmærksomhed. Det var i saadanne Øjeblikke, at han, ved Synet af det elskede Barns Lykke, selv overgav sig til en Glæde, der for en Stund tilbagetrængte den Sorg, som arbejdede i hans Hjerte. Flora havde denne Dag befundet sig ilde og laa

endnu meget mat og afkræftet paa Sofaen, lænende sit Hoved op til Jans Skulder.

Lang Tid gik hen, de talte ikke, men hvor betydningsfuld var alligevel ikke denne Tavshed? Hvor tindrede ikke hendes sjælfulde Blik, mens det dvælede paa Jan? Han legede med hendes Haar, han bøjede sig over hende og kyssede hendes mørke, straalende Øjne.

»Du er saa tavs i Aften,« udbrød hun endelig og trykkede hans Haand, »tal lidt, Jan! Fortæl mig, hvad du tænker.«

»Jeg har ofte beklaget hos mig selv, at jeg ikke kunde synge,« sagde hun lidt efter, og den barnlige Tone, i hvilken hun hidtil havde talt, tabte sig i et blidt Alvor, »jeg føler i den senere Tid saa megen Lyst dertil, mit Indre er saa fuldt, saa bevæget, og naar jeg da mangler Ord, forekommer det mig, som om Tonerne besad Magt til at tolke de Stemmer, som lyder i min Sjæl.«

Sommeren svandt; Blomsterne blegnede; Flora blegnede ogsaa, hendes Tilstand havde ophørt at være en Hemmelighed for Beboerne paa Herregaarden. En uhyre Smerte gærede i den ulykkelige Jans Bryst, en stum, mørk Fortvivlelse stod præget i alle hans Træk, han græd, han bad, aldrig hævede en Bøn sig mere brændende og inderlig til Guds Trone, han bad for Floras Liv, for det højeste, det eneste Gode, han ejede. Men Flora kunde ikke frelses.

I den kolde, trivielle Hverdagsvirken taber mange højtidelige Øjeblikke deres Betydning, Vanen sløver vor Sans for dem, derfor er det godt, at Sjælen engang imellem vækkes; men aldrig sker det paa en saa mægtig og gribende Maade, som naar vi staar ved det Væsens Dødsleje, der udgør en Del af vort eget Jeg. Det er en

frygtelig Uvished, som gennemfarer os, mens hine tvende Magter spiller med hinanden om Herredømmet; det er da ikke alene Hensynet til den blege Død, ikke alene den lidendes matte, glansløse Øjne, tunge Aandedrag og Musklernes sidste, krampagtige Trækninger, men meget mere vort Tab, det nedbrudte Haab, den bristende Lykke, vore kuldkastede Planer for Fremtiden, som udbreder en fuldstændig Tomhed og Øde i vort hele Væsen, det er Egenkærligheden i dens skønneste Skikkelse, og endelig Uvisheden om det dunkle, ubekendte hinsides, der nedtrykker og kvæler os. — Endelig er det her i Livet vor Lod først fuldkommen at fatte et Gode, naar vi staar i Begreb med at miste det.

Men Flora skulde ikke gaa bort saaledes, hendes sidste Øjeblikke var ingen heftig Kamp mellem det afskedtagende Liv og dets mørke Broder; det svandt stille og ubemærket som den nedgaaende Aftensol, der udbreder sin milde Glans, mens den dukkede ned i Havets Dyb. Døden traadte til Lejet i dens venligste Skikkelse, som vilde den derved betale hende for den Lykke, den kom at røve.

Hun havde i de sidste Dage befundet sig usædvanlig vel, de blege Kinder rødmede. Blodet vendte tilbage i den glatte, marmorhvide Pande, hendes trøstende Ord gav atter Næring for det synkende Haab i Jans Bryst. Han sad ved hendes Leje, hendes bløde, smaa Hænder hvilede i hans, endnu havde dette barnlige og milde Øje ikke mistet sin Glans, endnu hviskede disse søde Læber Ord, som fyldte hans Sjæl med Fryd, men det var en smertelig, bitterblandet Fryd, Tanken om at miste hende, at skilles fra hende, stod jævnsides og bragte Fortvivlelsens

Taarer i hans Øjne. Hun talte til ham om Fremtiden, skildrede de kommende Dage, de skulde tilbringe i hinandens Selskab, hun vidste jo ikke, at der ingen Fremtid gaves for hende.

»Hvor vi skal faa det godt,« hviskede hun henrykt, »jeg skal da bestandig være hos dig, jeg skal kunne læse i dit Blik, hvad du ønsker, gøre alt for at se dig glad og tilfreds og for hver Dag at høre dig tilstaa, at du elsker mig højere. Vær blot ikke bedrøvet, min egen Jan!« ytrede hun med et ubeskriveligt Smil, da hun mærkede, at han græd, »det bliver nok godt igen med mig, jeg kan jo ikke dø nu, det er umuligt.«

»Og om det endogsaa var besluttet anderledes, end jeg ønskede,« sagde hun lidt efter og trykkede hans Haand til sine Læber, »vil ikke din Kærlighed til mig endnu leve efter min Død? Vil Erindringen om, at du engang elskede mig, vel nogen Sinde forsvinde af dit Bryst?«

»Nej, nej!« mumlede Jan. — »Du, mit Haab, min eneste jordiske Lykke, du maa ikke forlade mig, mit Liv er knyttet til dit.«

»Jeg vil ogsaa kun nødig,« — hviskede hun med en blød, neppe hørlig Stemme og slyngede sine Arme om hans Hals, »men mit Bryst, — de siger, mit Hjerte er for stort — Jan, min bedste Lykke, min søde, min e—ne—ste Jan!«

Hans Aande standsede, Blodet isnede i alle hans Pulse over de matte, bristende Øjne, som mødte ham. Flora sukkede, det var et svagt, neppe mærkeligt Suk, hendes Læber bevægede sig, Hjertet stod stille.

Hun var lykkelig saaledes. Hendes sidste Suk var en ren, brødefri Kærlighed, Sjælens sidste Tanke en Velsignelse over ham, som Hjertet slog for, til det bristede. Intet Efteraar, ingen mørk,

barsk Vinter gik igennem hendes Liv; uskyldig svævede Aanden med den svindende Dags sidste Solstraale over til hin uafslørede Dunkelhed, som intet jordisk Øje gennemtrængte. Af Jans Erindring svandt hun aldrig. Aar forgik, Smerten tav, Tiden udøvede sin Virkning, de friske Saar blødte ikke længer, men Glemsel formaaede intet at skænke. Dybt i det inderste af hans Sjæl stod hendes Billede med friske Farver lige til Livets sidste Pulsslag. Mindets Blomster visnede paa hendes Grav, i hans Hjerte visnede det aldrig.

Paa den stille Landsbykirkegaard hæver sig en lille, uanselig, græsbegroet Jordhøj, som kun skelner sig fra de øvrige ved en sjælden stor, hvid Rosenbusk. Den gamle Klokker kaldte Stedet »Frøkenens Hvile«. — Der blev hun jordet. Jeg har set hendes Grav.

Otte Aar senere, paa en venlig Sommerdag, vuggede sig et stort Skib inde ved Kysten af Vesterhavet. De gamle Fiskere, som saa den fremmede Sejler hvile sikker og rolig for sit Anker paa Stranden, gjorde forundret deres Bemærkninger herover. Det var et hidtil ikke oplevet Syn at se et Skib vove sig saa nær de farlige Rev, og tillige et indlysende Bevis for, at der maatte være en sjælden kyndig og modig Mand, der førte det; men hvem det var, vidste ingen af dem.

Henimod Aften blev en Baad firet ned, seks raske Aarer førte den igennem Bølgerne, og Kaptajnen steg i Land.

Det var en høj, smuk Mand med et særdeles blegt Ansigt. Forundrede stirrede Kystfolkene efter ham, han hilste dem og tog Vejen til Kirkegaarden. Graveren fortalte den næste Dag, at han havde set ham knæle paa det Sted, hvor man engang begravede Flora.

Mens han var borte, gik den ene af Matroserne fra den fremmede Baad, en gammel, skægget Mand, i Land og saa sig omkring med et underligt. næsten vemodigt Smil.

»Ak ja!« udbrød han bevæget, idet hans Øjne forgæves søgte efter en Bekendt blandt de tilstedeværende, »jeg mærker nok, at alting ogsaa har forandret sig her, mens jeg var borte Jeg er født paa denne Kyst og kender dog ikke en eneste af jer, Folkens!«

Disse Ord var en velkommen Anledning for Fiskerne til Samtale, og fra flere Munde lød paa engang det Spørgsmaal: hvem der førte Skibet hist ude, og af hvad Grund det vovede sig saa langt ind under Kysten?

»Saamænd!« svarede den gamle Matros, »det betyder kun lidt at gaa ind under disse Rev for Folk som vi, der, Pesten ta'e jer! undertiden hele fjorten Dage i Rad har sejlet saa nær ved Klipper og Skær, at vi kunde plukke Næverne fulde af Tulipaner og Stikkelsbær, som groede paa dem. Jeg kunde have Lyst til at fortælle en snurrig Historie i samme Anledning; det er nu saa længe siden, jeg sidst gav den til Bedste, men det vil tage for lang Tid hen. Hvad nu Kaptajnen anbelanger, som I spurgte om, saa var han i sin Tid vel kendt blandt Revene; jeg gad set den, som bedre kunde klare den end han. Han er barnefødt her i Egnen, maa I vide, og forlibede sig engang i en fornem Mands Datter, som klogt nok var, for da hun kreperede, som ogsaa var klogt, gav Faderen ham denne stolte Skude, som I ser derude, at føre. Jeg har faret med ham i mange Aar og er den eneste Ven, han har om Bord, vi har sladret sammen mangen god Nat, mens jeg havde Vagt paa Dækket, det opmuntrer ham altid at høre mig tale. I Tjenesten er han en striks Mand, men for Resten upaaklagelig, naar han bare var lidt mere munter. I al den Tid, vi har levet sammen om Bord, har han immervæk set ud som Solen i en Storm. Ingen Sinde ler han, undtagen i et Vejr, naar vi andre læser vort Fadervor og belaver os paa den sidste Rejse. Dette er for Resten ingen Historie, jeg vil lade mig flække fra neden af, hvis ikke hvert Ord er sandt.«

»I siger, at han er fra denne Kyst,« bemærkede en gammel Fisker, »hvad hed han da, før han fik dette Skib at føre?«

»Tys!« svarede Matrosen, som i det samme saa Kaptajnen komme tilbage, »nu maa jeg ud igen. Man kaldte ham den Gang Smuglerens Søn.«

Kaptajnen gik om Bord, Sølvpiben klang, Baaden roede bort; næste Morgen var ogsaa Skibet forsvundet, ingen har siden den Dag set noget til det.

Hus og Hjem